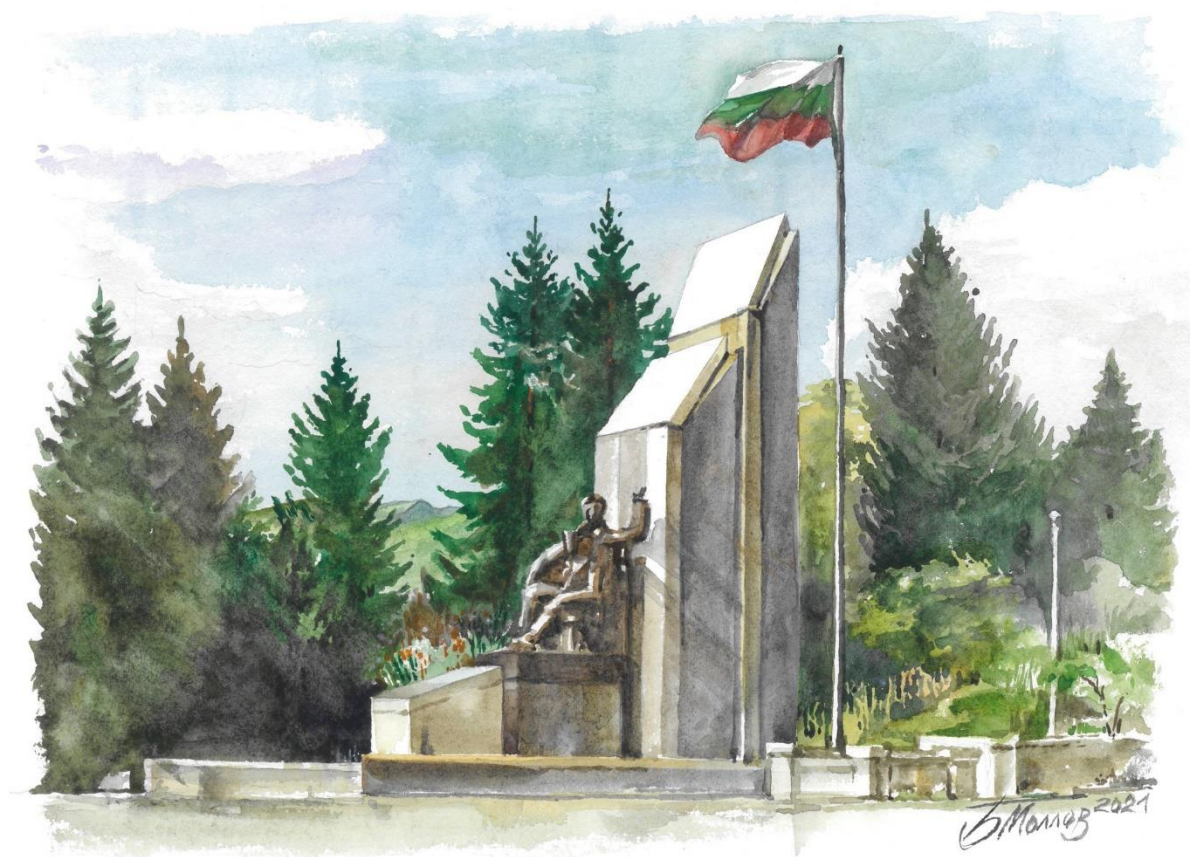

ПРОЕКТ!

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ (2021-2027 г.)

- Април 2021 -

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на фигурите	4
Списък на таблиците.....	6
Списък на използваните съкращения.....	7
1. Въведение.....	8
1.1. Същност на Плана за интегрирано развитие на община	8
1.2. Предпоставки за разработване на плана за интегрирано развитие	9
1.3. Отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането на ПИРО	16
1.4. Структура на плана за интегрирано развитие на община Гоце Делчев	17
1.5. Методи и принципи, използвани при изготвянето на ПИРО.....	21
2. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Гоце Делчев.....	23
2.1. Обща характеристика на общината	23
2.2. Състояние на регионалната и местната икономика	34
2.3. Развитие на социална сфера и човешките ресурси	49
2.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	64
2.5. Екологично състояние и рискове.....	68
2.6. Административен капацитет и управление	77
2.7. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на общината	83
3. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво.....	84
4. Връзка на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху развитието ѝ	90
5. Синтезен SWOT анализ	91
6. Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027 г.....	93
6.1. Основополагащи принципи при формулирането на стратегическата част	93
6.2. Подход за формулиране на визията.....	95
6.3. Визия за развитие	97
6.4. Стратегически цели.....	97
6.5. Приоритети за развитие	98
7. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност	105
8. Определяне на приоритетни зони за въздействие.....	106
8.1. Подход при определянето на зони за въздействие	106

8.2. Зони за въздействие със специфични характеристики	106
8.3. Приоритетни зони за въздействие	107
9. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие	110
10. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия	112
10.1. Специфика и проблематика на измененията на климата	112
10.2. Факти за изменението на климата в България.....	112
10.3. Общи европейски и национални действия по отношение на климата.....	113
10.4. Законодателна рамка на действията по отношение на климата	114
10.5. Общи хоризонтални мерки, свързани с изменението на климата	115
10.6. Принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата	116
11. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО	118
11.1. Същност на системата за наблюдение и оценка	118
11.2. Участващи структури и форми на комуникация.....	118
11.3. Дейности по наблюдението и оценката на плана.....	119
11.4. Подход за разработването на системата от индикатори.....	119
11.5. Източници на информация.....	121
11.6. Видове индикатори	121
12. Индикативна финансова таблица	126
13. Източници на информация.....	128
14. Приложения	129

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период	10
Фигура 2. Площ на общините в област Благоевград, в квадратни километри.....	23
Фигура 3. Разпределение на територията на община Гоце Делчев според вида ѝ (към февруари 2021 г.), в хектари.....	27
Фигура 4. Разпределение на територията на община Гоце Делчев според собствеността ѝ (към февруари 2021 г.).....	27
Фигура 5. Схема по вида на територията в община Гоце Делчев (към февруари 2021 г.)	28
Фигура 6. Схема на територията на община Гоце Делчев по вида на собствеността (към февруари 2021 г.).....	29
Фигура 7. БВП и БВП на човек от население за област Благоевград за периода 2014-2019 г. 36	
Фигура 8. Брой на предприятията в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г.	37
Фигура 9. Заети лица в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2018 г...38	
Фигура 10. Произведена продукция в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2018 г.	38
Фигура 11. Разходи за придобиване на ДМА в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г.	39
Фигура 12. Брой на предприятия на 1000 д. на различните административни нива.....	40
Фигура 13. Произведената продукция на 1000 д. на различните административни нива	40
Фигура 14. Заети лица на 1000 д. на различните административни нива	41
Фигура 15. Разходи за придобиване на ДМА на 1000 души на различните административни нива.....	41
Фигура 16. Разпределение на предприятията по броя за заетите в тях за 2019 г.	42
Фигура 17. Динамика на първичния сектор в периода 2014-2019 година.....	43
Фигура 18. Земеделски стопани в община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г,	44
Фигура 19. Разпределението на горите по вид собственост	44
Фигура 20. Динамика на сектор „Индустрия“ в периода 2014-2019 година.....	45
Фигура 21. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2014-2019 година	46
Фигура 22. Показатели за дейността на местата за настаняване за периода 2014-2019 г.....	47
Фигура 23. Население на община Гоце Делчев според преброяванията (1934-2011 г.)	49
Фигура 24. Население на община Гоце Делчев по местоживеење към 31.12. за периода 2011-2019 г. и темп на намаляване на населението в общината и област Благоевград	50
Фигура 25. Изменение на населението в селата на община Гоце Делчев, 2019 спрямо 2014 година	51
Фигура 26. Раждаемост на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)	51
Фигура 27. Смъртност на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2018 година)	52

Фигура 28. Естествен прираст на 1000 души от населението община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2018 година)	52
Фигура 29. Заселени на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)	52
Фигура 30. Изселени на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)	53
Фигура 31. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)	53
Фигура 32. Брой на населението по пол в община Гоце Делчев за периода 2011-2019 г.	54
Фигура 33. Разлика между преброяването от 2011 и населението към 31.12.2019 г. по възрастови групи в община Гоце Делчев.....	54
Фигура 34. Динамика на децата, персонала и местата в ДГ в община Гоце Делчев (уч. години 2011/12 – 2019/20)	55
Фигура 35. Брой на напусналите ученици от I до VIII по учебни години в община Гоце Делчев	58
Фигура 36. Население в под, над и в трудоспособна възраст в община Гоце Делчев за периода 2014-2019.....	60
Фигура 37. Заети лица по сектори на икономиката за 2019 г. в община Гоце Делчев.....	61
Фигура 38. Средногодишна безработица в община Гоце Делчев и по административни нива за периода 2014-2019 г.	62
Фигура 39. Произведена продукция (в хил. лв.) на 1 зает по икономически сектори и общо за общината в периода 2014-2019 г.	62
Фигура 40. Средна годишна брутна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гоце Делчев и по административни нива за периода 2014-2019 г.	63
Фигура 41. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гоце Делчев и по икономически сектори за периода 2014-2019 г.	63
Фигура 42. Загуби на вода по водопроводната мрежа в община Гоце Делчев за периода 2015-2020 г.	67
Фигура 43. Организационна структура на общинската администрация в Гоце Делчев	78
Фигура 44. Структура на стратегическата част на ПИРО Гоце Делчев	95
Фигура 45. Приоритетни зони за въздействие	109

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Населени места и население в тях в община Гоце Делчев	26
Таблица 2. Площ на имотите в община Гоце Делчев според вида на собствеността им (към февруари 2021 г.).....	30
Таблица 3. Място и роля на община Гоце Делчев в областта по избрани показатели.....	30
Таблица 4. Читалища и местоположението им в община Гоце Делчев.....	33
Таблица 5. Основни характеристики на предприятията от нефинансовия сектор на икономиката в областта за периода 2014-2019 година.....	36
Таблица 6. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г.	42
Таблица 7. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Гоце Делчев за 2019 г.	48
Таблица 8. Училища в община Гоце Делчев за учебната 2019/2020 година.....	56
Таблица 9. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Гоце Делчев за периода 2011-2019 година.....	58
Таблица 10. Население на 1 лекар и лекар по дентална медицина на различните административни нива за периода 2013-2019 г.....	59
Таблица 11. Състояние на настилка на пътищата, част от републиканската пътна мрежа...	64
Таблица 12. Дължина и състояние на пътната настилка на общинските пътища	65
Таблица 13. Състояние на повърхностните водните тела в община Гоце Делчев, 2019 г.	69
Таблица 14. Защитени територии и зони в община Гоце Делчев.....	73
Таблица 15. Данни за битовите отпадъци за периода 2015-2018 година	75
Таблица 16. Генерирани количества отпадъци в общината през 2019 г.....	76
Таблица 17. Динамика на служителите в Община Гоце Делчев за периода 2014-2019 година	78
Таблица 18. Брой, стойност и БФП на проектите реализирани в община Гоце Делчев за периода 2007-2020 г.....	80
Таблица 19. Спортни обекти на територията на община Гоце Делчев.....	81
Таблица 20. Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и ПИРО.....	84
Таблица 21. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата	116
Таблица 22. Индикативна финансова таблица за периода 2021-2027 г., в хил. лв.....	126

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АНКПР	Актуализирана национална концепция за пространствено развитие
БВП	Брутен вътрешен продукт
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ДБТ	Дирекция бюро по труда
ДВ	Държавен вестник
ДГ	Детска градина
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТ	Закон за туризма
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МИГ	Местна инициативна група
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НКРПР	Национална концепция за регионално и пространствено развитие
НПР	Национална програма за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ООН	Организация на обединените нации
ОПР	Общински план за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОУП	Общ устройствен план
ПГ	Професионална гимназия
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РДМА	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ЦУР	Цели за устойчиво развитие
ЮЗР	Югозападен регион
NUTS	Nomenclature des Unités territoriales statistiques (Номенклатура на териториалните единици за статистически цели)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. СЪЩНОСТ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА

1.1.1. ОБХВАТ

В своята същност *Планът за интегрирано развитие на община Гоце Делчев (ПИРО) 2021-2027 г.* е основополагащ, стратегически документ и важен инструмент за управлението на общината през следващите седем години. Пространственият обхват на ПИРО включва цялата територия на общината – землищата на град Гоце Делчев и останалите 11 населени места. Определени са зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини. Планът за интегрирано развитие на общината е със средносрочно действие, като времето за неговото изпълнение съвпада със следващия програмен период на ЕС до края на 2027 година.

ПИРО като част от системата от стратегически документи интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на районите, общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

В спецификата на общината се съдържат аргументите за очертаване на нейната визия за развитие до края на програмния период. Тези аргументи произтичат от комплексните анализи на природните дадености, историята и мястото на общината в регионален и национален план от гледна точка на нейното икономическо, социално, екологично, културно и управленско ниво на развитие; наличните потенциали и съществуващите проблеми и предизвикателства. Последователността на проучванията, направените анализи и изводи в процеса на работата по плана са основната предпоставка за формулиране на аргументирана стратегическа част и като краен продукт една конкретна програма за действие.

1.1.2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ

Цел

Основната цел на Плана за интегрирано развитие на община Гоце Делчев е да предложи обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво, обединени в конкретна програма за действие. Общинският план на Гоце Делчев е оперативен документ, обединяващ целите и начините за тяхното постигане, при задължително съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападния район от ниво 2 и действащия общ устройствен план на общината.

По същество планът се разработва и прилага в общия контекст на актуалната законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, като изявява местната специфика и предлага аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото развитие на общината. Тези решения очертават общата рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво.

Задачи

За успешното постигане на основната цел е необходимо да бъдат решени следните задачи:

- **комплексно управление на процеса по разработването на ПИРО**, включително разпределение на дейностите във времето и на отговорностите между отделните експерти, коректна комуникация с Възложителя и всички заинтересовани страни;
- **предварително извеждане на ясна и последователна методология за разработването на ПИРО**;
- **определяне на структура на ПИРО**, отчитаща разпоредбите в системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, която обхваща Методически указания за разработване и прилагане на:
 - Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2;
 - Плановите за интегрирано развитие на община.
- **информационно обезпечаване**, чрез събиране, обработка и синтез на данни от разнообразни и точни източници на информация;
- **проучване на основните законодателни и стратегически документи** и извеждането на изводи от тях;
- **извършване на комплексен анализ** на съвременната ситуация в общината;
- **извеждане на обобщена оценка за проблемите и потенциалите в общината**, заедно със синтезен SWOT анализ;
- **приложение на подход за формулиране на изпълними стратегически предложения**;
- **очертаване на визия за развитие и формулиране на цели, приоритетни направления и съпътстващите ги мерки**;
- **разработване на поредица от инструменти за реализацията на плана**;
- **успоредни публични дискусии и анкетни проучвания**, ориентирани към различни целеви групи и представляващи основно средство за генериране на идеи.

1.2. ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Гоце Делчев е със срок на действие 7 години. Той е съобразен с нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината и в съответствие с целите на кохезионната политика на Европейския съюз за периода 2021-2027 г. – *„Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“*. В него са определени средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини. Осигурена е пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

1.2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Закон за регионалното развитие

Изготвянето на планове за интегрирано развитие на общини (ПИРО) е регламентирано в Закона за регионалното развитие с неговата редакция от март 2020 година (*изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020 г.*), както и правилника за неговото прилагане. В новия програмен период 2021-2027 г. ПИРО обединяват в рамките на един стратегически документ елементите на общинските планове за развитие (ОПР) и интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), които се изготвяха в периода 2014-2020 г.

Фигура 1. Разлики в системата от документи за стратегическо планиране след изменението на ЗРР за новия програмен период

Източник: ЗРР, Авторски колектив, ПИРО Гоце Делчев, 2021

Съгласно ЗРР планове за интегрирано развитие на община са част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. Те са в йерархична съподчиненост на документите от по-горните нива – интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 и актуализираната Национална концепция за регионално и пространствено развитие. Изготвят се с хоризонт от 7 години и очертават средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината (чл. 13. ЗРР). В този смисъл ПИРО следва да отчете и предвижданията на общия устройствен план на общината, ако такъв е изготвен към момента на разработването му или двата документа да се изготвят паралелно, ако е възможно.

Към момента на изготвяне на ПИРО Гоце Делчев, Общината е приела ОУПО и настоящият документ взема под внимание приложими предвиждания в него. По този начин се постига синергия между двата документа.

ПИРО се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, според чл. 13, ал. 4 от ЗРР.

Закон за туризма

Изменението на Закона за туризма от 2020 г. (ДВ, бр. 17, 2020) изисква в програмата за реализация на плановете за интегрирано развитие на общините да се включва самостоятелен раздел, който съдържа общинската програма за развитие на туризма (чл. 11 от ЗТ). Тя следва да е в съответствие с приоритетите на областната стратегия за развитие на туризма и Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегиите за развитие на отделни видове туризъм.

Следва да се подчертае, че стратегията на областно ниво не е изготвена и приета, което поставя пред трудности местната администрация при изготвяне на програма за развитието на туризма, която да е в *„съответствие с приоритетите на областната стратегия“*. Към момента на изготвяне на ПИРО няма изготвена Програма за развитието на туризма в общината, като такава се планира да бъде изготвена през 2021 г. При приемането ѝ, допълнителните мерки и проекти, ще бъдат включени в ПИРО с неговата последваща актуализация.

Според ЗТ е регламентирано още, че *„в случаите, когато на територията на общината е разположен национален курорт по чл. 56а, общинският съвет е длъжен да планира разходи за подобряване на предлаганите туристически дейности, общински обекти, услуги и продукти в националния курорт“*. Това има пряко отражение върху Програмата за реализация на плана. **В рамките на община Гоце Делчев не е разположен курорт от национално значение.**

Други закони, имащи отношение към разработването и реализацията на ПИРО

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията и нейното финансиране. По-важните от тях са: Закон за административно-териториалното устройство на Р България; Закон за местното самоуправление и местната администрация; Закон за достъп до обществена информация; Закон за общинската собственост; Закона за публичните финанси; Закон за местни данъци и такси; Закон за водите; Закон за горите; Закон за концесиите.

Освен изброените закони има и други специализирани административни актове, които определят дейността на общините в различни сектори и от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация. Тук следва да се добавят Международните конвенции, ратифицирани от правителството на Р България, с които е свързана работата в конкретен сектор например права на човека, културно наследство и др.

1.2.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Действащото законодателство задължително изисква осигуряването на съгласуваност на ПИРО с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. По-важните от тях са представени в настоящата точка.

Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)/ Трансформиране на нашия свят: Дневен ред 2030 за устойчиво развитие

Всички 17 цели са свързани помежду си и имат срок за тяхното постигане до 2030 г.

Те са насочени към преодоляване на глобалните предизвикателства, пред които сме изправени. Новите цели предвиждат изкореняването на крайната бедност във всичките ѝ форми, ликвидирането на глада и помощ за устойчивото развитие на селското стопанство, поощряване на здравословния начин на живот и съдействието за благополучието на всички хора, осигуряването на всеобщо и качествено образование, рационална употреба на водните ресурси, всеобщ достъп до екологично чиста енергетика и др. За постигането на целите ще трябва да бъдат изпълнени общо 169 производни задачи в областта на социално-икономическото развитие. Напредъкът по изпълнението на плана ще се обсъжда четири пъти годишно на форум на високо равнище под егидата на Общото събрание.

Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“

Този документ замества действащата до сега Стратегия „Европа 2020“, като интерпретира отношението на страните от ЕС към глобалния Дневен ред 2030 за устойчиво развитие. В Европа е направено много - приоритетите за устойчиво развитие са включени в основни хоризонтални програми, както и в секторните политики и инициативи. ЕС е сред водещите сили за приемането на Програмата на ООН относно устойчивото развитие до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие (ЦУР). Показателите на Съюза и неговите държави членки по отношение на ЦУР са сред най-добрите в света. За да постигнем целите до 2030 г. е необходимо всички страни да съблюдават тези цели в цялостната система на стратегическото и програмно планиране от националното ниво, през регионалните планове до плановите за интегрирано общинско развитие. ПИРО Гоце Делчев е структуриран и целенасочен в рамките на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“

ПО-ИНТЕЛИГЕНТНА ЕВРОПА чрез иновации, цифровизация, икономическа трансформация и подкрепа за малките и средните предприятия;

ПО-ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНА НИСКОВЪГЛЕРОДНА ЕВРОПА, прилагаща Парижкото споразумение и инвестираща в енергиен преход, възобновяеми източници и борбата с изменението на климата;

ПО-СВЪРЗАНА ЕВРОПА със стратегически транспортни и цифрови мрежи;

ПО-СОЦИАЛНА ЕВРОПА, прилагаща Европейския стълб на социалните права и подкрепяща качествените работни места, образованието, уменията, социалното приобщаване и равния достъп до здравни грижи;

ЕВРОПА ПО-БЛИЗО ДО ГРАЖДАНИТЕ чрез подкрепа за местно инициирани стратегии за развитие и устойчиво градско развитие в целия ЕС.

Програма за развитие: България 2030

Националната програма за развитие „България 2030“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в страната. С тази програма се адаптират приоритетите на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“ към нашата национална специфика в границите на България. Документът определя **три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата**, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в **пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България**. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета, като с решението на правителството са определени водещите ведомства по отделните приоритети.

Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Въпреки че времето на действие на този документ е ограничено до 2022 г., Националната стратегия за регионално развитие се фокусира върху балансираното, равнопоставено и устойчиво развитие на регионите в България през периода до 2022 г. и очертава начините и средствата за намаляване на неравенствата между отделните региони, области и общини в страната. Стремешът за постигането на баланс продължава общата Кохезионна политика на ЕС на национално ниво. НСРР е интегрирана стратегия за развитие, осигуряваща координация между управлението на различните сектори и условия за реализация на НПП БГ 2030.

Фокусът на стратегията е постигането на полицентрично, балансирано и устойчиво развитие на регионите в България. От друга страна тя осигурява координация между отделните секторни политики и стратегически документи на национално ниво и подпомага тяхното синхронизиране на по-ниските нива на планиране (NUTS 1, NUTS 2 и NUTS 3).

Целите и приоритетите на НСРР подчертават значението на малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Актуализирана национална концепция за регионално и пространствено развитие 2013-2025

Устройството и управлението на националната територия до 2025 година се регламентира от Национална концепция за регионално и пространствено развитие, която е актуализирана през 2019 г. и с нея се полагат основите за програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.

Актуализираната НКПР 2013-2025 г. съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. Тя осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии, като се подчертава, че желаният модел за умерен полицентризъм (поддържане на мрежа от равномерно разпръснати градове, които са предпоставка за по-балансирано развитие и съживяване на селските и периферните райони) все още е на дневен ред.

Актуализирания документ има няколко много важни нови елемента: отразени са новите насоки в европейската кохезионна политика и политиката за пространствено развитие; стратегическата ѝ част интегрира в още по-силна степен регионалното планиране с пространственото такова; и идентифицира конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

В този модел Гоце Делчев е определен като населено място от 4-то ниво (център с микрорегионално значение за съседните общини).

Механизмът за възстановяване и устойчивост е част от елемента „Следващо поколение ЕС“ (2021-2024 г.) от Плана за възстановяване на Европа

След заседание на Европейския съвет на 17-21 юли 2020 г. размерът на средствата в рамките на Механизма е установен на 672,5 млрд. евро, от които безвъзмездни средства на обща стойност 312,5 млрд. евро и възможност за достъп до заеман ресурс от 360 млрд. евро. Механизмът предвижда пряко управление от Европейската комисия и 100% финансиране на грантовете без необходимост от съфинансиране с национален ресурс.

Критериите за разпределение между държавите членки за 70% от безвъзмездните средства вземат предвид населението, реципрочната стойност на нейния БВП на глава от населението и средното равнище на безработица през последните 5 години (2015-2019 г.) в сравнение със средното равнище за ЕС. За останалите 30% показателят за безработицата за периода 2015-2019 г. ще бъде заменен във формулата с наблюдаваната загуба на реален БВП през 2020 г. и наблюдаваната кумулативна загуба на реален БВП за периода 2020-2021 г., която ще бъде изчислена до 30 юни 2022 г. Максималният размер на заемите за всяка държава членка няма да надвишава 6,8 % от нейния БНД.

Финансовият пакет, от който България може да се възползва, възлиза на около 6,217 млрд. евро грантове и 4,549 млрд. евро заеми.

За целите на програмиране на средствата държавите членки изготвят Национални планове за възстановяване и устойчивост като приложение към своите Национални програми за реформи. Регламентът за създаване на Механизма предвижда датата 30 април 2021 г. като краен срок за официално подаване на Националния план за възстановяване и устойчивост пред

ЕК. Плановете се преразглеждат и адаптират, при необходимост, през 2022 г., така че да се вземе предвид окончателното разпределение на средствата за 2023 г.

Национален план за възстановяване и устойчивост

Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия. Това ще позволи в дългосрочен план постигането на стратегическата цел за конвергенция на икономиката и доходите до средноевропейските. Същевременно, Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на Зелената сделка.

ЕК насърчава държавите членки да включат в своите планове за инвестиции и реформи следните водещи области:

- **Ускоряване** – приоритетен подход към ориентираните към бъдещето чисти технологии и ускоряване на разработването и използването на ВЕИ.
- **Саниране** – Подобряване на енергийната ефективност на обществените и частните сгради.
- **Зареждане и презареждане** – Насърчаване на ориентирани към бъдещето чисти технологии, за да се ускори използването на устойчив, достъпен и интелигентен транспорт, на станции за зареждане и презареждане и разширяване на обществения транспорт.
- **Свързване** – Скорошно въвеждане на бързи широколентови услуги за всички региони и домакинства, включително влакнестооптични и 5G мрежи.
- **Модернизиране** – Цифровизацията на публичната администрация и на услугите, включително на съдебната система и здравеопазването.
- **Разрастване** – Увеличаването на капацитета на европейските промишлени данни в облак и разработването на най-мощните, авангардни и устойчиви процесори.
- **Преквалификация и повишаване на квалификацията** – Адаптирането на образователните системи, за да подкрепят цифровите умения, образованието и професионалното обучение за всички възрасти.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за периода 2021-2027 (ИТСР)

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападния регион от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027. Тя е разработена в съответствие с Националната концепция за регионално и пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда.

1.3. ОТГОВОРНОСТИТЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ПАРТНЬОРИТЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРИЕМАНЕТО НА ПИРО

Общи изисквания към подготовката, съгласуването и приемането на ПИРО

Съгласно ЗРР и Правилника за неговото прилагане няколко са основните участници в процеса на подготовка, съгласуване и приемане на ПИРО – кметът на общината, общински съвет, заинтересованите органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

Функцията на организатор при изготвянето и съгласуването има кметът на общината, който осъществява координация и контрол по процесите. Съгласно Методическите указания с негова заповед се сформира работна група по подготовка, изготвяне и одобрение на ПИРО. В нея следва да са представени възможно най-много представители на заинтересованите страни в общината. Останалите заинтересовани лица трябва да има постоянен достъп до информация за процеса и възможност за даване на становища и предложения при изготвянето на ПИРО, а в последствие и при неговата реализация.

Със заповед на кмета изготвянето на ПИРО се възлага на външен изпълнител (при спазване изискванията на ЗОП) или се разработва със собствен капацитет. Кметът е този, който, чрез заповед, организира и публично обсъждане на проекта на ПИРО и на ЕО по реда на чл. 20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми в случаите, в които такава оценка е била изисквана.

Общинският съвет е органът, който приема ПИРО на общината и контролира осигуряването на съответствие на общия устройствен план с плана за интегрирано развитие.

Заинтересованите лица имат право да дават аргументирани предложения при изготвянето на ПИРО и да получават информация при поискването ѝ.

Одобреният план за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината пред съответния областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет. ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерски съвет.

Изменение и актуализация на ПИРО

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- при съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана;
- при приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и програмата за реализиране на плана.

Същевременно, актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане

на целите и приоритетите за развитие. Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършва с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси. Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана.

Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението на плана се осъществява в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез разработване на годишен доклад за всяка година от действието на плана. Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на всеки ПИРО се извършва последваща оценка не по-късно от една година след изтичането на периода на неговото действие. Последващата оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Според чл. 33 от ЗРР в средата на периода на действие на ПИРО се изготвя и междинна оценка, която включва следните елементи:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

1.4. СТРУКТУРА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

Структурата на плана за интегрирано развитие на община Гоце Делчев е изцяло съобразена с разпоредбите на чл. 13 от ЗРР и методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027 г., публикувани от МРРБ. Тя е изцяло в синхрон с най-добрите практики на стратегическото планиране на териториите.

Структурата на плана следва използвания методически подход при изготвянето му. Документът започва с представянето на резултатите от проведените социално-икономически и пространствени **анализи** на територията, които представят ситуацията в общината и очертават тенденциите в развитието ѝ до 2027 г. След това продължава с **оценка** и **изводи** от аналитичната част. На тяхна база е **формулирана визия** и са отправени **стратегически предложения** (цели и приоритети за развитие на общината). Накрая са разписани основните

инструменти за успешната реализация, включително наблюдението и оценката на плана. Неразделна част от документа са съпътстващите го **приложения**, изготвени в процеса на неговото разработване.

Избраният подход обуславя основните точки (съдържание на плана), които са както следва:

- Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Гоце Делчев
- Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво
- Връзка на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху развитието ѝ
- Синтезен SWOT анализ
- Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027
- Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност
- Определяне на приоритетни зони за въздействие
- Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие
- Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия
- Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО
- Индикативна финансова таблица
- Приложения

1.4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие е изготвен за територията на цялата община. Подробното описание на отделните аспекти от общинското развитие завършва с обобщени изводи, комбинация от проблеми и потенциали. Идентифицираните проблеми и потенциали са основа за извеждането на синтезен SWOT анализ, чиято цел е да открие най-важните моменти в историческото и съвременното развитие на общината. Обобщени са положителните и отрицателните характеристики в рамките на община Гоце Делчев и прилежащия ѝ пространствен контекст – тенденциите на регионално, национално и европейско ниво.

Анализът поставя акцент върху географската, историческата и културната характеристика, проследени са закономерностите във функционално-пространственото развитие, социалното, икономическото и екологичното състояние в границите на община Гоце Делчев. Подробно проучена е транспортната система, количествените и качествените измерения на електроснабдителната, водоснабдителната и канализационната системи. Административният капацитет на общината е представен като единство на възможности и ограничения за приложение на политики и изпълнение на проекти при взаимодействие между община Гоце Делчев, неправителствения сектор и бизнеса.

Аналитичната част включва още описание на взаимовръзките на резултатите проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво. В табличен вид са открити взаимовръзките между двата анализа – на местно и на регионално ниво, позволяващи бързото им сравнение и показващи доколко община Гоце Делчев се развива с темпото на региона.

На последно място, но не по важност е представена връзката на община Гоце Делчев със съседните територии, които имат потенциал да оказват влияние върху местното развитие. Акцент в тази част са възможните общи проекти, които имат надобщинско ниво.

Изброените аспекти покриват разнообразието на общинското развитие и напълно съответстват на Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Разработването на анализа се базира на официална статистическа информация, становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от проведените публични дискусии и целеви анкети.

1.4.2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

Стратегическите предложения обхващат очертаването на визия за развитие до края на плановия период, формулирането на цели, приоритетни направления и мерките към тях. Основно предизвикателство е формулирането на аргументирани, изпълними и съответстващи на местните ресурси и специфика предложения. Използването на интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие изисква целите и приоритетите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в устройствените планове за развитие на територията. Към подхода се присъединяват и проследените обществени потребности и препоръки, заедно с насоките на стратегическите документи от по-високо ниво. Разгледаните аспекти са използвани за синтезирането на ключови теми. По този начин се постига синергичен ефект между резултатите на отделните приоритетни направления, като за осъществяването на дадена цел допринасят повече от един приоритет.

1.4.3. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Важен фактор при разработването на ПИРО е да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество.

В тази част от ПИРО се описва цялостния процес по разработването му – от определянето на заинтересованите страни и ангажирането им до създаването на активна комуникационна среда, в която да се обменят идеи и опит между хората.

Приложиха се и се предвиждат подходящите средства за споделяне на информация, представяне на ПИРО и съвместно действие между община Гоце Делчев, кметовете на селата, културните институции, неправителствения сектор, представителите на бизнеса и експертния

екип. Положителните контакти и комуникация, формирани по време на разработването на плана, следва да бъдат съхранени и продължени през следващите седем години.

1.4.4. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Това са пространствено обособени територии с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална структура на населението и характер. Те са определени на базата на общи характеристики на определена територия или общи проблеми и потенциали за развитие. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси на Общината.

1.4.5. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД

Програмата за реализация на ПИРО има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ПИРО и представлява конкретния начин за осъществяване на неговите стратегически предложения. Централно място заема списъкът с проекти, където са изброени, описани и обосновани отделните проекти/инициативи. Извършена е оценка на ориентировъчната им финансова стойност, избрана е управленска структура при реализацията на всеки проект. Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за наблюдение, оценка и актуализация на плана. Основни компоненти на програмата за реализация са:

- Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана – (по какъв начин са комбинирани отделните елементи на секторните политики на местно ниво, така че да доведат до постигане на целите, определени в стратегическата част);
- Индикативен списък на важни за общината проекти, които се разработват и изпълняват в рамките на програмата
- Индикативната финансова таблица, която представлява общата финансова оценка на необходимите ресурси за реализация на най-значимите общински проекти. Прогнозираният общ финансов ресурс е разпределен между отделните приоритетни области от стратегията на плана и поетите ангажменти по неговото изпълнение от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Адекватното планиране на финансовата таблица е предпоставка за успешно и ефикасно управление на финансовите ресурси на общината. За тази цел бъдещите финансови средства са реалистично предвидени на основата на потенциала на община Гоце Делчев да привлича и

управлява средства от Оперативните програми. Приложени са методи за оценка и прогнозиране на предполагаемите средства за реализация на проектите, част от различните приоритетни направления.

1.4.6. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Климатичните фактори – глобалното затопляне, природните бедствия, както и рисковите територии, заемат важно място в разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия. В тази част от ПИРО Гоце Делчев е описана връзката между идентифицираните в анализите рискове и проблеми, формулираните цели и приоритети в стратегическата част на документа и посочените в програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени. Изпълнението на тези мерки е ресурсно обезпечено и обвързано със система от индикатори, позволяващи оценка на напредъка за периода на действие на плана, както и при извършване на междинна оценка или актуализация.

1.4.7. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Индикаторите за наблюдение и оценка са дефинирани съобразно смисъла и съдържанието на стратегическите цели и приоритетните области на стратегията. Системата от индикатори обединява два основни компонента – индикатори за резултат, проследяващи степента на изпълнение на целите, както и индикатори за продукт, измерващи ефектите от изпълнението на мерките в рамките на приоритетните области. Двата вида индикатори са въведени в следствие на предписанията от „Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“.

Индикаторите са избрани в синхрон с наличната и регулярно поддържана информационна основа в България и наличните в община Гоце Делчев. Така могат да бъдат посочени техни начални, междинни и целеви стойности. Инструментът ще бъде основно средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ПИРО, междинната и последващата оценка на плана.

По отношение на наблюдението и оценката на изпълнението на плана е разработена е система за наблюдение, оценка и актуализация, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие.

1.5. МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ, ИЗПОЛЗВАНИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПИРО

Приложеният методически подход и следваните принципи при разработването на плана са в пълно съответствие с нормативните изисквания, целите и приоритетите на социално-икономическото и пространственото развитие на общината, като интегрална част от ЮЗР. Планът е съобразен със специфичните изисквания за прилагане на нормативните документи, регламентиращи дейностите на местното самоуправление, териториалното устройство и опазването на околната среда. От методологическа гледна точка разработването на плана се основава на „стратегическия подход“, „интегрирания подход“, „териториалния подход“, както

и на „ориентирания към резултатите подход“. В рамките на разработването на ПИРО са приложени доказани теоретични постановки и методологически подходи за стратегическо планиране на устойчивото общинско развитие. Проучени и използвани са съвременните практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни анализи, синтезни оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Внимателно е подходено към инструментите за реализация на плана, изградени на основата на прилаганите европейски подходи, но и на реалните опит и умения за управление на проекти в българските общини, включително структурите на местното самоуправление, неправителствения и частния сектор. Подобен начин осигурява внедряването на съвременни идеи, но и способност за тяхната изпълнимост.

Принципи

- **Структурираност.** Плана за интегрирано развитие е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Използван е утвърдения метод за последователно надграждане на първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация.
- **Интегрираност.** Изследванията и изводите на ПИРО касат разнообразните социални, икономически, екологични, културни и управленски проявления на местното развитие.
- **Точност.** Приложените анализи се основават преобладаващо на официална статистическа информация. Използвани са данните от текущата статистика на НСИ, както и други официални източници – ДБТ, ОДЗ „Благоевград“, ОПУ и оператори на комунални услуги и др. Същият принцип е използван и при дефинирането на системата от индикатори, с оглед на нейната реална приложимост и резултатност.
- **Публичност.** Активният контакт и обмен на идеи със заинтересованите страни е ръководен принцип във всички дейности от обхвата на ПИРО. Съвместно са проследени характеристиките на общината, идентифицирани са проблемите и потенциалите, формулирани са стратегическите предложения и са положени основите за сътрудничество с оглед на реализацията на ПИРО.

2. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

2.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

2.1.1. ПРИРОДОГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

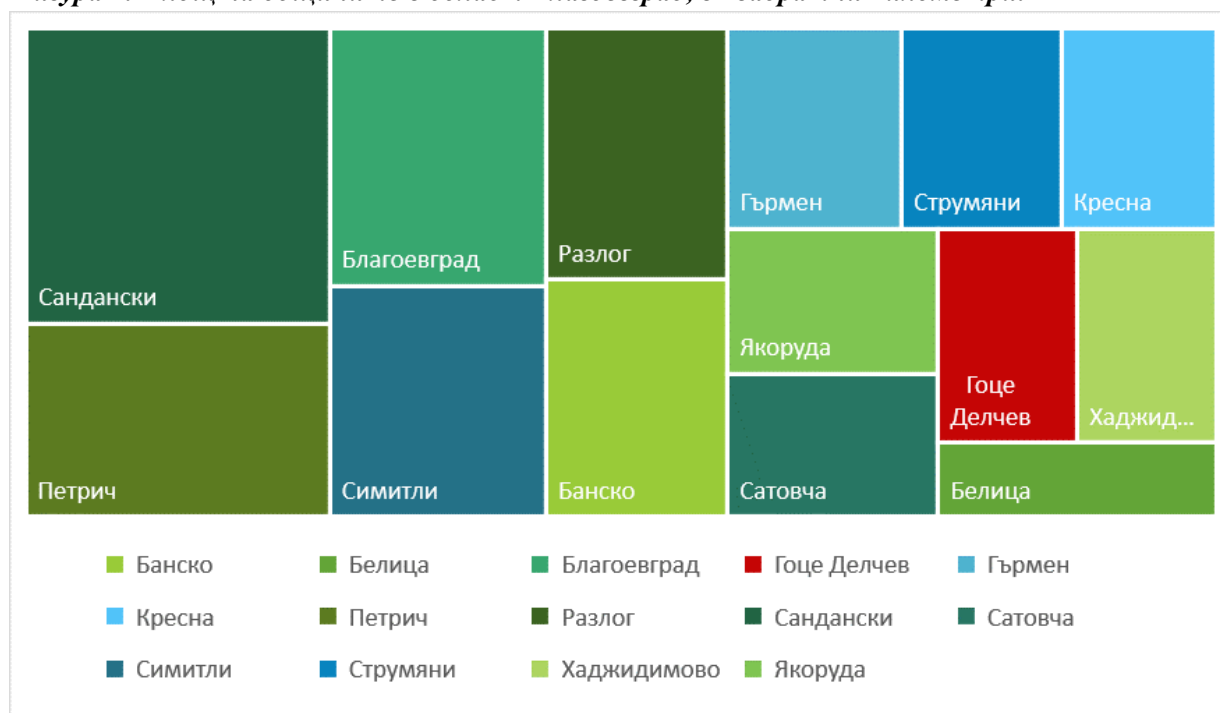
Географско местоположение и достъпност

Община Гоце Делчев се намира в Югозападна България (в Югозападния регион за планиране) и е една от съставните общини на област Благоевград. Общинският център – град Гоце Делчев – е разположен на около 100 км югоизточно от областния център – гр. Благоевград. На около 20 км в южна посока община Гоце Делчев има връзка с Р Гърция чрез ГКПП „Илинден – Ексохи“. Общините, с които граничи са: Банско (на север), Гърмен (на изток), Хаджидимово (на юг) и Сандански (на запад).

През територията на общината не преминават трасета на основната TEN-T мрежа на Европа. Въпреки това, преминаващият второкласен път Е-19 е от регионално значение, а наличието на бърза връзка с Гърция, определя стратегическото местоположение на общината в района. Недостатък на местоположението е отдалечеността от областния център.

Общата площ на общината е 330,21 кв. км. (5,12% от площта на областта), което я нарежда на дванадесето място по площ от всички 14 общини в областта.

Фигура 2. Площ на общините в област Благоевград, в квадратни километри.

Източник: по данни на НСИ

Релеф

Релефът на общината е предимно планински. Почти 80% се заема от източните склонове на Пирин: югоизточните склонове на Северен Пирин (връх Ченгелчал – 2709 м); източните склонове на Среден Пирин (връх Орелек – 2099 м); североизточните склонове на Южен Пирин (връх Свещник – 1975 м). Източната и югоизточната част на общината се заема от Гоцеделчевската котловина, като тук в поречието на река Места е най-ниската ѝ точка – 481 м.н.в. В най-североизточната част на общината (част от землищата на селата Буково и

Господинци) се простират част от югозападните склонове на Западнородопския рид Дъбраш (връх Острец 1356 m).

В източната част, от север на юг, преминава около 26 км от течението на река Места със своите притоци: Каменица (л), Костена река (л), Колевица (д), Бялата река (д), Осиковска река (д), Брезнишка река (Туфча, л), Сушица (д) и Тупувишка река (д). Около 12 км от реката попадат в долната (южна) част на пролома Момина клисура, а останалите 14 км реката протича през Гоцеделчевската котловина.

Климат

Поради географското си разположение Гоце Делчев попада в зоната на преходносредиземноморската климатична област. Средногодишните температури са 11.3 – 11.5°C. Разнообразните релефни форми и предимно котловинното разложение на общината я определят като район с относително мека зима и топло лято. Преобладават западни и северозападни ветрове. Средна годишна сума на валежите в района е между 620-780мм. Количеството валежи е най-голямо през зимата и есента. Най-дъждовен месец е ноември, а най-сух – август. Поради влиянието на средиземноморския климат в котловинната част на общината снежната покривка е със сравнително малка дебелина за сметка на планинската част от района, където снегът може да се задържи за 5-6 месеца.

Води

Водният ресурс на общината е изключително богат и се определя от р. Места и нейните 13 притоци, както и от високопланинските езера (Брезнишки, Корнишки), формирани от южните циркуси на Пирин, множество изкуствени водоеми и минерални извори. Общината разполага със значителни ресурси от повърхностни подземни води. Главна отводнителна артерия е р. Места. Територията на общината се отводнява предимно от десни притоци на р. Места, един от които е р. Неврокопска, протичаща през гр. Гоце Делчев. В годишното разпределение на оттока се наблюдават лятно-есенно маловодие и зимно-пролетно пълноводие. Водните ресурси в общината се използват главно за питейно-битово водоснабдяване, за индустрията и земеделието.

Езерата на територията на общината са с ледников произход и са разположени по североизточните склонове на Пирин планина. От тях черпят водите си притоците на р. Места – реките Брезнишка (Туфча) и Неврокопска.

Няма изградени язовири на територията на община Гоце Делчев. Най-близко разположен е язовир Доспат. В подножието на Пирин, над гр. Гоце Делчев функционират три водоема.

На територията на общината има карстови извори в местността Топлика – около 10 извора. В различни периоди водата в тях се появява, после „изчезва“. Общината притежава голям потенциал по отношение дебита на топлите минерални води – 100 л/сек. Минерални извори има в района на селата Мосомище и Баничан. Водите в с. Баничан са каптирани и водата се бутилира.

Почви

Характерно за високите части на община Гоце Делчев, особено по склоновете на Пирин и Западни Родопи е наличието на кафяви горски почви. Тези землища са подходящи за отглеждане на тютюн, картофи, царевица и др. Структурата на почвената покривка на Гоцеделчевската котловина е с преобладаващо разпространени алувиално и делувиално-

ливадни почви. Те заемат основно частите от заливната тераса на река Места и нейните притоци. Притежават ниско съдържание на хумус, азот и фосфор. Канелени горски почви са разпространени върху по-полегатите склонове и меки скали. Наблюдава се и наличие на хумусно-карбонатни почви или ренджини.

Полезни изкопаеми

Районът на община Гоце Делчев е беден на полезни изкопаеми. В замяна на това той разполага с богати водни и горски ресурси. Мраморните находища са ценен природен-ресурс, които дават суровина за преработващата промишленост, в която функционират местни и чуждестранни предприятия. Голямо е разнообразието от строителни материали, най-търсени от които са гнайсет, гранитът и слюдените шисти.

Флора и фауна

Районът на община Гоце Делчев се характеризира с изключително разнообразна флора и фауна. На територията на общината е застъпена част от природния резерват „Ореляк“, който обхваща повече от 751 ха първични букови гори и ценни дървесни видове. Застъпена и голяма част от Национален парк „Пирин“. Срещат се изключително редки дървесни и тревни видове, някой, от които са защитени и са включени в червената книга на България. Освен богатия горски фонд, внимание заслужава средоточието на локални/местни и балкански ендемични растителни видове (пирински чай, бяла и черна мура и др.), лечебни растения (над 80 вида), гъби и горски плодове.

В следствие на средиземноморското климатично влияние по долината на река Места има наличие на по-топлолюбива растителност. В Пирин планина се срещат дъбови и габъррови гори, премесени с представители на черен бор. Те формират пояса на дъба, който е до 600- 700 м.н.в. След него на височина до 1000 м. и по източния склон на вр. Ореляк е буковия пояс. Над този пояс започва пояса на иглолистните гори – бял бор, смърч и бяла мура. Над височина 2000 м. започва пояса на клека и хвойната.

По склоновете на Западните Родопи доминират иглолистните борови и смърчови гори. Но на по-ниска височина до 600-700 м. източните склонове са покрити с върбово - тополово - елшова гора. Следва пояса на горуна, бука и смърча – до около 1300 м. н. в. Следва най-високият пояс до 2000 м., който е покрит с гори от бук, смърч и ела.

Естествено, голямото разнообразие от растителни видове обуславя и богатия животински свят. Той обхваща популации от разнообразни видове дивеч – дива коза, дива свиня, благороден елен, сърна, яребици, планински кеклик и др. От едрия дивеч най-разпространени са дивата свиня, благородният елен и сърната. От едрите хищници най-често се срещат вълци, чакали, лисици и диви котки, а броят на мечките е силно намалял. Срещат се още язовец, алпийска гарга, див гълъб, костенурки, змии, планински пъстърви и др. Дивата коза обитава високопланинските части на района и заедно с кафявата мечка се намира под закрила на закона. Зайците и катериците са повсеместно разпространени в горския пояс. От пернатия дивеч се срещат планински кеклик, яребица, гривек, див гълъб, глухар и др.

На територията на общината попадат най-югоизточните части (1823,4 ха) от Национален парк „Пирин“, който е включен в Списъка на Световното природно наследство на ЮНЕСКО. Природният резерват „Ореляк“ е създаден с цел защита на вековна букова гора (Черната гора) и находища на пирински чай. Други защитени природни обекти са Брезнишкият водопад и редица вековни дървета.

В системата на защитените обекти особено значение имат резерватите, където се забраняват всякакви действия, които нарушават самотният характер на природата. Територията на разглеждания район включва малка част от Национален парк „Пирин“, 4 природни резервата, 1 защитена местност, 1 водопад и 9 локализации на единични вековни дървета и групи дървета.

2.1.2. НАСЕЛЕНИ МЕСТА

Селищната структура на общината е формирана от мрежа от населени места, разположени около основните транспортни оси в нея. Тя е формирана от 12 населени места – 1 град и 11 села. В общинския център живее около 60% от населението на общината.

Най-голямото село е Брезница, в което живеят 3 272 души. Други по-големи села в общината са Мосомище (1 903 д.), Лъжница (1 612 д.), Корница (1 595 д.) и Борово (1 024 д.). Само 2 населени места имат под 50 човека население. Това са селата Делчево и Добротино. Село Попови ливади е най-новото населено място в общината – обявено е за населено място през 2015 г., - поради тази причина все още населението в него не е обхванато от националните преброявания. Въпреки сравнително големите села спрямо други общини в страната, и в община Гоце Делчев са закрити села (Средна и Драгостин) вследствие на негативните демографски процеси.

Таблица 1. Населени места и население в тях в община Гоце Делчев

Населено място	Население към 31.12.2019 г.	Дял от цялото население на общината
Баничан	540	1,82%
Борово	1 024	3,45%
Брезница	3 272	11,03%
Буково	911	3,07%
Господинци	491	1,66%
гр. Гоце Делчев	18 250	61,54%
Делчево	30	0,10%
Добротино	29	0,10%
Корница	1 595	5,38%
Лъжница	1 612	5,44%
Мосомище	1 903	6,42%
Попови ливади	0	0,00%
Общо	29 657	100%

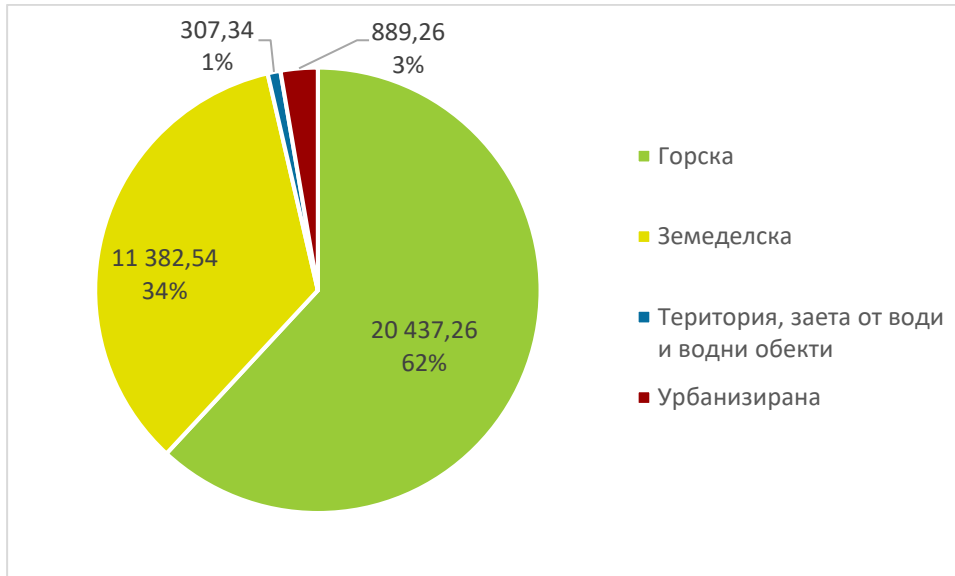
Източник: НСИ

Структура на територията

Общата площ на територията на общината е 330,21 кв. км. Отличителна характеристика на земята в общината е, че две от населените места – Делчево и Добротино – не разполагат със собствени земища, а са в землището на с. Попови ливади.

Разпределението на територията според вида ѝ се дължи най-вече на природно-географските характеристики на общината и големината на населените места. Най-обширна площ е заета от горски територии (61,73%). Следващите по преобладаващо предназначение площи са земеделските територии, които съставляват 34,38% от цялата територия на общината. Териториите на населените места (урбанизираните) са 2,69%, а водните течения – 0,93%. Незначителни са нарушените територии – едва 2 ха (0,01%), а имотите на транспортната инфраструктура са 0,27%.

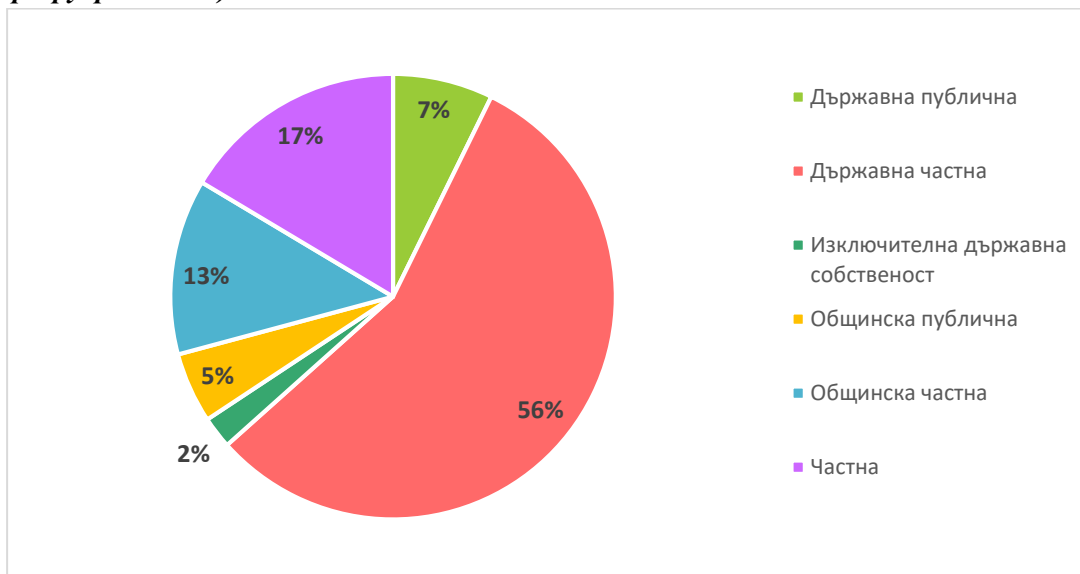
Фигура 3. Разпределение на територията на община Гоце Делчев според вида ѝ (към февруари 2021 г.), в хектари

Източник: по данни на Агенция по геодезия, картография и кадастър

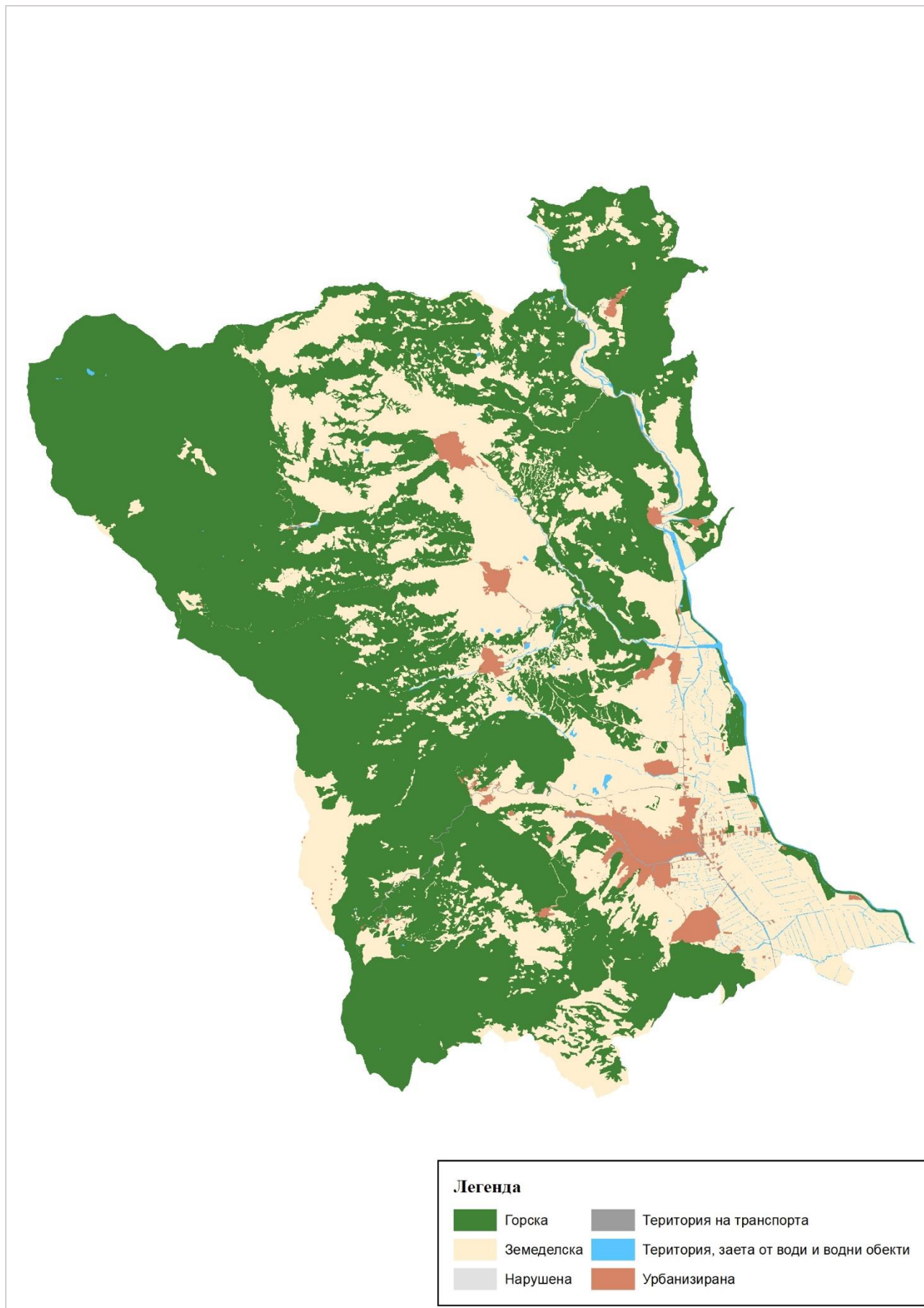
Една от възможностите за приходи на общината е чрез продаване и отдаване на общински имоти. Притежанието на земи също така спомага за осигуряване на подходящи терени за развитие на инвестиционни активности. В този смисъл Община Гоце Делчев е ограничена, защото общинската частна собственост (която може да се продава или отдава под аренда) съставлява едва 12,36% (4091,86 ха) от цялата площ на общината. Значителното количество горски и защитени територии обуславят преобладаващата собственост в общината – държавната, с която Общината не може пряко да се разпорежда. От нея 56% е държавна частна, 7% – публична, а 2% - изключително държавна. Частната собственост в общината е съизмерима с общинската такава – 17%.

Фигура 4. Разпределение на територията на община Гоце Делчев според собствеността ѝ (към февруари 2021 г.)

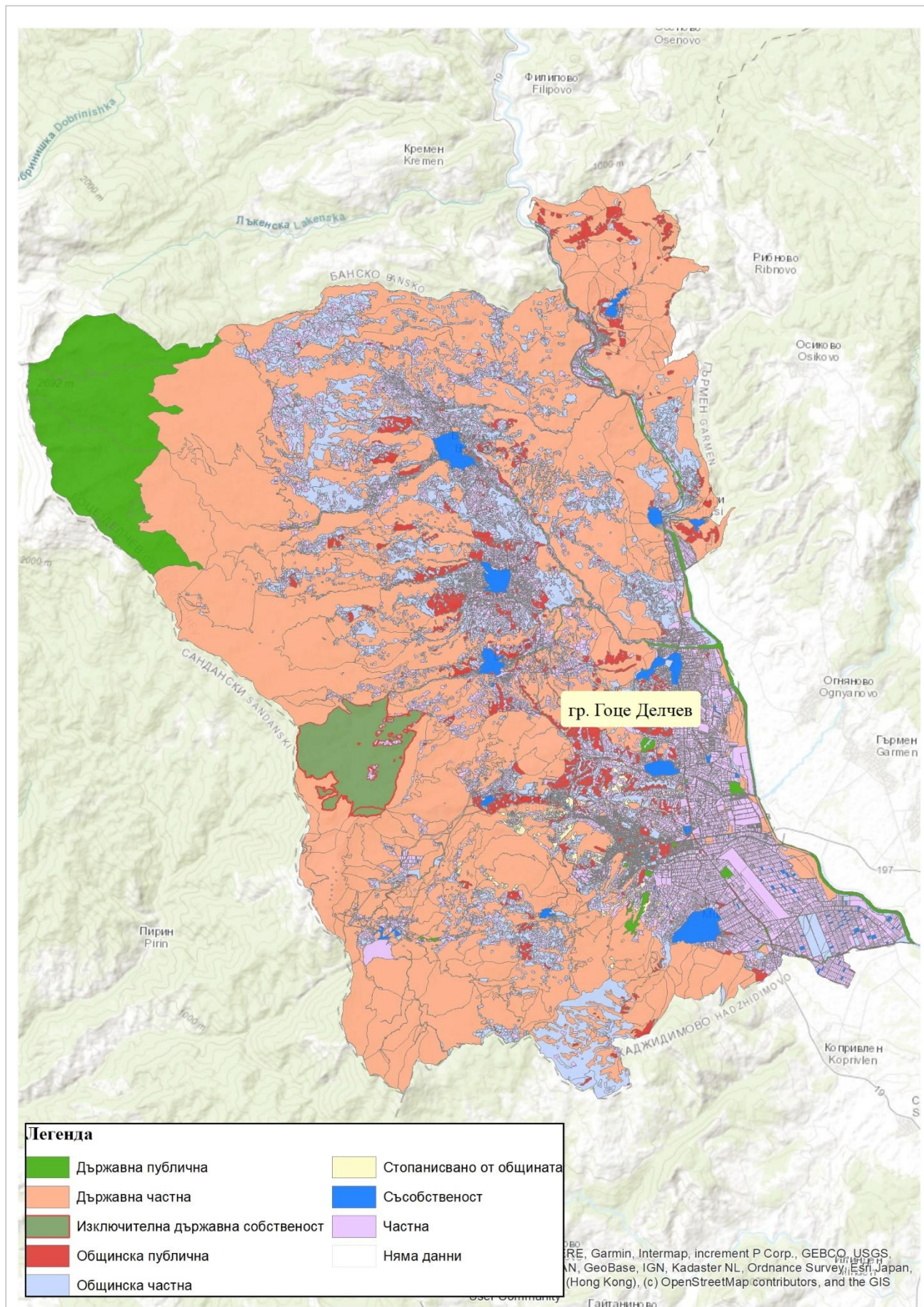
Източник: по данни на Агенция по геодезия, картография и кадастър

Фигура 5. Схема по вида на територията в община Гоце Делчев (към февруари 2021 г.)

Източник: по данни на Агенция по геодезия, картография и кадастър, авторски колектив

Фигура 6. Схема на територията на община Гоце Делчев по вида на собствеността (към февруари 2021 г.)

Източник: по данни на Агенция по геодезия, картография и кадастър, авторски колектив

Ниският дял на общинската собственост е пречка пред социално-икономическото развитие на общината, защото е трудно да се провежда устройствена политика без Общината да има възможност да се разпорежда с държавните имоти. Допълнително, администрацията генерира пропуснати ползи от потенциални продажби на общински имоти.

Таблица 2. Площ на имотите в община Гоце Делчев според вида на собствеността им (към февруари 2021 г.)

Вид собственост	Площ (ха)	Дял от цялата площ
Държавна публична	2 333,86	7,05%
Държавна частна	18 004,41	54,38%
Исключителна държавна собственост	741,20	2,24%
Няма данни	3,19	0,01%
Общинска публична	1 642,28	4,96%
Общинска частна	4 091,86	12,36%
Стопанисвано от общината	187,84	0,57%
Съсобственост	453,68	1,37%
Частна	5 270,70	15,92%
Частна кооперативна	1,03	0,00%
Частна обществени организации	361,42	1,09%
Частна религиозни организации	7,52	0,02%
Частна чужди физически и юридически лица	9,82	0,03%

Източник: по данни на Агенция по геодезия, картография и кадастър

2.1.3. МЯСТО И РОЛЯ НА ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ В ОБЛАСТТА

Приносът на общината към областта е значителен. Въпреки сравнително малката си площ произведената продукция за 2019 г. съставлява над 8% от цялата в областта.

По-големият брой на жителите в общината (близо 10% от всички в областта) донякъде предопределя и по-високия брой регистрирани безработни, но въпреки това коефициентът на безработица е по-нисък от този за областта. Повечето жители и по-малката територия водят, обаче до значително по-висока гъстота на обитаване спрямо средната стойност за област Благоевград – 89,81 д./кв. км при 46,93 д./кв. км за областта.

Гоце Делчев е класифициран в 4-то ниво в йерархичната система от градове-центрове, определени в АНКПР, от пет възможни, което го поставя в групата на малките градове с микрорегионално значение за територията на група общини. В концепцията е отбелязано, че Гоце Делчев има потенциал да премине в трето йерархично ниво, при благоприятно развитие на водещите функции и стимулиращо външно въздействие, като е изтъкната ролята на химическата и текстилната промишленост, както и близостта до ГКПП „Илинден“.

Таблица 3. Място и роля на община Гоце Делчев в областта по избрани показатели

Показател	За общината	Дял от областта (%)	Общо за областта
Територия (км ²)	330,21	5,12%	6449,571
Население (2019 г., НСИ)	29 657	9,80%	302 694
Гъстота на населението (д./км ²)	89,81	-	46,93
Регистрирани в БТ безработни лица към 31.12.2019 (д., НСИ, ДБТ)	1 213	8,59%	14 125
Коефициент на безработица, 2019 (%)	7,8	-	9,1
Произведена продукция, 2018 (хил. лв.)	455 719	8,08%	5 639 462

Източник: по данни на НСИ, ДБТ – Благоевград, собствени изчисления

2.1.4. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Историческа характеристика

Град Гоце Делчев е сред градовете с богата и древна история. Най-ранните следи от заселване се отнасят към праисторическите епохи. На територията на градския парк са открити керамични фрагменти от времето на новокаменната епоха (неолит) и каменно медната епоха (енеолит), които се датират в края на VI-V хил. пр. Хр. Селищната традиция се проследява и през римската императорска епоха и през епохата на късната античност. Откритите каменни основи на зидове и оброчни плочки на територията на града, свидетелстват за наличието на светилище, посещавано от тракийското население, обитавало района на Никополис ад Нестум.

Неврокоп като градски център наследява древния град Никополис ад Нестум, който е основан през 2 век от римския император Траян и развалините му се намират на 7 километра източно от града. Под името Неврокоп селището се споменава през втората половина на XV век.

Градът е въведен в османския кадастър за пръв път след окончателното завземане на Солун от Османската империя през 1430 година. Под името Неврокоп селището е споменато в следващия опис в османския Tahrir defter Mal. №525 от 1444 година, където е описан като голямо християнско село – център на зиамет. Хаджи Калфа споменава Неврокоп като център на кадилък и отбелязва наличието на мини край града с богати залежи на желязна руда. В официалния списък на кадийските центрове от 1667 – 1668 година Неврокоп е на четвърто място сред дванадесетте кадилъка в Румелия, което ясно показва неговото значение като такъв център.

Най-подробно описание на Неврокоп по османско време е дадено в том VII на Сеятхатнаме на османския пътеписец Евлия Челеби. Той описва града като голям, хубав, с много джамии, 12 минарета, текета на дервиши, ханове, хамами, училища и много красиви къщи, както и резиденции на многобройната провинциална администрация.

През XIX век в града има метох на Рилския манастир. През 1837 – 1838 година духовник тук е Пахомий. Поклонници от Неврокоп често даряват манастира с парични суми. През 1837 година от града постъпват 9975 гроша милостиня, а през 1840 година – 771 гроша. През XIX век наред със земеделието, скотовъдството и пчеларството в града се развиват занаятите звънчарство, златарство, самарджийство, абаджийство, кожарство, както и търговията с дървен материал. Местни кираджии и търговци пренасят и продават стоки на панаирите в градовете Сяр, Драма, Мелник и село Узунджово. От втората половина на XIX век ежегодно през август се провежда Неврокопският панаир, на който се стичат търговци от цялата Османска империя, Австро-Унгария, Франция и други страни.

През 1808 – 1811 година християнската общност в града построява малка църква на Свети архангелите Михаил и Гавраил, а през 1833 – 1841 година е построена и по-голяма монументална църква „Успение Богородично“, която е в резултат на реформите в империята. През 1862 година в Неврокоп се открива взаимно училище с първи учител Тодор Ненов от село Райковци, Търновско, а през 1867 година е разкрито и девическо училище. През 1865 година в града отваря врати читалище „Зора“. В 1870 година е основано женско дружество „Ученолюбие“, три години по-късно е създадено учителско дружество „Просвещение“, което играе важна роля в борбите на българите в Неврокопско и целия Серски санджак за национална просвета и култура. Положително влияние за културното възраждане на Неврокоп

имат българските общини в градовете Пловдив и Пазарджик, които го подпомагат с учители, учебни пособия, книжнина и пари.

След Руско-Турската освободителна война и Берлинския конгрес от 1878 година Неврокоп, както цяла Македония остава в рамките на Османската империя. След продължителни и упорити борби на местните българи от Неврокопския край, през 1894 година със султански берат в града е учредена Неврокопската българска митрополия, подведомствена на Българската екзархия с първи предстоятел митрополит Иларион.

Неврокоп е освободен от османска власт по време на Балканската война на 19 октомври 1912 година. Първият кмет на града е поетът Пейо Яворов. Включването на района в границите на Царство България довежда до масово изселване на мюсюлманското население от града и в по-малка степен от селата. На тяхно място се заселват български бежанци от района на Драма и Сяр, чиито родни места попадат под властта на Гърция. В годините между Балканските войни и Първата световна война се променя изцяло облика на града. Изгражда се красив център, чиято архитектура е запазена.

През 1951 година градът е преименуван на името на революционера Гоце Делчев.

Потенциалът на общината в културно отношение е голям, но е нужно актуализиране на базата данни, както и осигуряване на защита на движимите и недвижими културно ценности.

Културно наследство и културна инфраструктура

Културното наследство обхваща материалното и нематериално движимо и недвижимо наследство, като съвкупност от културни ценности, носители на историческата памет, идентичност и са предпоставка за привличане на посетители в общината. Благодарение на благоприятното си разположение в полите на Пирин планина и топлия климат град Гоце Делчев предлага чудесни условия за туризъм.

Християнските религиозните храмове са представени от църквата „Св. Архангел Михаил“ в с. Баничан, църквите „Успение на Св. Богородица“, „Св. Архангел Михаил“, „Св. Св. Кирил и Методий“ и манастир „Живоприемен източник“ в град Гоце Делчев, както и църквата „Св. Николай“ в с. Мосомище.

На територията на общината има около 70 археологически обекта и над 48 църкви като 20 недвижими културни ценности са с категория „национално значение“. Това показва богато културно наследство на региона и възможност за неговото развитие.

Музейната дейност е представена от Общинския исторически музей в гр. Гоце Делчев. Профилът на музея е общо исторически. Води началото си от 1947 г. като читалищна музейна сбирка и кръжок. Експозицията на музея е уредена в къща, построена през 1877 г. В края на XIX и началото на XX в. външната архитектура на традиционната къща включва приземие и жилищен етаж. Приземените стени – дувари са изградени от масивен камък. Вътрешната и външната украса впечатляват с бароковия си стил. Таваните са дърворезбени, в стил Дебърската резбарска школа, изработени от братя Никови, родом от с. Горно Броди, Серско, в центъра на които грее стилизирано слънце, а вратите са изработени от неврокопски майстори. Богато украсената къща е принадлежала на търговец на тютюни и собственик на хан в Неврокоп - Прокоп Прокопов, живял в нея до 1912 г. след което я напуска. Общината, установява тук местната полиция, а след девети септември милиция. Сградата е голяма и обширна по размер, което заедно с украсата и придават тържествено излъчване. За това допринасят гипсовите силно стилизирани тавани на потона и стаите на втория етаж, както и

външната украса на прозорците и балкона. Това материално великолепие сполучливо се допълва с построената в същия стил чешма с лъвчета от 1880 г. През 1979 г. сградата е обявена за музей, а от 2020 е със статут на недвижима културна ценност с категория „национално значение“.

Постоянната музейна експозиция е разположена на три нива. В хронологична последователност са представени материалните и писмени паметници на културата. Музейните експонати са подредени в 12 експозиционни зали. По тематичен признак експонатите са подредени в няколко колекции – Археология, Етнография, История. В Общинският исторически музей се осъществява и изследователска и научна дейност.

Наложително е община Гоце Делчев да осигури допълнителен сграден фонд за развитие на експозиционната дейност и работата с различни по възраст посетители. Музея се нуждае и от цялостен ремонт и рехабилитация, за да може да функционира по най-добрите стандарти.

Неизменна част от културната инфраструктура на община Гоце Делчев е **Домът на културата**. Той е построен през 1998 година и от тогава се е утвърдил като най-популярният културен център в града и околностите му. Сградата разполага с просторна изложбена зала и добре оборудваната концертна зала, която предоставя най-добрите условия за провеждането на концерти и театрални постановки със своите 600 места и добра осветителна и озвучителна техника.

Културният календар на общината изразява богатите и съхранени традиции на територията на Гоце Делчев. Всяка година се организират мероприятия и чествания на различни паметни дни от българската история.

На територията на общината функционират 9 читалища, които са едни от основните културно-просветни средища и са сред основни участници в реализацията на ежегодните общински културни календари, включващи редица срещи, чествания, литературни вечери, мероприятия, свързани с бележити дати и събития и др. Самодейци от читалищата участват и в провеждани национални фестивали, провеждани в други части на страната.

В читалищата се създават възможности за съхраняване на културните обичаи и традиции, в тях основно се развива библиотечна дейност и разнообразно любителско творчество – художествена самодейност. Чрез дарения и кандидатстване по проекти служителите в читалищата се стремят да обогатяват книжното богатство и да създават съвременни условия за своите посетители и читатели. Съвременният облик на читалището е от важност за привличането на млади хора и за задържането на интереса им. По този начин те не само ще удовлетворят своята потребност от познания и културно обогатяване, но и ще се превърнат в интегрална част от една широка общност, която изгражда съвременния модерен облик на общината.

Таблица 4. Читалища и местоположението им в община Гоце Делчев

Наименование на читалището	Населено място
НЧ „Просвета - 1865“	гр. Гоце Делчев
НЧ „Отец Паисий - 1931“	с. Корница
НЧ „П. Р. Славейков - 1938“	с. Брезница
НЧ „Пенчо Славейков“	с. Брезница

Наименование на читалището	Населено място
НЧ „Яне Сандански - 1978“	с. Лъжница
НЧ „Н. Й. Вапцаров - 1927“	с . Мосомище
НЧ „Изгрев - 1930“	с. Баничан
НЧ „Възраждане - село Баничан“	с. Баничан
НЧ „Будител – 2019“	с. Борово

Източник: Публичен регистър на читалищата в Р България

2.1.5. ИЗВОДИ ОТ ОБЩАТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Проблеми

- Нисък дял на общинската собственост;
- Общината е в страни от основните урбанизационни оси на страната;
- Недостатъчно експозиционна площ за показване на богатото културно наследство.

Потенциали

- Развитие на връзките с общините Банско, Разлог, Гърмен;
- Използване на преминаващия главен второстепенен път за привличане на инвестиции и логистични дейности;
- Експониране и рекламиране на недвижимото културно наследство в общината;
- Използване потенциала на горските територии освен за дърводобив и за др. дейности;
- Изготвен ОУПО, поставящ основите на териториално-устройствената политика на общината;
- Развитие на минералните води в общината;
- Създаване на интегрирани туристически продукти със съседните общини.

2.2. СЪСТОЯНИЕ НА РЕГИОНАЛНАТА И МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Икономиката на община Гоце Делчев не функционира в затворена системата, а като част от общата икономика на страната. Местните икономически показатели оказват влияние върху тези на областно и национално ниво и обратното. Това дава възможност, чрез анализ, да се открият силните, местни икономически страни, които имат най-голям дял в общата икономика. Ключовите характеристики, които се проследяват, са свързани с развитието на икономиката и жизнения стандарт на жителите на община Гоце Делчев. От друга страна, общото състояние на икономиката в България оставя своя отпечатък върху местната такава.

През последните 10 години може да се обобщи, че икономиката на страната ни, измервана чрез БВП, все още не може да се възстанови от последствията от световната икономическа криза, отчитайки инфлацията и други стопански процеси. Размерът на преките чуждестранни инвестиции също реално намалява, въпреки откриването на все повече чуждестранни предприятия в страната ни.

Последиците от изминалата криза могат да се проследят и с нивото на безработица в страната, което в периода 2010-2014 е над 10%, докато в последните години устойчиво намалява и през 2019 г. достига до исторически ниски нива от 4.2%.

През последната година светът функционира под въздействието на глобалната пандемия от COVID-19. Тя оказва силно влияние върху икономиката и социалния живот на страните, включително на България. Насочват се ресурси към преодоляване последствията от

пандемията, но в същото време цели икономически сектори биват затваряни за определени периоди от време, а заетите в тях губят възможности за доходи.

Тези фактори – последствията от световната икономическа и финансова криза, глобалната пандемия – се отразяват и на местните икономики и население, чиито доходи от такси, продажби, труд и други източници на приходи се увеличават номинално, но в същото време покупателната им способност намалява. Много ниските нива на безработица от своя страна пък оказват пряко влияние върху възможността за привличане на нови инвестиции и големи работодатели в българските общини, които трудно ще намират кадри за обезпечаване на трудовия процес.

Тази линия на развитие, характерна за българската икономика, определя и ограниченията и възможностите за развитие пред община Гоце Делчев.

2.2.1. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В РЕГИОНА НА НИВО 2

Общите тенденции и изводи за икономическото развитие в региона на ниво 2 са изведени в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападния регион (обхващащ областите Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска (София област) и София (столица). В ПИРО Гоце Делчев са изведени само по-важните от тях, а именно:

- Най-динамично развиващия се икономически район в страната, допринасящ за половината от произведения национален БВП;
- Икономическата картина в самия регион е силно контрастна, като е налице значителна разлика в жизнения стандарт в София и в останалите населени места от ЮЗР. Равнищата на БВП на човек от населението в съставните области на региона продължават да бъдат между 2 и 4 пъти по-ниски спрямо тези за област София (Столична община).
- Отлично геостратегическо положение – в близост до западните и южните пазари чрез наличието на транспортни коридори.
- Регионът е на 182 (от 268 региона в ЕС) в Индекса на регионална конкурентоспособност, непосредствено след региона на Атина в Р Гърция.
- Текущата демографска ситуация в Югозападен регион се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност;
- Сред шестте региона в България Югозападният има най-висока заетост;
- Производителността на труда в региона за 2017 г. е 37 628 лв., като тя е по-висока от средната за страната – 28 662 лв.

2.2.2. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

Изследвайки процесите на областно ниво в периода 2014-2019 година, може да се заключи, че те следват почти изцяло националните тенденции в периода на действие на ОПР на Гоце Делчев за периода 2014-2020 година. Наличните данни за последните години показват увеличение на продукцията, която генерират предприятията от нефинансовия сектор в област Благоевград. Като за 2019 година спрямо 2014 г. увеличението на произведената продукция е с 34%.

Общият брой на нефинансовите предприятия, които произвеждат тази продукция, също се увеличава с 18% през последните години и през 2019 г. достига 21 840 броя.

В същото време разходите за придобиване на ДМА (РДМА) в периода 2014-2019 г. се колебаят, като има възходи (в периода 2014-2015 г. и 2016-2018 г.) и спадове (2016 и 2019 г.).

Тенденцията за повишаване на заетите на национално ниво, обаче, в областта не е ясно изразена – броят на заетите лица се задържа трайно почти на едно ниво и дори се наблюдава значителен спад след 2017 г.

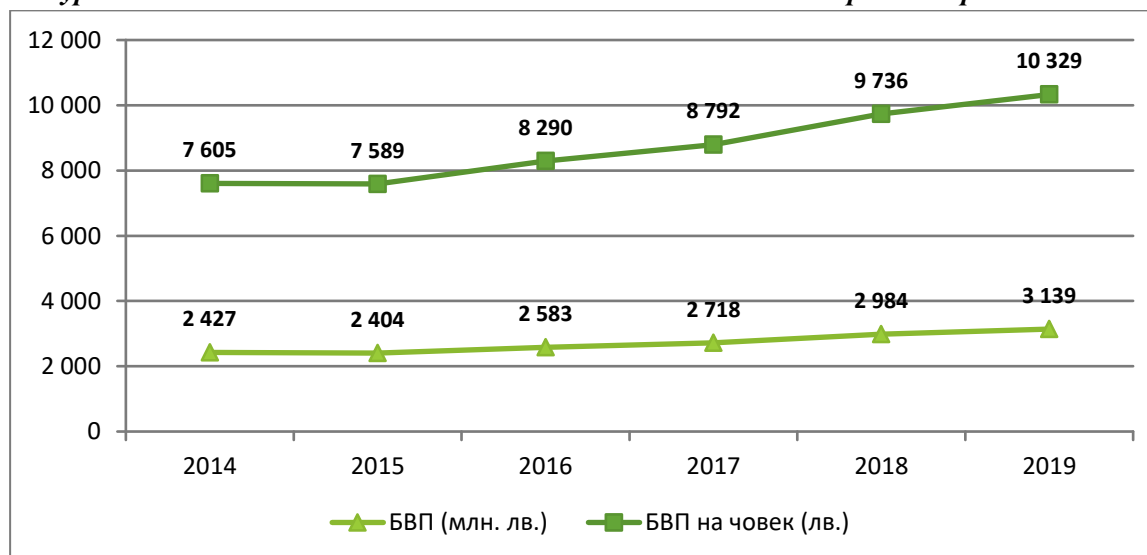
Таблица 5. Основни характеристики на предприятията от нефинансовия сектор на икономиката в областта за периода 2014-2019 година

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Брой предприятия	18 495	19 383	21 023	21 547	21 907	21 840
Произведена продукция (хил. лв.)	4 206 879	4 805 617	4 876 689	5 579 173	5 620 867	5 639 462
Заети лица	89 016	89 286	89 355	89 746	88 781	88 518
РДМА (хил. лв.)	495 204	560 486	427 467	487 138	539 533	532 945
БВП (млн. лв.)	2 427	2 404	2 583	2 718	2 984	3 139
БВП на човек (лв.)	7 605	7 589	8 290	8 792	9 736	10 329
Нетни приходи от продажба (хил. лв.)	5 288 364	5 956 328	6 145 151	6 718 626	7 302 165	7 871 602
ПЧИ (хил. лв.)	752 342	873 013	944 640	927 839	976 598	1 030 232

Източник: НСИ

Анализът на БВП на областта показва постоянен растеж, който през последните години е с бързи темпове. Това се отразява положително и на показателя „БВП на 1 човек“, чиито стойности се увеличават с 36% за периода 2014-2019 година. В същото време броят за заетите намалява в последните години. Това показва, че е възможно ефективността на областната икономиката да се е повишила или да се развиват дейности с по-висока добавена стойност.

Фигура 7. БВП и БВП на човек от население за област Благоевград за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на НСИ

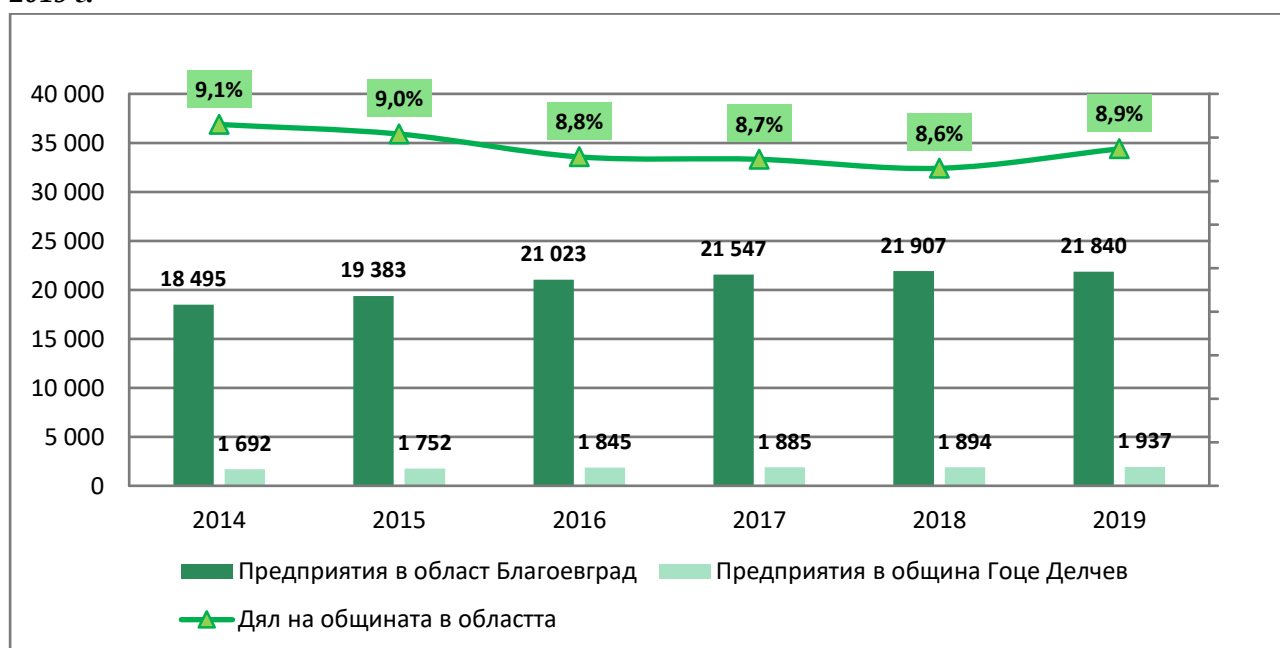
2.2.3. РАЗВИТИЕ И ПРИНОС НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА ЗА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

Отдалечеността на общината от областния център гр. Благоевград, липсата на основни международни транспортни оси, защитените територии и зони, както и централното ѝ

разположение по долината на р. Места несъмнено оказват влияние върху местната икономика и нейния принос към областта. Поради тази причина, за да се очертае приносът на икономиката на Гоце Делчев към област Благоевград, са сравнени на общинско и областно ниво няколко основни икономически показателя, даващи най-обща представа за състоянието на икономиката.

За разглеждания период **броят на предприятията** в община Гоце Делчев се увеличава с 245 броя. През 2014 г. броят им е бил 1692, съставляващи 9,1% от всички в областта, докато през 2019 г. – 1937 или 8,9% от всички в област Благоевград. Абсолютното увеличение е с близо 14,5%. В същото време общият брой на предприятията в областта се увеличава от 18 495 до 21 840 през 2019 г., или с 18,1%. Поради тази причина **приносът на общинските стопански субекти към всички в област Благоевград намалява**.

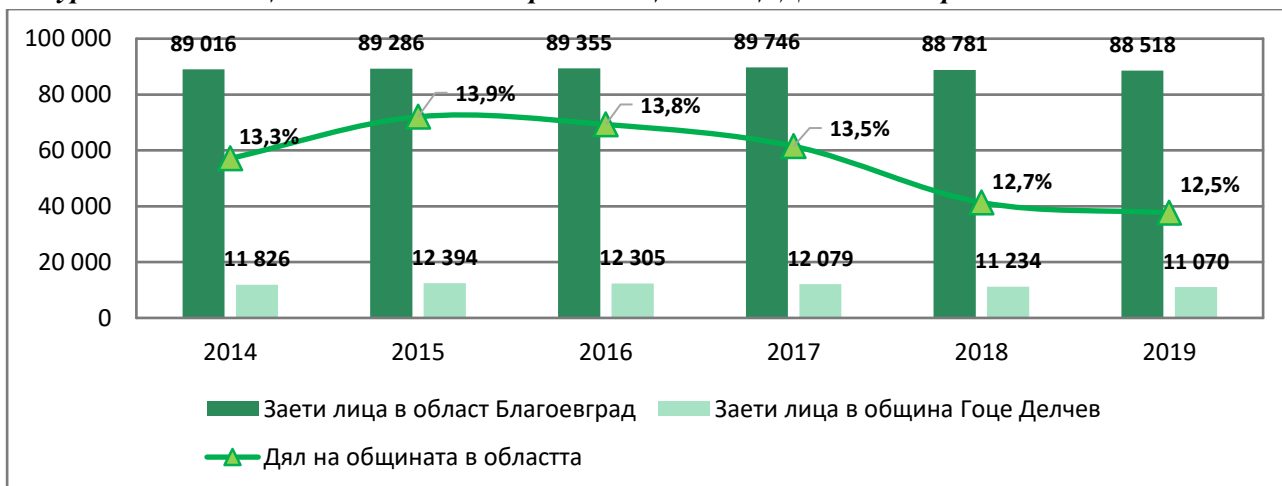
Фигура 8. Брой на предприятията в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на НСИ

Динамиката на заетите в предприятията през годините показва, че на областно и общинско ниво тенденциите са сходни. След 2014 г. се регистрира постепенно увеличаване на заетите, последвано от период на спад. От 11 826 заети през 2014 година, през 2019 г. те са вече 11 070 д. или спад с над 6% при 0,6% за цялата област Благоевград. Това се отразява и върху дела на работещите в общината спрямо всички в областта, като постепенно приносът спада и за 2019 г. 12,5% от всички работещи в област Благоевград са заети в местната икономика. Въпреки това **община Гоце Делчев остава една от общините със значителен принос към областната икономика**.

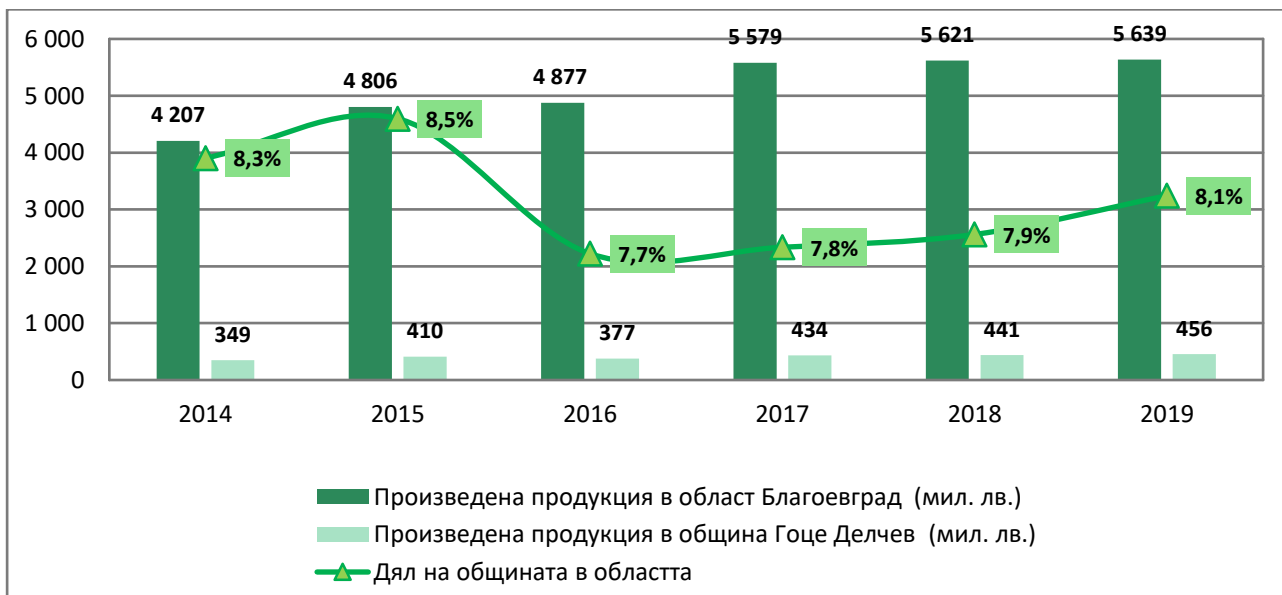
Фигура 9. Заети лица в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2018 г.

Източник: по данни на НСИ

За изследвания период в областта се наблюдава тенденция за увеличение на произведената продукция. През 2014 г. стойността ѝ е 4 206 879 хил. лв., докато за 2019 г. е отчетена произведена продукция за 5 639 462 хил. лв. Това представлява ръст от 34,1%. В същото време в община Гоце Делчев произведената продукция от 349 226 хил. лв. (2014 г.) нараства до 455 719 хил. лв. (2019 г.), представляваща ръст от 30,5% (за същия период). Може да се обобщи, че по този показател икономиката на Гоце Делчев следва темпото на областта с малко изоставане. Въпреки това приносът на произведената продукция в общината към област Благоевград е в границите около 8%.

Фигура 10. Произведена продукция в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2018 г.

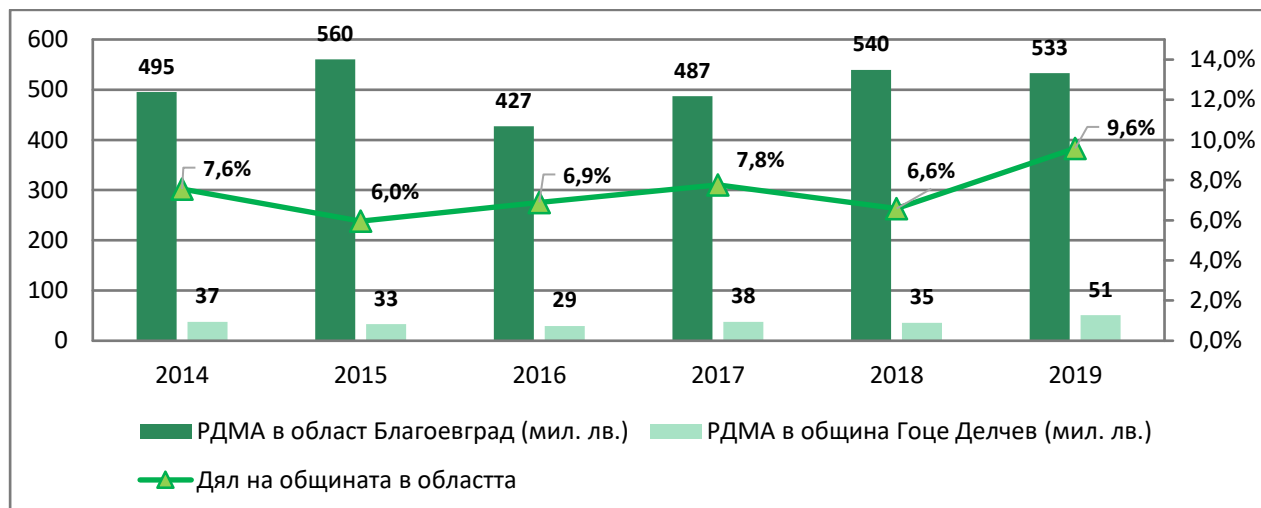
Източник: по данни на НСИ

РДМА са един от показателите, с които се характеризира инвестиционната активност на предприятията във всички сектори на икономиката. Най-често, когато икономическата ситуация е неблагоприятна и разходите за ДМА намаляват.

В област Благоевград се отчитат колебания в направените РДМА за периода 2014-2019 година. Въпреки това, отчетеното увеличение за целия период 2014-2019 г. е 7,6% (или 37,7 млн. лв.).

За същия период в община Гоце Делчев стойността на показателя отново отчита колебания, съвпадащи с тези в област Благоевград, но през 2019 г. РДМА са 51 млн. лв., при 37,4 млн. лв. за 2014 г. или увеличението с е 36,5%. Следва да се подчертае, че тази висока стойност на РДМА е необичайна за общината и е невъзможно да се прогнозира дали ще се запази и през следващите години. С направените РДМА в общината през 2019 г. достигат до 9,6% от всички в област Благоевград, при обичаен дял около 7%.

Фигура 11. Разходи за придобиване на ДМА в област Благоевград и община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г.

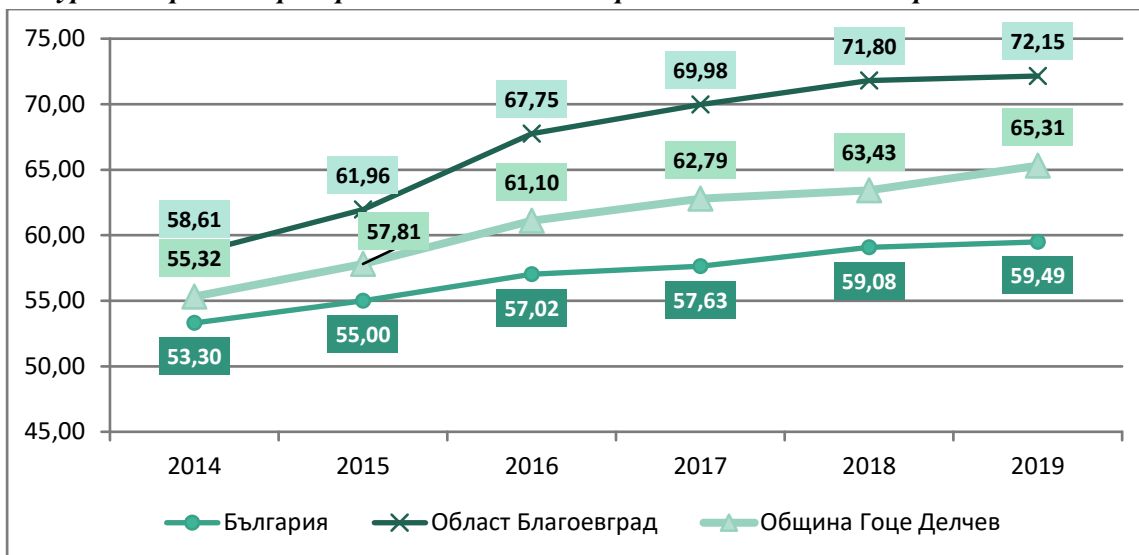
Източник: по данни на НСИ

2.2.4. СТРУКТУРА И ДИНАМИКА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Подходът, използван за тази част от анализа, включва проследяване на динамиката на ключови икономически показатели и сравняването им с областта и България, което дава възможност да се проследи развитието на икономиката на община Гоце Делчев в периода 2014-2019 година. На следващо място се анализира тази динамика по отношение на основните сектори – аграрен (селско и горско стопанство), индустриален и този на услугите. Допълнително всеки сектор е разгледан по-обстойно, за да се открият неговите специфики за община Гоце Делчев. Проследяването на всеки от секторите на местната икономика позволява да се открие кой от тях оказва най-силно влияние върху нея и се очаква да продължи да го прави или има потенциални да бъде „двигател“ за растеж. Състоянието им е проследено чрез броя на предприятия в сектора, заетите лица, обема на произведената продукция и генерираните приходи.

Брой на предприятията на 1000 души

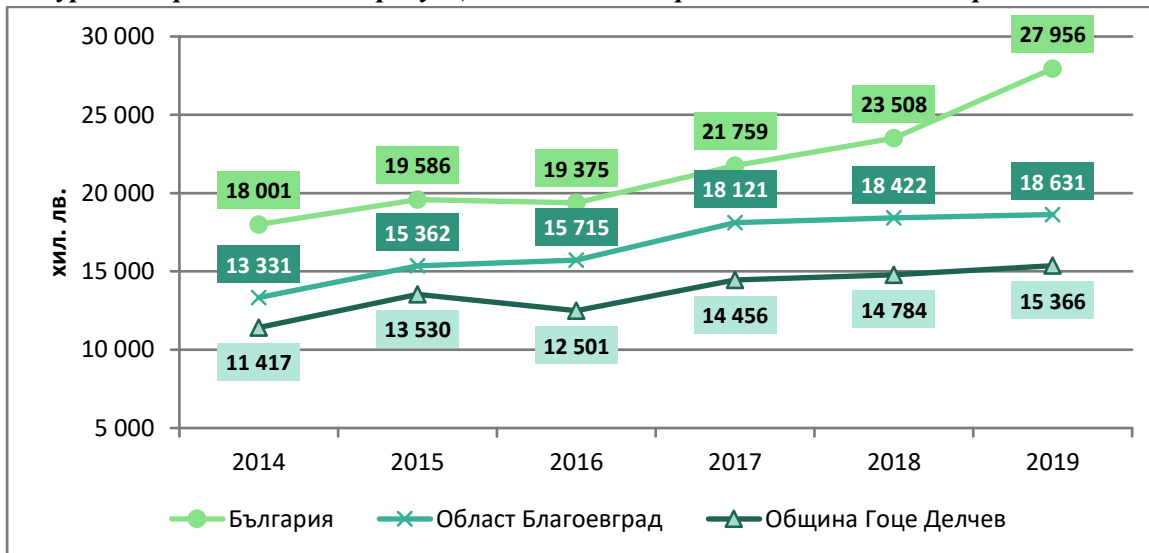
Според официалните данни, през 2014 г. на 1000 човека от общината се падат по 55,32 предприятия. Следствие на демографските процеси, както и възстановяването на икономиката, през 2019 г. показателят вече е 65,31 предприятия на 1000 д. **По този показател общината значително превъзхожда средното ниво за България, все още отстъпва от нивото за област Благоевград.** Това показва, че общинската икономика е жизнена и динамична, като в нея са налични стартиращи предприемачи.

Фигура 12. Брой на предприятия на 1000 д. на различните административни нива

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Произведената продукция на 1000 души

Добрият показател за броя на предприятията, обаче, не може да се прояви по отношение на произведената продукция. През изследвания период стойността на произведената продукция в община Гоце Делчев почти непрекъснато се увеличава, като за шестте години на 1000 души тя е нараснала с близо 14% – от 11 417 хил. лв. (2014 г.) до 15 366 хил. лв. (2019 г.). В същото време произведената продукция на 1000 д. в област Благоевград последните години се задържа на постоянно ниво, което позволява нивото на община Гоце Делчев леко да се доближи към нея. В сравнение със средната стойност за страната, обаче, се наблюдава изключително голяма разлика, особено през 2019 г.

Фигура 13. Произведената продукция на 1000 д. на различните административни нива

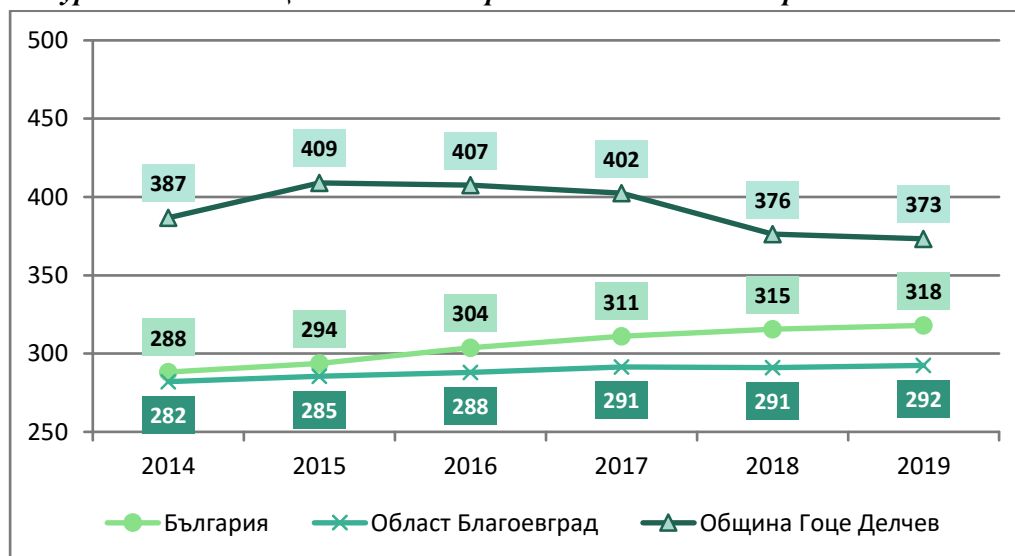
Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Заети лица на 1000 души

Високият брой на заетите лица, както и нивото на безработица оказват пряко влияние върху показателя „заети лица на 1000 души от населението“. По него общината значително превъзхожда нивата за България и област Благоевград, които са сравнително сходни. Последните години с намаляването на заетостта и нивото на показателя се доближава до

средните стойности за страната. Може да се обобщи, че **по отношение на заетостта в община Гоце Делчев ситуацията е много по-благоприятна спрямо тази в страната и областта.**

Фигура 14. Заети лица на 1000 д. на различните административни нива

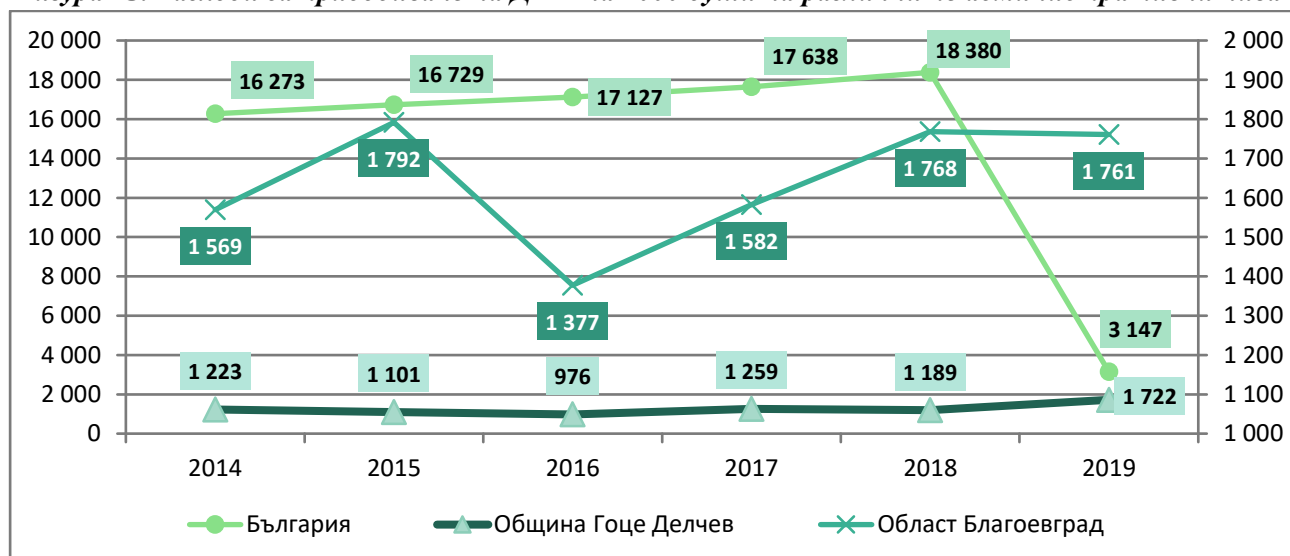

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Разходи за придобиване на ДМА на 1000 души

По отношение на разходите за придобиване на ДМА, които са един от измерителите на инвестиционната активност, включително закупуването на земя, се наблюдават стойности далеч от тези на област Благоевград и страната.

Фигура 15. Разходи за придобиване на ДМА на 1000 души на различните административни нива

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Разпределение на предприятията

Общият брой на предприятията в общината остава почти непроменен за периода 2014-2019 година. Единствено се променя структурата им по основните икономически сектори, което не влияе особено върху общата стопанска картина в Гоце Делчев. **Доминират предприятията в сектора на услугите, следвани от тези в индустриалния и аграрния сектори.**

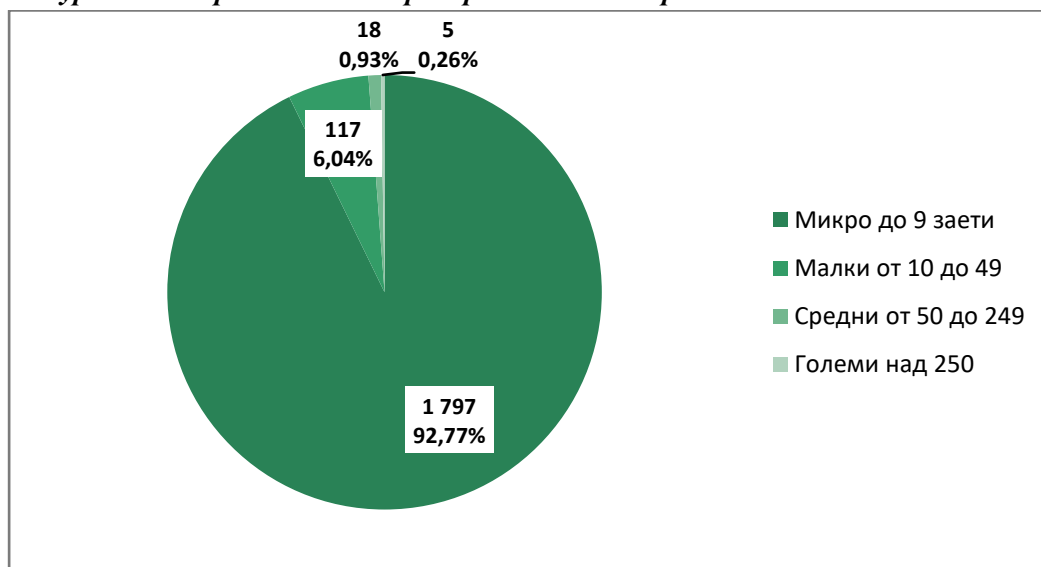
Таблица 6. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г.

Предприятия	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Селско, горско и рибно стопанство	49	2,9	48	2,7	62	3,4	51	2,7	47	2,9	46	2,4
Индустрия	314	18,5	314	18	305	16,5	315	16,7	318	16,4	329	17
Услуги	1329	78,6	1390	79,3	1478	80,1	1519	80,6	1529	80,7	1562	80,6
Общо	1692	100	1752	100	1845	100	1885	100	1894	100	1937	100

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Разпределението на предприятията по броят на заетите в тях през 2019 година показва, че най-голям е броят на микропредприятията (до 9 заети), като техният брой през 2014 година е бил 1576, а след период на увеличение достига до 1797, т.е. увеличение с 221 предприятия. Другата група предприятия на територията на общината са малките (от 10 до 49 заети), които са 117 през 2019 г. при 95 броя през 2014 година. На територията на община Гоце Делчев функционират 18 средни предприятия (между 50 и 249 заети) и 5 големи (над 250 заети), които са малко над 1%, но в същото време са изключително важни за функционирането на местната икономика.

Фигура 16. Разпределение на предприятията по броя за заетите в тях за 2019 г.

Източник: по данни на НСИ

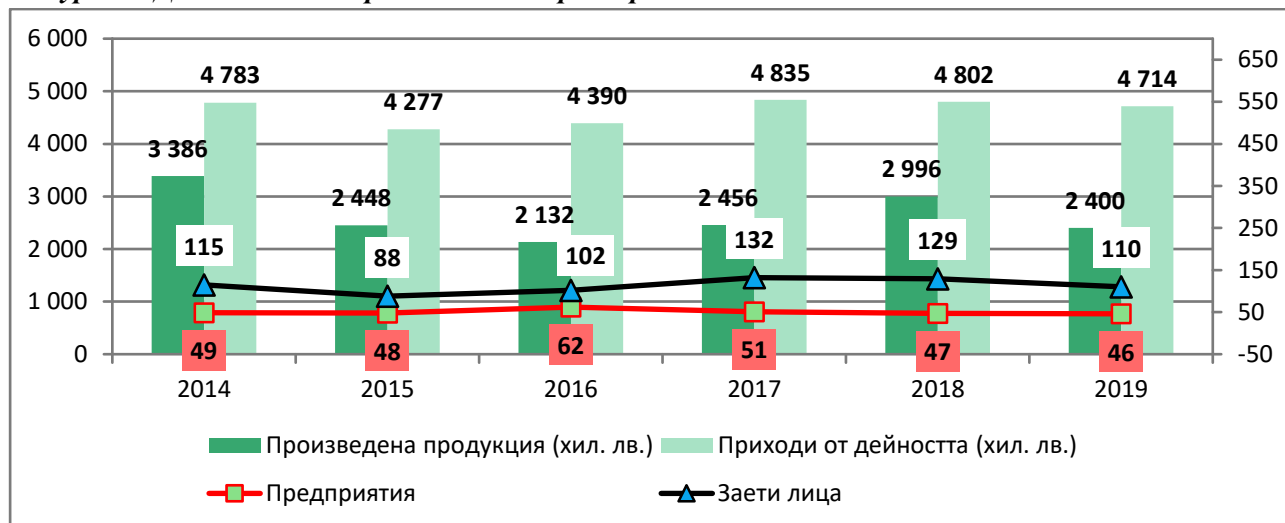
2.2.5. РАЗВИТИЕ НА ПЪРВИЧНИЯ СЕКТОР НА ИКОНОМИКАТА

Първичният сектор има незначително значение за местната икономика и то се изразява предимно в осигуряването на суровини за хранително-вкусовата промишленост, дървопреработвателната промишленост и тютюнопроизводството.

Предприятията, опериращи в него съставляват малко над 2% от всички в общината, а абсолютният им брой не се изменя сериозно в периода 2014-2019 година. Единственият по-голям ръст се отчита в 2016 г., когато предприятията са 62 бр., но това се свързва с отварянето на мерки по Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г., които подкрепят МСП в сектора.

Аграрният сектор ангажира около 1% от всички заети в местната икономика, а произведената продукция и приходи от него са под 1%, като не се откроява тенденция това да се промени.

Фигура 17. Динамика на първичния сектор в периода 2014-2019 година

Източник: по данни на НСИ

Според официалните данни на ОДЗ „Земеделие“ – Благоевград, годната за обработка земя е приблизително 10 000 ха (100 000 дка), което е около една трета от цялата територия на общината. В общината, според нейното географско и климатично разположение, се отглеждат ориенталски сортове тютюн, слънчоглед, пшеница, царевица за зърно, фасул, грах, леща, картофи, домати, краставици, зеле и др. От трайните насаждения най-честите култура са череша, праскови, сливи, ябълки, круши, арония, ягоди, малини, винени и десертни лозя, лешници и др. Ограничител пред развитието на интензивно земеделие в общината е малката площ на земеделските стопанства. Това води до множество регистрирани земеделски стопани, които, обаче, с всяка изминала година намаляват. Пикът в регистрациите е през 2015-2016 година и може да се каже, че е свързан с надеждата на земеделски стопани да получат подпомагане по ПРСР 2014-2020. Част от тях в последващите години не подновяват своята регистрация.

Следва да се отбележи сравнително стабилния брой на регистрирани животновъди в общината, което показва, че земеделските стопани, които развиват **животновъдството** го правят с дългосрочен план. Това е и един от отраслите, които има потенциал за развитие в общината, благодарение на значителното количество мери и пасища в нея.

Фигура 18. Земеделски стопани в община Гоце Делчев за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на Общинска служба по земеделие Гоце Делчев

Обширните горски територии в общината Гоце Делчев са предпоставка за развитие на **горското стопанство**. Те са източник на дървесина, а дърводобивът, като икономическа дейност, осигурява работни места за населението.

Общата площ на горите, попадащи в община Гоце Делчев, съгласно данните от Агенцията по геодезия, картография и кадастър, е 20 437 ха, което е близо 62% от цялата територия. А над 17 300 ха са дървопроизводствени гори. Най-големият собственик на гори е държавния горски фонд (това са държавни гори), следвани от частните физически лица и юридически лица.

Фигура 19. Разпределението на горите по вид собственост

Източник: по данни на РДГ – Благоевград

Стопанското значение на горите не се ограничава само до дърводобив. Голямо е значението на недървесните горски продукти, които се реализират в горите. На първо място те осигуряват паша и фуражна база на селскостопанските животни. В горите се добиват още големи количества билки, гъби и горски плодове, което осигурява допълнителни доходи на част от местното население.

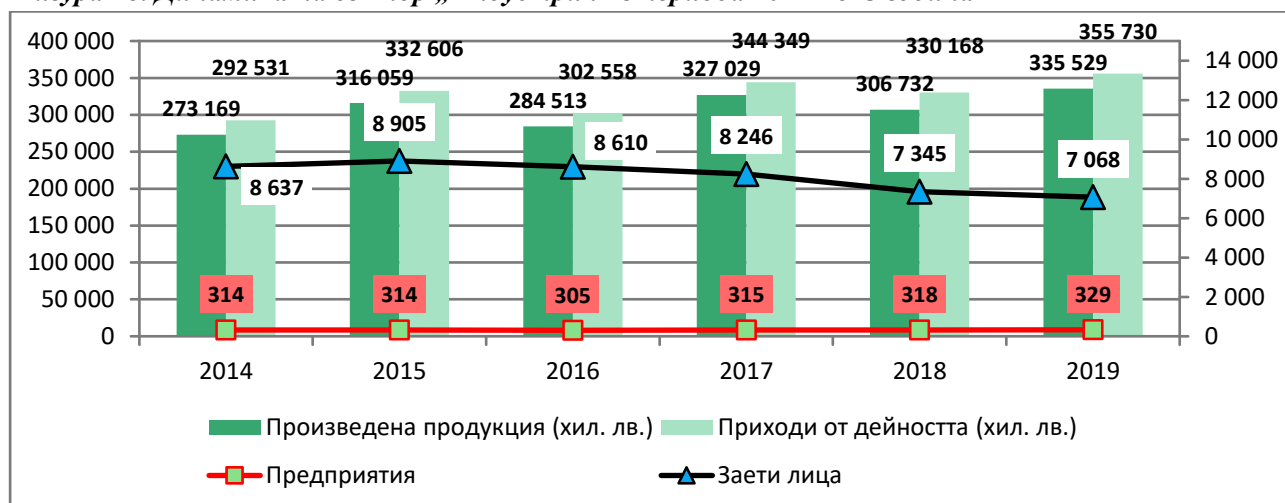
2.2.6. РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР „ИНДУСТРИЯ“

Индустриалния сектор включва: добивна и преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; и строителство.

В индустриалния сектор на община Гоце Делчев оперират **329 предприятия (17% от всички), които произвеждат 74% от продукцията на територията и са отговорни за 52% от генерираните приходи на всички стопански субекти за 2019 г.**

За периода 2014-2019 година общият брой на предприятията остава постоянен. Единствено през 2019 г. се наблюдава леко повишение. В същото време, обаче заетостта в предприятията устойчиво намалява – за периода 2014-2019 г. заетите са намалели с 18% (1569 д.). От друга страна се наблюдава ръст в произведената продукция и приходите от нея, което може да е сигнал, че ефективността на местното производство се повишава или добавената стойност на произведената от него продукция.

Фигура 20. Динамика на сектор „Индустрия“ в периода 2014-2019 година

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Структуроопределящи отрасли в индустриалния сектор са преработващата промишленост и строителството. Те генерират 73% от цялата продукция в общината и са отговорни за над 50% от приходите на всички стопански субекти. Също така двата сектора ангажират 63% от заетите в общината. Данните показва, че основно това се дължи на преработващата промишленост, в която община Гоце Делчев има традиции. Най-голямо значение за преработващата промишленост имат текстилната и хранително-вкусовата промишленост, и дървопреработката.

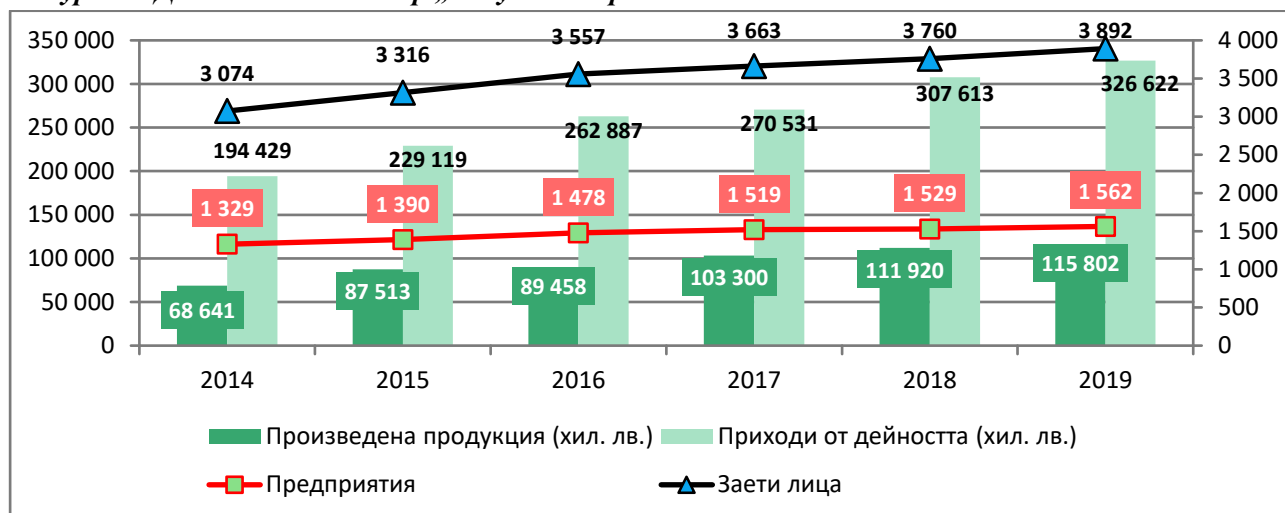
Местната индустрия е достатъчно развита, за да балансира сектора на услугите и е **разпознаваема сред чуждите инвеститори и клиенти, както и в българското общество,** което е предпоставка за привличане на нови инвеститори.

2.2.7. РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА УСЛУГИТЕ

Секторът на услугите в общината Гоце Делчев е може би най-динамично развиващият се в периода 2014-2019 г. Броят на предприятия в него непрекъснато се увеличава, както и произведената продукция и приходите от нея. През 2014 г. секторът е „произвел“ стоки и услуги за 68,6 мил. лв., а през 2019 г. стойността вече е почти двойна – 115,8 млн. лв. По този показател третичният сектор вече има повече от 25% дял от

произведената продукция в общината, при под 20% през 2014 г. Заетостта в сектора също се увеличава, като за периода 2014-2019 г. заетите в него са се увеличили с 818 д. (27%).

Фигура 21. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2014-2019 година

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

В сектора малко над половината предприятия оперират в сферата на **търговията и ремонтните дейности** (общо 838 бр.). Закономерно те генерират и най-много приходи в сектора на услугите, но и **близо една трета (35%) от всички приходи в икономиката на община Гоце Делчев**. За 2019 г. приходите са в размер на близо 245 млн. лв.

Следващата по значимост икономическа дейност в сферата на услугите е **„транспорт, складиране и пощи“**. В нея оперират 114 предприятия, които имат общи приходи от над 29 млн. лв. (или 9% от целия сектор). Заетите са 374 души.

Дейностите свързани с **„хотелиерството и ресторантьорството“**, в които са включени и дейността на местата за настаняване и имат пряко отражение върху **развитието на туризма в общината**, през 2019 година са генерирали приходите от близо 16,3 млн. лв. (или 5% от целия сектор). Заетите в тях са 494 души.

По-детайлен преглед на дейностите на **местата за настаняване (над 10 легла)**, които са длъжни да предоставят отчети за своята дейност пред НСИ, дава възможност за допълнителен анализ на туристическия сектор, чиито основни изводи са представени в следващите редове.

Първо, **световната криза не се е отразила на приходите от нощувки в общината, които всяка година се увеличават.**

Второ, **наблюдава се трайна тенденция за повишаване на посетителите и нощувките в местата за настаняване.**

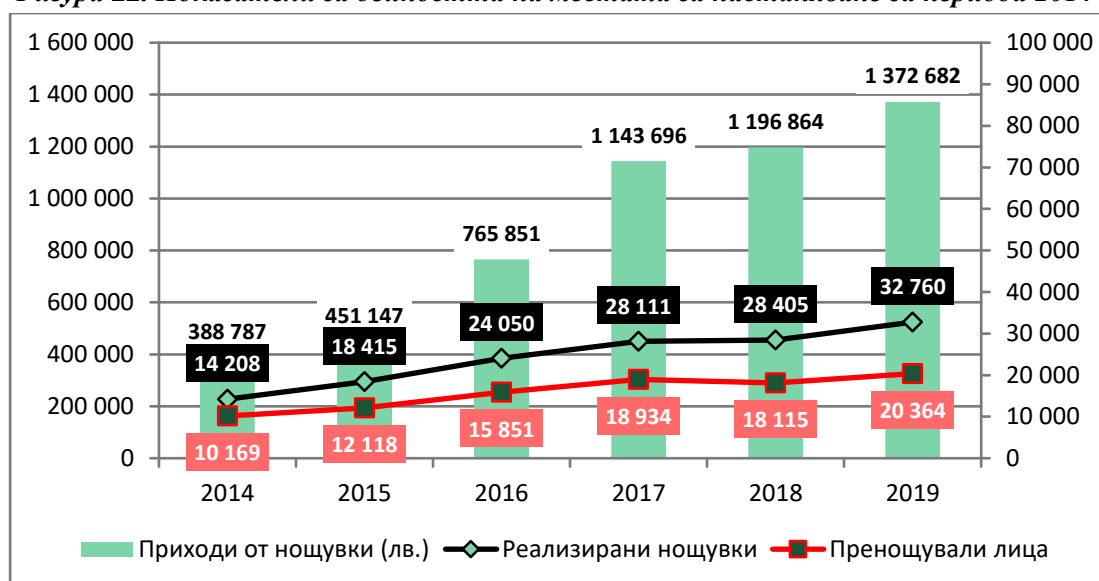
Трето, сравнявайки данните за реализираните нощувки и пренощуващите лица се откроява **тенденция за увеличаване на престоя на туристите в общината**. През 2014 г. средно едно лице е пренощувало 1,39 пъти, докато през 2019 г. – стойността е вече 1,61.

Четвърто, **нощувките в общината основно се реализират от български туристи**, докато делът на чужденците е трайно нисък – около 10%. Това донякъде може да се обясни с близостта на Гоце Делчев до общините Банско и Разлог, които традиционно са притегателна дестинация за чуждестранни туристи, особено през зимния период.

Пето, броят на местата за настаняване в последните години намалява, което се отразява и на броя на наличните легла, които след 2016 г. непрестанно намаляват. Причина за това може да се търси и в популяризирането на „споделената икономика“ у нас и отдаването на апартаменти и стои под наем чрез отделните интернет-платформи. Намаляването на стаите спомага за увеличаване на използваемостта на капацитета на легловата база.

Следва да се подчертае, че при реализирани почти 16,3 млн. лв. приходи от всички предприятия в сферата на „хотелиерството и ресторантьорството“, едва 1,37 млн. лв. са от дейността на местата за настаняване (или 8,4%). Може да се обобщи, че **туризмът не е структуроопределящ отрасъл за общината**, въпреки че той има много предпоставки да се включи още по-успешно в приноса към местната икономика. Това може да се случи с изготвянето на съвместни туристически пакети и продукти със съседните общини по долината на р. Места, чрез които посетителите да се задържат по-дългосрочно и в община Гоце Делчев.

Фигура 22. Показатели за дейността на местата за настаняване за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на НСИ

Другите икономически дейности имат по-слабо влияние върху сектора на услугите в общината. Следва се отбележи, обаче, високия брой на предприятия в сферата на професионалните дейности и научните изследвания – 133 бр. (почти 7% от всички стопански субекти), което показва научния потенциал, който следва да се развива.

Приносът на всеки отрасъл към общинската икономика за 2019 г. е представен в следващата обобщаваща таблица.

Таблица 7. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности в община Гоце Делчев за 2019 г.

По икономически дейности (A21)	Предприятия		Приходи от дейността		Произведена продукция		Заети лица	
	Брой	%	Хил. лв	%	Хил. лв	%	Брой	%
Общо	1 937	100%	689 554	100%	455 719		11 070	100%
Селско, горско и рибно стопанство	46	2,37%	4 714	0,68%	2 400	0,53%	110	0,99%
Добивна промишленост	..		..		..		..	0,00%
Преработваща промишленост	245	12,65%	306 712	44,48%	291 177	63,89%	6 473	58,47%
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	9	0,46%	2 711		1 936	0,42%	23	0,21%
Доставяне на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..		1 005	0,15%	967	0,21%	..	0,00%
Строителство	71	3,67%	45 302	6,57%	41 449	9,10%	533	4,81%
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	838	43,26%	244 622	35,48%	41 595	9,13%	1 860	16,80%
Транспорт, складиране и пощи	114	5,89%	28 996	4,21%	27 747	6,09%	374	3,38%
Хотелиерство и ресторантьорство	117	6,04%	16 369	2,37%	10 024	2,20%	494	4,46%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	35	1,81%	2 549	0,37%	2 192	0,48%	55	0,50%
Операции с недвижими имоти	60	3,10%	4 792	0,69%	4 297	0,94%	100	0,90%
Професионални дейности и научни изследвания	133	6,87%	6 191	0,90%	7 973	1,75%	225	2,03%
Административни и спомагателни дейности	33	1,70%	7 405	1,07%	7 202	1,58%	80	0,72%
Образование	22	1,14%	1 205		1 204	0,26%	44	0,40%
Хуманно здравеопазване и социална работа	99	5,11%	12 497	1,81%	11 763	2,58%	496	4,48%
Култура, спорт и развлечения	26	1,34%	..		..		38	0,34%
Други дейности	85	4,39%	1 996	0,29%	1 805	0,40%	126	1,14%

Източник: по данни на НСИ

Забележка: „...“ – конфиденциални данни

2.2.8. ИЗВОДИ

Проблеми

- Нисък дял на общинските терени;
- Маломерност на земеделските имоти, непозволяваща развитие на земеделие;
- Ниски разходи за инвестиции в ДМА;
- Значително по-ниски икономически показатели в сравнение с областта и страната.

Потенциали

- Развитие на хранително-вкусовата промишленост;
- Обучения за създаване на предприемачи в областта на аграрния сектор;
- Изготвяне на общи проекти със съседни общини в областта на туризма;
- Развитие на сектора на услугите;
- Увеличаващи се посещения в настанителната база в общината;
- Световно разпознаваеми компании в преработващата промишленост.

2.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

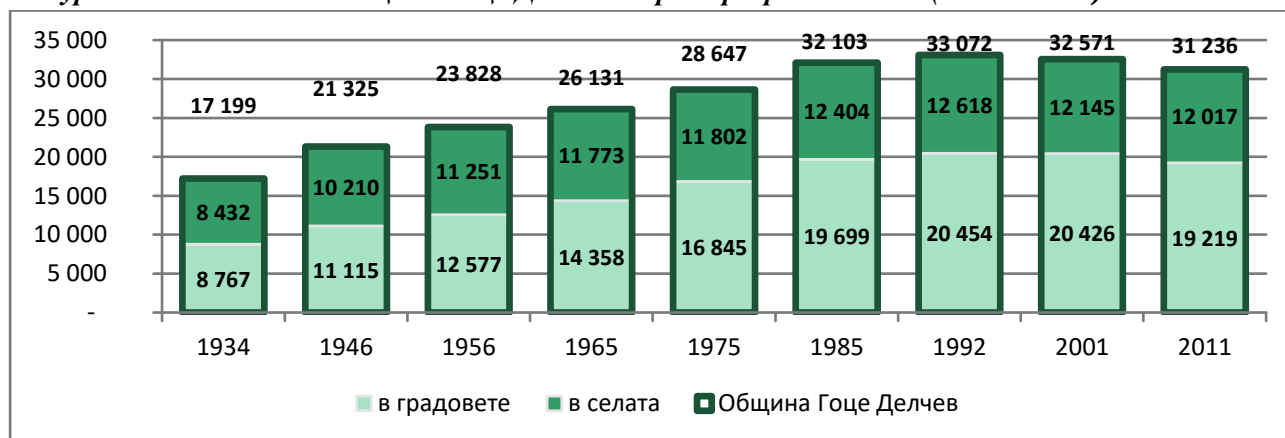
2.3.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ

Общо население при преброяванията

В исторически план, динамиката на населението в общината следва тази на национално ниво. От 1934 г. до 1985 г. се регистрира постоянно увеличение, с което населението на общината се е увеличило близо два пъти. След 1985 г., обаче, населението на България започва прогресивно да намалява, докато в община Гоце Делчев при преброяването от 1992 г. е отчетено отново увеличение. В последните 20 години темпът на намаляване на населението на общината е по-нисък от този за цялата страна – -4% (за община Гоце Делчев) при -7% (за страната).

Тези процеси позволяват населението в селата от общината да ги поддържат жизнени и активни, като почти всички села регистрират увеличение на населението си през годините. Единственото изключение са селата Делчево и Добротино, чието население намалява над 10 пъти за периода 1934 – 2011 г.

Фигура 23. Население на община Гоце Делчев според преброяванията (1934-2011 г.)

Източник: по данни на НСИ

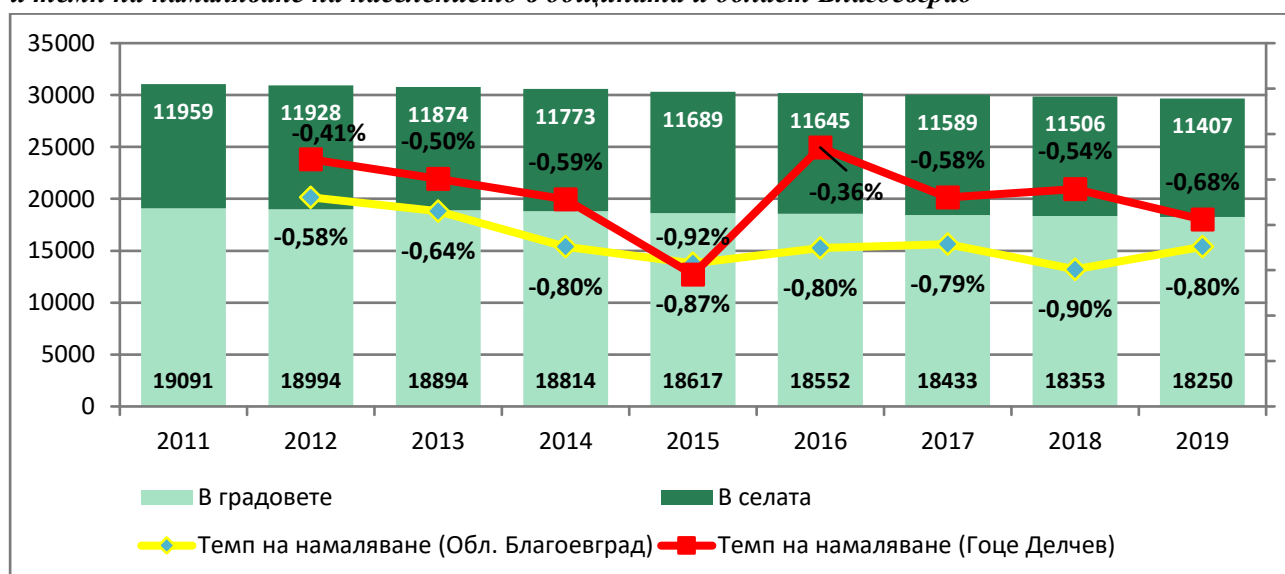
Забележка: Броят на населението в общината, населените места и селищните образувания е в съответствие с административно-териториалното деление на страната към 01.02.2011 година.

Годишно население към 31.12. на съответната година

Според годишната демографската статистика на НСИ, населението на община Гоце Делчев продължава да намалява и след 2011 г., но с много ниски темпове. За периода от 2011 г. до 31.12.2019 г. то е намаляло с 4,5% (1393 д.). Средно всяка година общината губи по 0,6% от населението си. За сравнение населението в област Благоевград също намалява всяка година, но средно с 0,77%. Само за част от периода на действие на ОПР на Гоце Делчев (2014-2019 г.) населението е намаляло с 930 души (3%).

Това показва, че община Гоце Делчев не е силно застрашена от процесите на обезлюдяване на българските общини и в бъдеще се очаква селата да продължат да бъдат със значително население. По този начин инвестициите, направените от Общината, ще достигат до по-голяма част от населението и ще имат благоприятен ефект върху него.

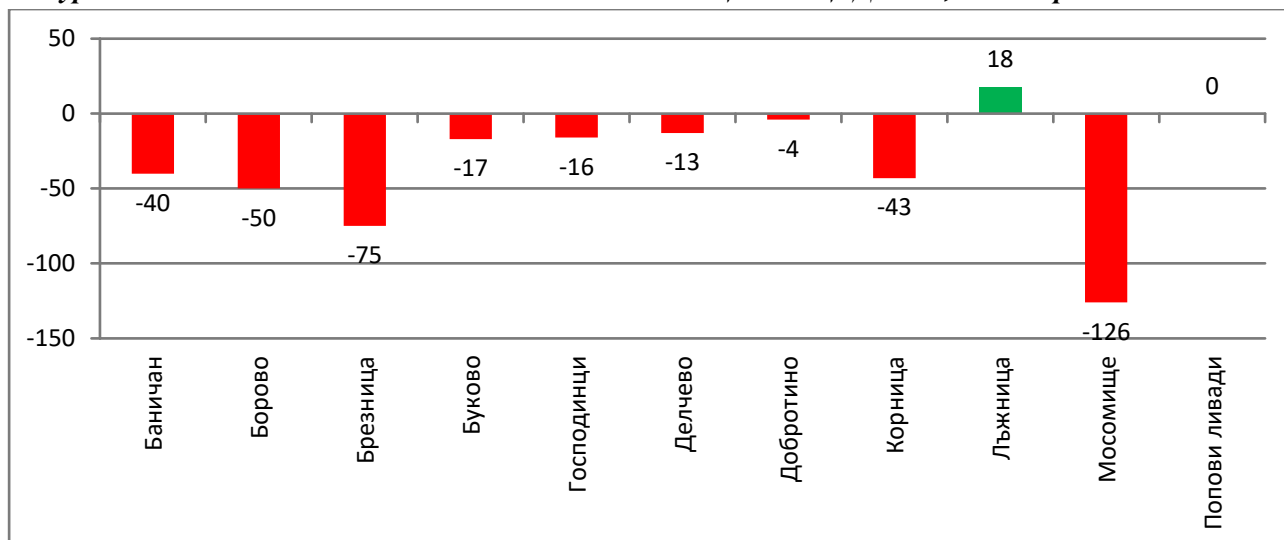
Фигура 24. Население на община Гоце Делчев по местоживееие към 31.12. за периода 2011-2019 г. и темп на намаляване на населението в общината и област Благоевград

Източник: по данни на НСИ и собствени изчисления

Въпреки добрите демографски показатели, населението в селата намалява макар и по-бавно. За периода 2014-2019 г. само в село Лъжница е регистрирано увеличение на населението с 18 човека, а в село Попови ливади няма промяна. Във всички останали места населението намалява.

Фигура 25. Изменение на населението в селата на община Гоце Делчев, 2019 спрямо 2014 година

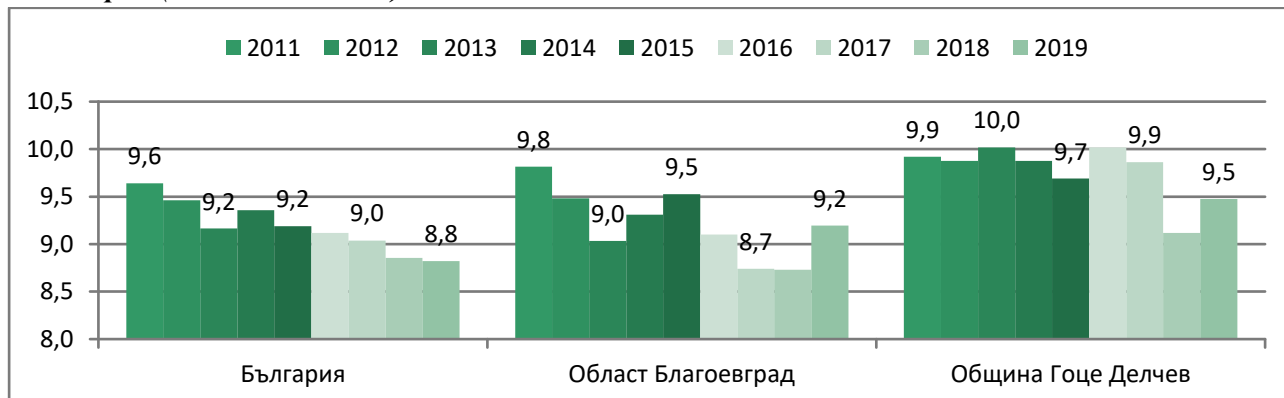
Източник: по данни на НСИ

Раждаемост, смъртност и естествен прираст

Добрата демографска характеристика на общината се затвърждава и чрез данните за раждаемостта, които са по-благоприятни от средните за страната и за областта. За периода 2011-2019 г. средногодишно родените деца в общината са 297, без големи колебания през годините.

Може да се обобщи, че **процесите по намаляване на раждаемостта в страната ни**, както и задържането на показателя за цялата област Благоевград, **не са силно изразени в община Гоце Делчев.**

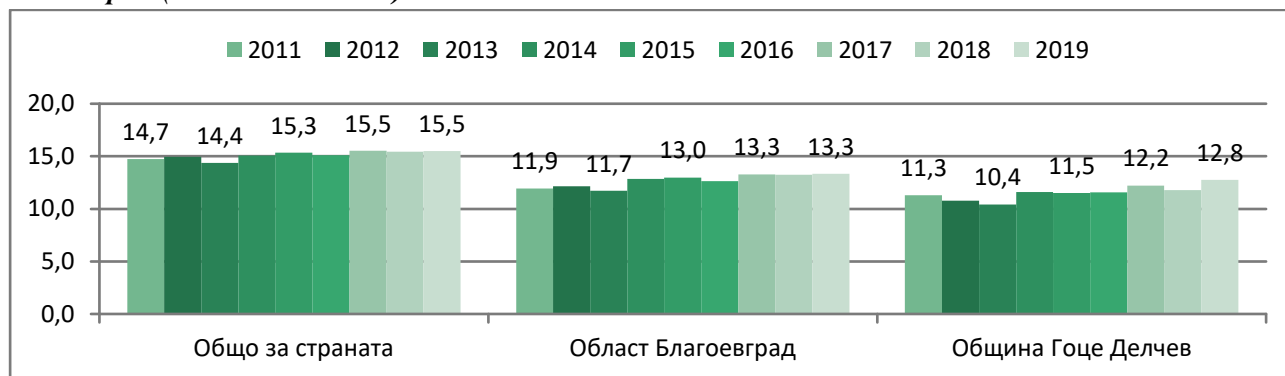
Фигура 26. Раждаемост на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)

Източник: по данни на НСИ

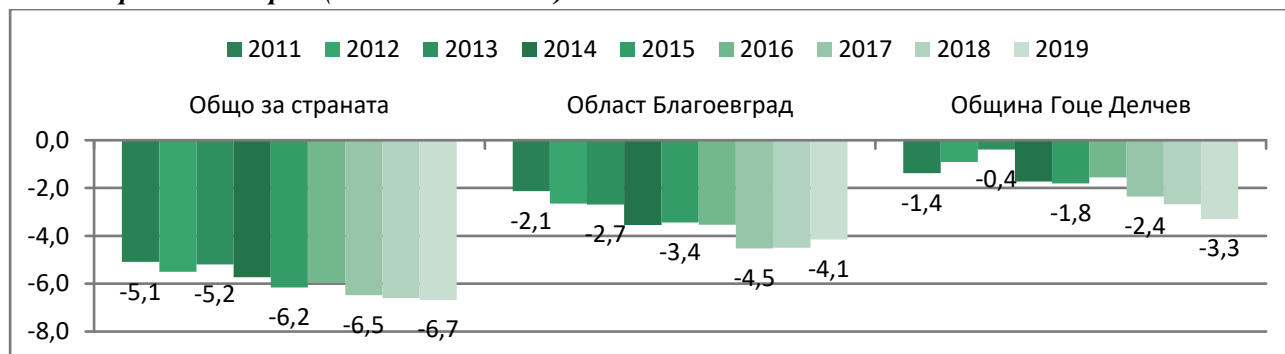
Друга причина за по-бавното намаляване на населението в общината е по-ниската смъртност, която се отчита в последното десетилетие. За периода 2011-2019 г. средно годишно в община Гоце Делчев умират 352 души (при 297 родени деца).

Коефициентът на смъртност в община Гоце Делчев за периода 2011-2019 г. е средно 11,5‰, при 12,7‰ за област Благоевград и 15,1‰ за страната.

Фигура 27. Смъртност на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2018 година)

Източник: по данни на НСИ

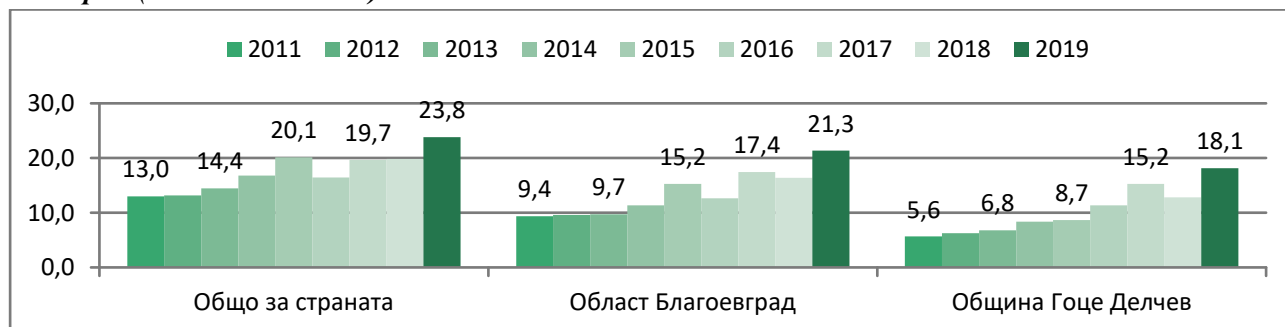
Разликата между живородените деца и умрелите за една година на 1000 души от средногодишното население представлява **естествения прираст на населението**. При положителни стойности се приема, че са налице благоприятни демографски тенденции. За община Гоце Делчев отчасти е в сила обратният извод – налице е отрицателен естествен прираст. Но сравнявайки данните с тези за областта и България стойностите на естествения прираст са много по-благоприятни. Следва да се отбележи, че в последните години (2017-2019) естественият прираст има тенденция към намаляване в синхрон с националните тенденции.

Фигура 28. Естествен прираст на 1000 души от населението община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2018 година)

Източник: по данни на НСИ

Заселени, изселени и механичен прираст

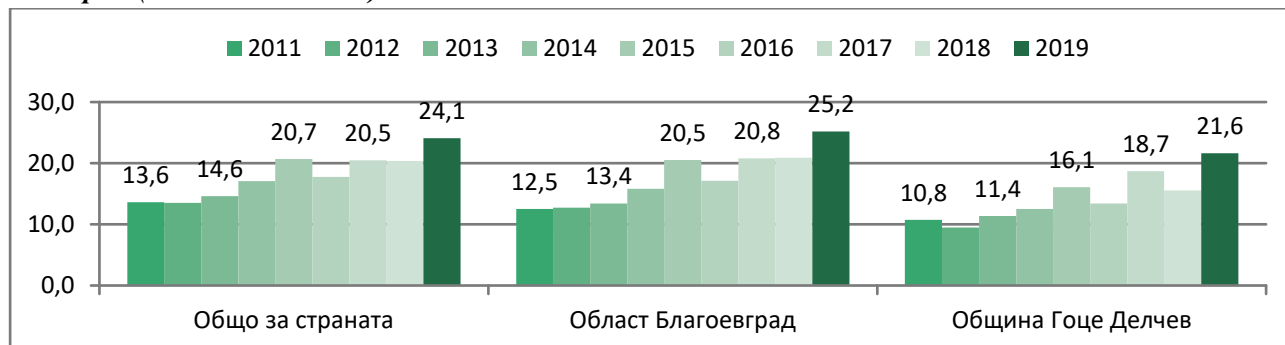
За разглеждания период (2011-2019 г.) **заселените** в общината са средно 314 д./год. Сравнявайки показателя „заселени на 1000 души“ стойностите са по-ниски от средните за областта и страната като цяло.

Фигура 29. Заселени на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)

Източник: по данни на НСИ

В същото време, обаче, нивото на изселените на 1000 души от общината също е по-ниско от област Благоевград и България. Това показва, че процесите по изселване от областта засягат и община Гоце Делчев, но в малко по-ниска степен. За периода 2011-2019 година средно годишно от общината са се изселили 437 души.

Фигура 30. Изселени на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)

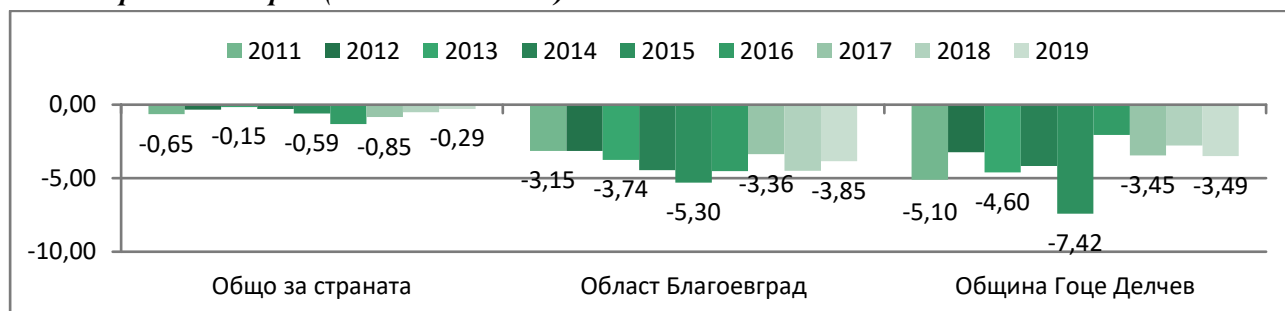

Източник: по данни на НСИ

Механичният прираст е разликата между заселените и изселените на 1000 души от средногодишното население. Положителните стойности на индикатора се считат за благоприятна демографска тенденция.

На национално и областно нива тенденцията е за отрицателен механичен прираст. Община Гоце Делчев не прави изключение. Стойностите, обаче, са съизмерими с тези за областта с едно изключение през 2015 г. година, през която стойността е значително по-неблагоприятна. За периода 2011-2019 г. средно на година общината намалява със 123 души вследствие на механичния прираст.

Фигура 31. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Гоце Делчев, област Благоевград и България (2011-2019 година)

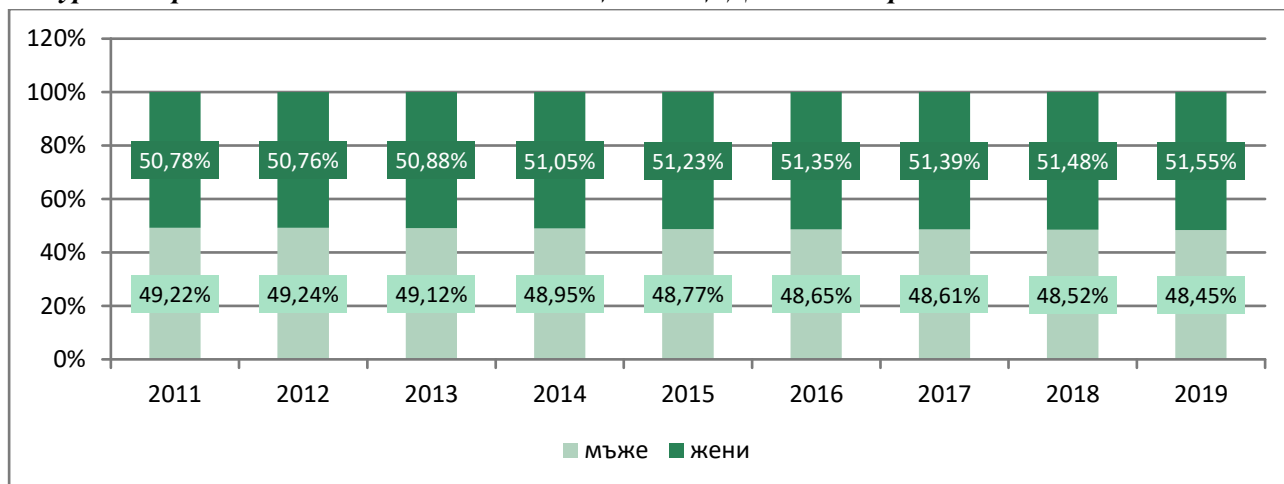

Източник: по данни на НСИ

Полова структура на населението

По отношение на половата структура на населението не се наблюдават съществени изменения в общината. Делът на мъжете е намалял незначително за изследвания период – с 0,77%, което е характерно за голяма част от българските общини.

Фигура 32. Брой на населението по пол в община Гоце Делчев за периода 2011-2019 г.

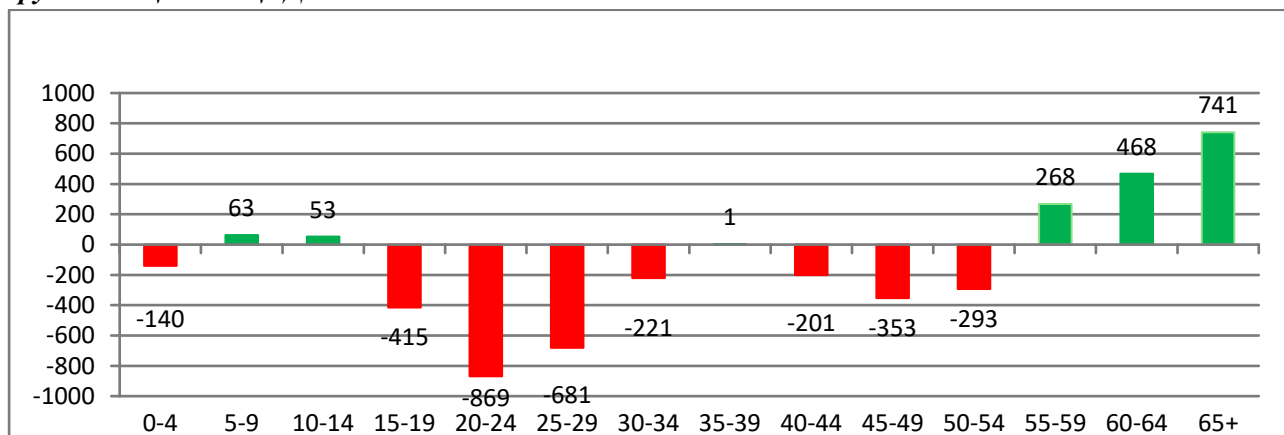
Източник: по данни на НСИ

Възрастова структура на населението

За периода между последното преброяване на населението и най-новите актуални данни от НСИ, населението в почти всички възрастови групи силно намалява. Най-засегнати са групите между 12 и 54 години, които са трудовия потенциал на общината. Най-значително увеличение се наблюдава в групите над 55 години.

Положителна характеристика е, че децата между 5 и 14 години се увеличават, но техният брой не може да замени излизачите от пазара на труда възрастни. В същото време най-малката група (0-4 години) е намаляла със 140 души. Това показва, че постепенно **населението на общината застарява и с голяма вероятност процесът ще продължи и в следващите години.** В тази връзка следва да е предприемат мерки за осигуряване достойния живот на възрастните хора в общината.

Фигура 33. Разлика между преброяването от 2011 и населението към 31.12.2019 г. по възрастови групи в община Гоце Делчев

Източник: по данни на НСИ

Етническа структура на населението

Към настоящия момент е трудно да се изследва с точност каква е етническата структура на населението, защото националното преброяване предстои, а данните от предходното, направено през 2011 г., със сигурност имат нужда от ревизия, което следва да бъде и предмет на бъдеща актуализация на ПИРО, когато данните са налични.

Данните от 2011 г., цитирани в ОУПО на Гоце Делчев, показват че в общината преобладава българската етническа група. От общия брой на доброволно отговорилите лица за етническата им принадлежност (28 140 д.) като българи са се самоопределили 72,6%. Втората етническа група е турската – тя представлява 24,2% от лицата определили своя етнос. Като роми са се определили 1,1% от жителите на общината, а от друг етнос – 0,9%. Не са определили своя етнос 1,1%.

Образователна структура на населението

Този показател също се проследява при извършването на националното преброяване, затова данните са от националното преброяване, проведено през 2011 г. Според него хората с висше образование са 13,54%, а тези със средно 40%. С основно образование през 2011 г. са били 31%, а неграмотните са били едва 1%.

Коефициентът на образованост, който отразява броя на населението с висше и средно образование спрямо общото население в общината, през 2011 г. е **49,67%**, при 62,97% за България.

По-ниската образованост на населението, обаче, не се потвърждава от данните от НВО по математика след 7. клас, в което учениците от общината са показали среден резултат от 3,59 за 2019-2020 г. – по-висок от средния за страната. В същото време резултатите от ДЗИ по БЕЛ за 12. клас през учебната 2019-2020 г. са 4,37 при 4,24 за област Благоевград и 4,20 за страната като цяло.

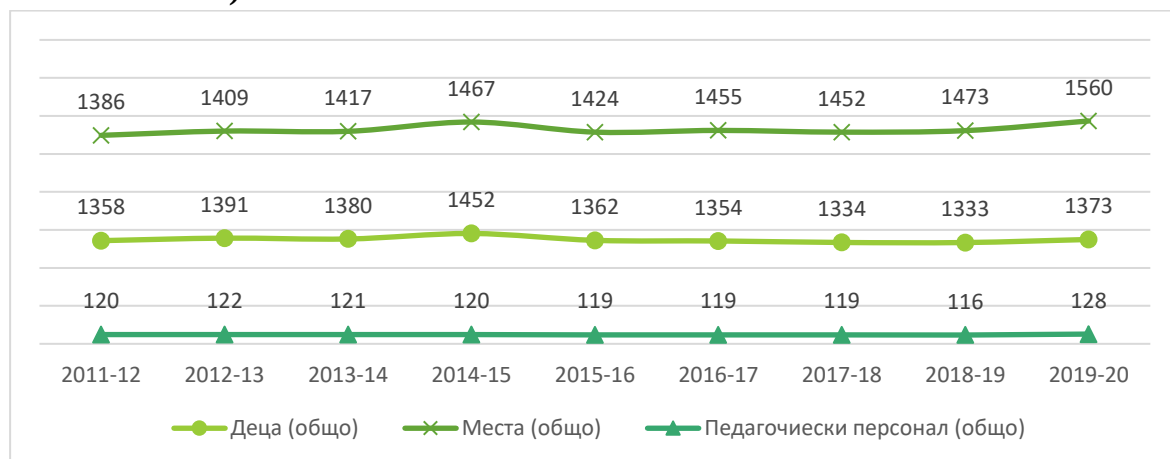
2.3.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Детски градини

В община Гоце Делчев за учебната 2019/2020 година функционират 12 детски градини. През 2020 г. две от детските градини „Радост“ и „Калинка“ са напълно обновени и оборудвано чрез реализацията на проект „Обновяване на образователната инфраструктура в град Гоце Делчев“, финансиран от оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 година.

Динамиката в детските градини покачва, че техният капацитет е достатъчен, за да приеме всички желаещи. Броят на педагогическия персонал в тях е сравнително постоянен. Увеличението през учебната 2019-20 година се дължи на откриването на 2 нови детски градини.

Фигура 34. Динамика на децата, персонала и местата в ДГ в община Гоце Делчев (уч. години 2011/12 – 2019/20)

Източник: по данни на НСИ

Училища

В община Гоце Делчев функционират 13 училища и 1 център за специална образователна подкрепа. В по-големите села на общината са разкрити основни или обединени училища, които да обезпечават необходимостта от образование на подрастващите. Те са в селата Мосомище, Борово, Буково. Баничан, Лъжница и Корница. Основно училище „Иван Вазов“ в село Буково е обявено за „защитено“ по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование.

Професионалното образование в общината е представено от двете професионални гимназии (ПГ) – Неврокопска професионална гимназия „Димитър Талев“ и ПГ по механизация на селското стопанство „Пейо Крачолов Яворов“. В тях се обучават ученици по специалности, които **имат пряка връзка с местната икономика** – шивашка промишленост, компютърни науки, туристически услуги, счетоводство, автомонтьори на селскостопанска техника и пр. Това е предпоставка за силно развитие и разширяване на дуалното образование, което ще даде възможност на младежите да бъдат включени в най-ранен етап на пазара на труда. Така ще се подпомогне развитието на местната икономика и ще се отговори на нуждата от квалифицирани кадри за редица предприятия.

Центърът за специална образователна подкрепа „Васил Левски“ – гр. Гоце Делчев функционира и взаимодейства с институции в системата на предучилищното и училищното образование, със специализираните институции за деца, със социалните услуги в общността, с родителите и с обществото. Той има надобщинско значение и обслужва общините Гоце Делчев, Хаджидимово, Гърмен и Сатовча.

Таблица 8. Училища в община Гоце Делчев за учебната 2019/2020 година

Училище	Вид	Населено място	Финансиране
Неврокопска професионална гимназия „Димитър Талев“	професионална гимназия	Гоце Делчев	държавно
Природо-математическа гимназия „Яне Сандански“	профилирана гимназия	Гоце Делчев	общинско
Професионална гимназия по механизация на селското стопанство „Пейо Крачолов Яворов“	професионална гимназия	Гоце Делчев	общинско
Средно училище „Св. Св. Кирил и Методий“	училище, средно	Брезница	общинско
Първо основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“	училище, основно	Гоце Делчев	общинско
Второ основно училище „Гоце Делчев“	училище, основно	Гоце Делчев	общинско
Трето основно училище „Братя Миладинови“	училище, основно	Гоце Делчев	общинско
Основно училище „Христо Ботев“	училище, основно	Мосомище	общинско
Основно училище „Св. Климент Охридски“	училище, основно	Борово	общинско
Основно училище „Иван Вазов“	училище, основно	Буково	общинско
Основно училище „Свети Паисий Хилендарски“	училище, основно	Баничан	общинско
Обединено училище „Петър Берон“	училище, обединено	Лъжница	общинско

Училище	Вид	Населено място	Финансиране
Обединено училище „Св. Паисий Хилендарски“	училище, обединено	Корница	общинско
Център за специална образователна подкрепа „Васил Левски“	център за специална образователна подкрепа	Гоце Делчев	държавно

Източник: МОН – регистър на училищата

Поради промените в националната образователна система със Закона за предучилищното и училищното образование, обн., ДВ. бр.79 от 13 октомври 2015 г., драстично се променя системата (основното образование вече е до 7. клас, отпада 13. клас в ПГ), което влияе и на динамичния ред на показателите за учениците от V до XII клас. Това прави данните преди учебната 2017-18 г. несъпоставими с тези в следващите години.

Въпреки това, могат да се направят **няколко извода за училищата в община Гоце Делчев**, както следва:

- Първо, отчита се тенденция за намаляване на броя на паралелките в основното образование (I-IV и V-VII клас).
- Второ, учителите в начален курс (I-IV клас) се увеличават, въпреки намаляващия брой ученици и паралелки. Това може да оказва влияние върху подобряване качеството на обучението.
- Трето, наблюдава се разлика между обучаващите се ученици в V-VII и тези в VIII-XII клас. Това показва, че част от завършващите седмокласници продължават образованието си в други градове (най-вече в гр. Благоевград или София).
- Четвърто, стабилен брой на децата, продължаващи обучението си в горен курс (VIII-XII клас) в общината, което показва че средните училища в общината са предпочитани от част от местното население.

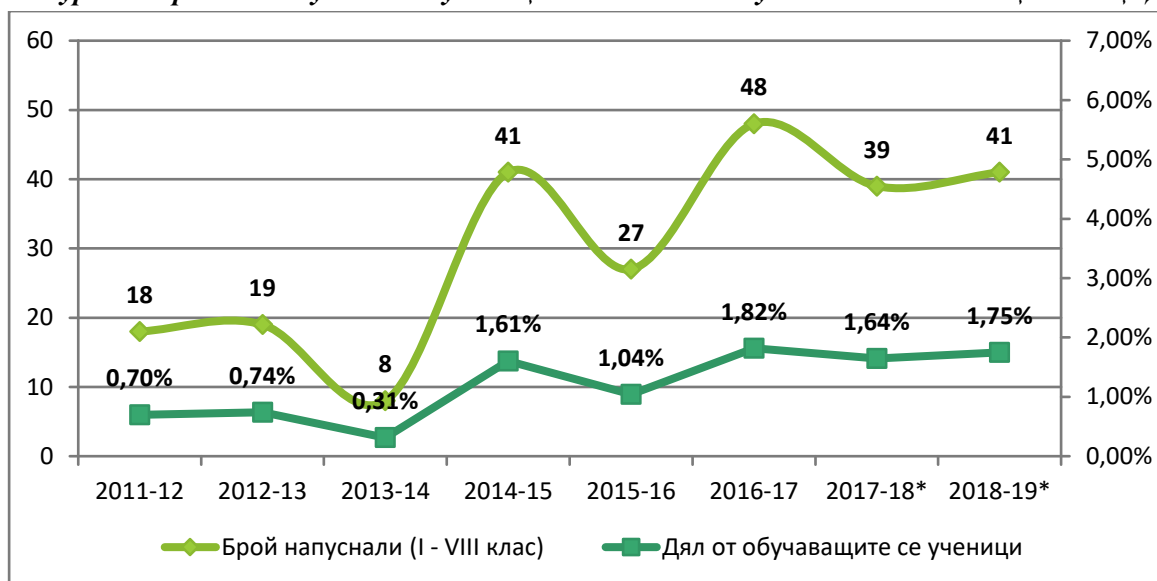
Показател\ Уч. година	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20
I - IV клас								
Паралелки	72	72	71	70	75	71	71	69
Учители	80	77	74	75	80	84	91	105
Учащи	1 269	1 300	1 344	1 379	1 432	1 376	1 339	1 288
V - VII*								
Паралелки	65	65	63	64	65	49	49	49
Учители	120	117	119	118	103	94	92	98
Учащи	1 290	1 266	1 210	1 215	1 208	995	1 005	1 051
VIII - XII*								
Паралелки	29	30	31	32	31	36	36	35
Учители	43	46	49	51	65	71	74	66
Учащи	727	750	765	771	770	862	853	812

Източник: по данни на НСИ

* Данните след 2017-18 година не са съпоставими с предходните периоди.

Положителна характеристика е **процентът на отпадналите ученици** от образователната система в общината, който е под 2%, защото по данни на НСИ около 2% всяка година са отпадналите ученици в основния етап на училищното образование. Причините за отпадане са най-различни – социални, икономически, културно-религиозни. Това налага по-задълбочено проучване и набелязване на мерки за връщане на тези деца в училище.

Фигура 35. Брой на напусналите ученици от I до VIII по учебни години в община Гоце Делчев

Източник: по данни на НСИ

* Данните за учебните 2017-18 г. и 2018-19 са до седми клас

2.3.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Детски ясли

На територията на община Гоце Делчев функционират **шест заведения, които имат яслени групи**. В тях през 2019 г. са обхванати 177 деца при налични 191 места. Броят на яслите кореспондира с демографската ситуация в общината – след 2015 г. се наблюдава увеличение на броя на децата, което налага разкриването на нови ясли.

Таблица 9. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Гоце Делчев за периода 2011-2019 година

Показател	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Детски ясли - общо	4	4	4	4	4	6	6	6	6
Места в детски ясли	136	145	144	144	144	208	188	189	191
Деца - общо	129	135	131	117	102	159	182	169	177
Момчета	76	76	63	52	57	77	95	95	88
Момичета	53	59	68	65	45	82	87	74	89
Обхват на децата в детските ясли*	13,7	15,2	14,2	12,8	11,3	17,4	19,5	18,6	19,8

Източник: по данни на НСИ

* Показателят се изчислява като отношение на децата, посещаващи самостоятелни детски ясли и яслени групи към ДГ, на 100 деца от населението на възраст до 3 години.

Болнична и извънболнична помощ

Болничната помощ в общината се предоставя от МБАЛ „Иван Скендеров“, която има надобщино значение и обслужва съседните общини – Гърмен, Сатовча и Хаджидимово. Тя разполага със 155 легла (146 по данни на НСИ към 2019 г.), разпределени в 11 отделения. Материалната база на болницата е в добро състояние. То се поддържа чрез реализацията на различни проекти за подобряване на енергийната ефективност и болнично оборудване.

Извънболничната помощ се осъществява в 13 лечебни заведения – предимно медицински центрове. Последните – Медицински център I Гоце Делчев, МЦ „Символ на

надеждата“ и МЦ „Нов живот“ – се намират на територията на гр. Гоце Делчев. Към МЦ „Символ на надеждата“ функционира хоспис.

Специализираната дентална помощ е представена от един Медико-дентален център (МДЦ „Неврокоп“). Той също е разположен в общинския център.

Доболничното обслужване се осъществява чрез редица лекарски практики, част от тях в селата. Това благоприятства по-добрия достъп на населението на медицинско и дентално обслужване.

Доброто разположение на медицинските услуги и практики спомага за това, че община Гоце Делчев има **по-добри показатели спрямо средните за областта по отношение на натовареността на 1 лекар или 1 лекар по дентална медицина**. В същото време показателите са близки до средните за страната.

Таблица 10. Население на 1 лекар и лекар по дентална медицина на различните административни нива за периода 2013-2019 г.

Показател	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Население на 1 лекар (България)	252	250	246	242	238	236	235
Население на 1 лекар (обл. Благоевград)	352	346	326	335	334	335	336
Население на 1 лекар (общ. Гоце Делчев)	324	336	322	315	316	311	288
Население на 1 лекар по дентална медицина (България)	1032	1007	999	964	945	967	942
Население на 1 лекар по дентална медицина (обл. Благоевград)	1157	1123	1125	1085	1065	1056	983
Население на 1 лекар по дентална медицина (общ. Гоце Делчев)	1231	1092	1010	1041	1072	963	824

Източник: НСИ

В обобщение може да се направи изводът, че населението в **общината е добре обслужено по отношение на лекарската и денталната помощ**. Недостиг на системата на здравеопазването е аптечната мрежа. Според данните на РЗИ – Благоевград в общината оперират 15 аптеки, но 14 от тях се намират в общинския център. Последната е в с. Брезница. Това създава неудобство при необходимост от закупуване на лекарства и лекарски консумативи, защото трябва да се пътува до гр. Гоце Делчев – особено трудно за възрастното население.

2.3.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

На територията на община Гоце Делчев съществува една специализирана институция за социални услуги и това е **Домът за стари хора** в гр. Гоце Делчев. Капацитетът е му е 24 места. Сградата, в която се предоставя услугата, е реновирана. Домът за стари хора има надобщинско значение и е предвиден да се използва и от лица от съседните общини – Гърмен, Сатовча и Хаджидимово.

По отношение на услугите, предоставяни в общността, които в миналото са се предоставяли в институционализирани обекти, на територията на общината има четири, както следва:

Център за социална рехабилитация и интеграция – с капацитет 25 места.

Център за обществена подкрепа – с капацитет 40 места. Обслужва и съседните общини Гърмен, Сатовча и Хаджидимово.

Дневен център за деца и младежи с увреждания – с капацитет 50 места. Обслужва и съседната община Гърмен.

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания – с капацитет 35 места.

Комплексът от социални услуги в общината се допълва от редица **услуги от резидентен тип** – действат общо 6 такива. Това са **центровете са настаняване от семеен тип за:** пълнолетни лица с деменция (2 броя); пълнолетни лица с психични разстройства; деца и младежи с увреждания; пълнолетни лица с умствена изостаналост. Всички те са с капацитет от 15 човека. На територията на общината е изграден **Кризисен център за деца и лица, пострадали от насилие или друга форма на експлоатация** с капацитет от 10 човека.

Допълнително Община Гоце Делчев предоставя услугата „**Домашен социален патронаж**“, която обслужва предимно възрастни и хора с увреждания, които имат нужда от помощ в ежедневните си дейности – доставка на храна в дома, санитарно обслужване, социално-битово обслужване и социална рехабилитация.

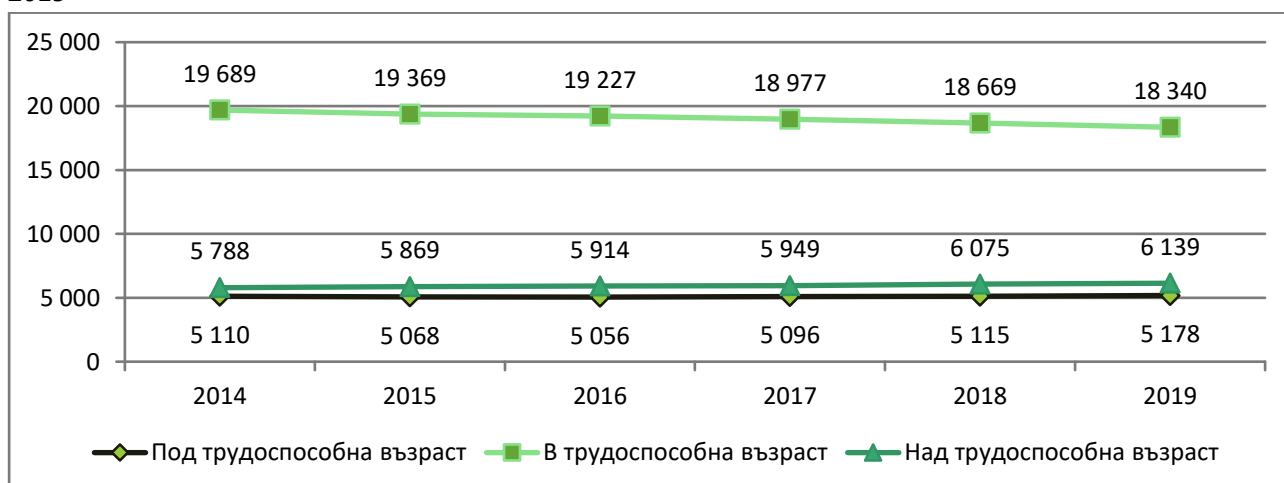
В момента страната ни е в процес по изготвянето на Националната карта на социалните услуги (очаква се да е готова до края на 2021 г.), която се очаква да помогне за избора на най-правилните „пакети“ социални услуги (на базата на задълбочени анализи), които ще се финансират от държавния бюджет. Този нов подход налага **задълбочен анализ на предоставяните от общината социални услуги, при изготвянето на стратегията за социалните услуги в общината за периода 2021-2027 г.**

2.3.5. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА

Негативните демографски процеси оказват пряко влияние върху трудовия пазар в община Гоце Делчев, защото **намалява броят на хората в трудоспособна възраст за сметка на тези в над трудоспособна**. През 2019 г. те са 18 340 души, с което се регистрира спад от 1349 човека (или 6,85%) спрямо 2014 г. В същото време увеличението на хората в над трудоспособна възраст е с над 6% (351 д.).

Положителна характеристика на трудовия пазар е, че **населението в под трудоспособна възраст се увеличава символично с 1,33% (68 д.)**, но ако тенденцията продължи, динамиката на пазара на труда ще позволи новите работници да компенсират тези, които излизат от него.

Фигура 36. Население в под, над и в трудоспособна възраст в община Гоце Делчев за периода 2014-2019

Източник: по данни на НСИ

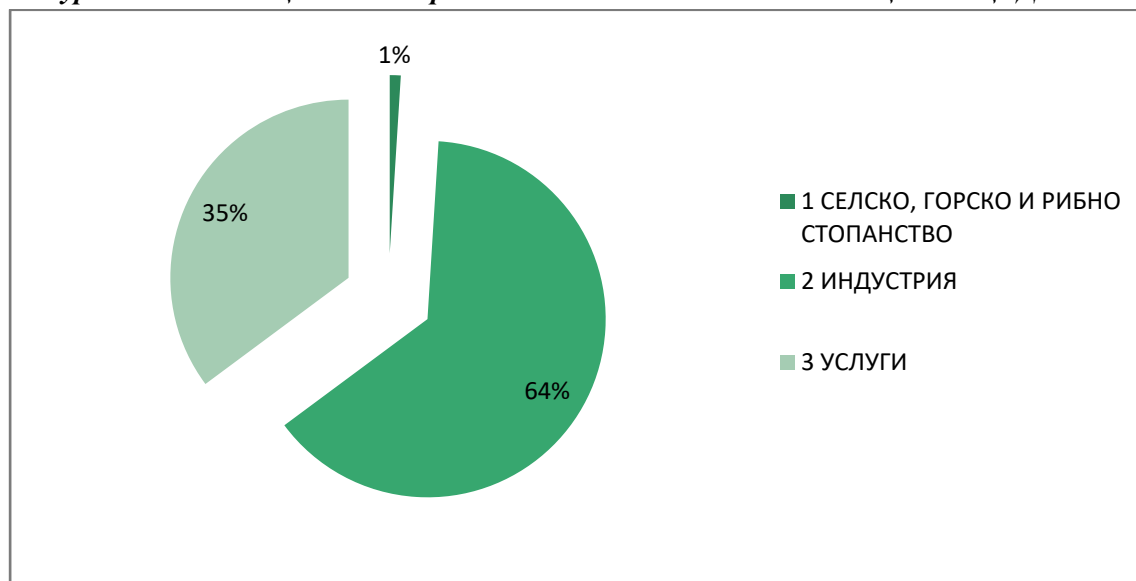
Икономическа активност

Икономически активните лица са съвкупност от заетите на 15 и повече години и регистрираните в бюрата по труда.

Общият брой на заетите лица за 2019 г. е 11 070 д., а регистрираните в бюрото по труда 1213 д. Продължава тенденцията за намаляване на заетите в местната икономика, като за периода 2014-2019 година заетостта е спаднала със 7%.

От заетите, 64% (7068 д.) са заети в индустриалния сектор, 35% (3892 д.) – в услугите, и 1% (110 д.) – в аграрния сектор.

Фигура 37. Заети лица по сектори на икономиката за 2019 г. в община Гоце Делчев

Източник: по данни на НСИ

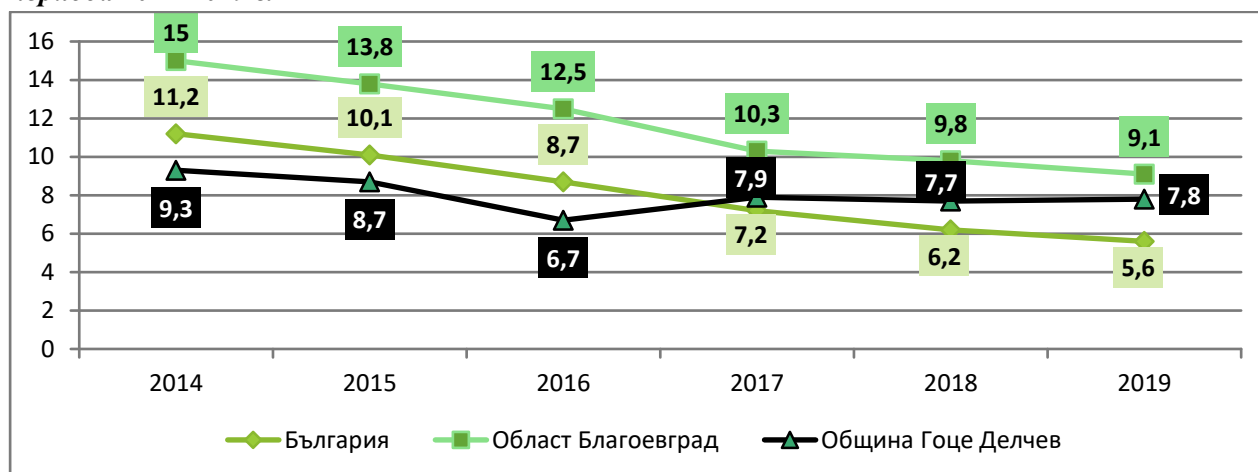
Безработица

През периода 2014-2019 година броят на безработните в общината е динамичен, характеризира се със спадове и увеличения при регистрираните в „Бюрото по труда“. За целия период, обаче, се отчита намаляване на регистрираните безработни с 234 души – от 1447 (2014 г.) до 1213 (2019 г.).

Нивото на безработица в област Благоевград следва тенденцията за непрекъснато намаляване в цялата страната. Динамиката в община Гоце Делчев е малко по-различна. Докато в периода 2014-2016 г. нивото на безработица е било под средните стойности за областта и страната ни, то в следващия период се наблюдава покачване на безработицата спрямо стойностите за България. Данните, обаче, показват, че все още **безработицата в община Гоце Делчев е по-ниска от средното за областта.**

За преодоляване на негативните последствия от безработицата в общината постоянно се разкриват работни места към „Бюрото по труда“ и се осигурява заетост на безработни лица по мерките от ОПРЧР 2014-2020. Освен заетост, над 500 човека са преминали квалификационни и преквалификационни курсове, включително по ОПРЧР 2014-2020.

Фигура 38. Средногодишна безработица в община Гоце Делчев и по административни нива за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на Агенция по заетостта и дирекция „Бюро по труда“ – Гоце Делчев“

* Забележка: показателят се определя се като дял на регистрираните безработни лица в бюрата по труда към икономически активното население 15-64 г., установено при Преброяване 2011 г.

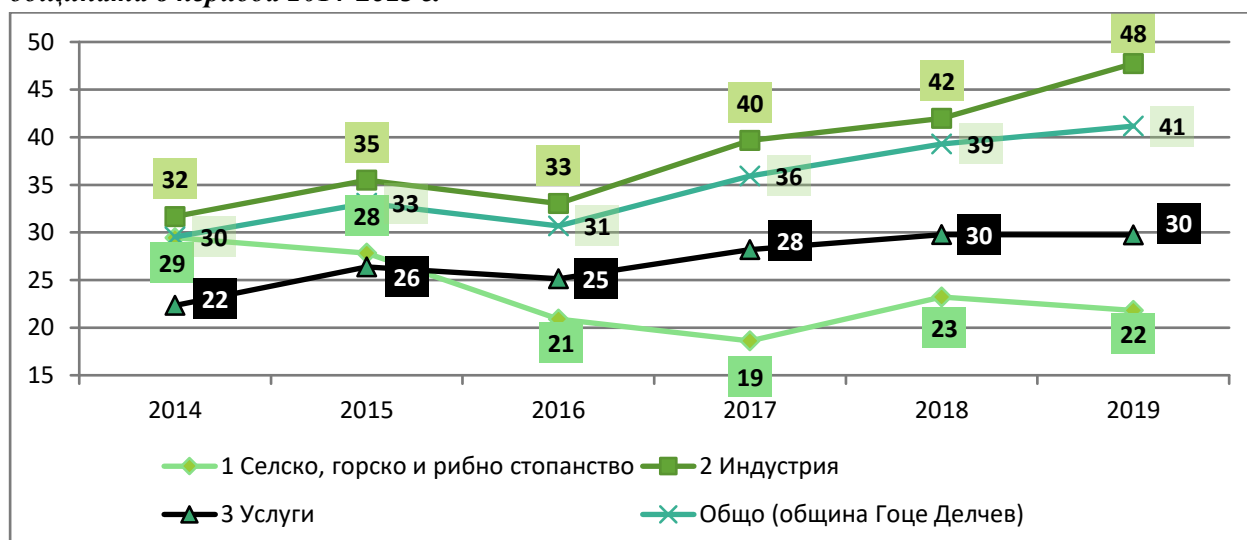
2.3.6. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА

Производителността на труда е един от компонентите на конкурентоспособността, който може да се определи чрез съотношението между произведената продукция и броя на заетите в съответния сектор.

Данните за община показват, че като цяло **производителността на труда в местната икономика се увеличава в последните години** и през 2019 г. един зает средно произвежда продукция за 41 хил. лв., което е с 11 хил. лв. повече от 2014 година. Това нарастване кореспондира с почти същото нарастване в индустриалния сектор – 16 хил. лв. за периода 2014-2019 г.

Производителността в сектора на услугите също нараства, но с по-бавни темпове, докато при аграрния сектор се наблюдава спад в произведената продукция на 1 зает в него. Може да се обобщи, че увеличената производителност на труда в общината се дължи предимно на индустриалния сектор, който е структуроопределящ за Гоце Делчев.

Фигура 39. Произведена продукция (в хил. лв.) на 1 зает по икономически сектори и общо за общината в периода 2014-2019 г.

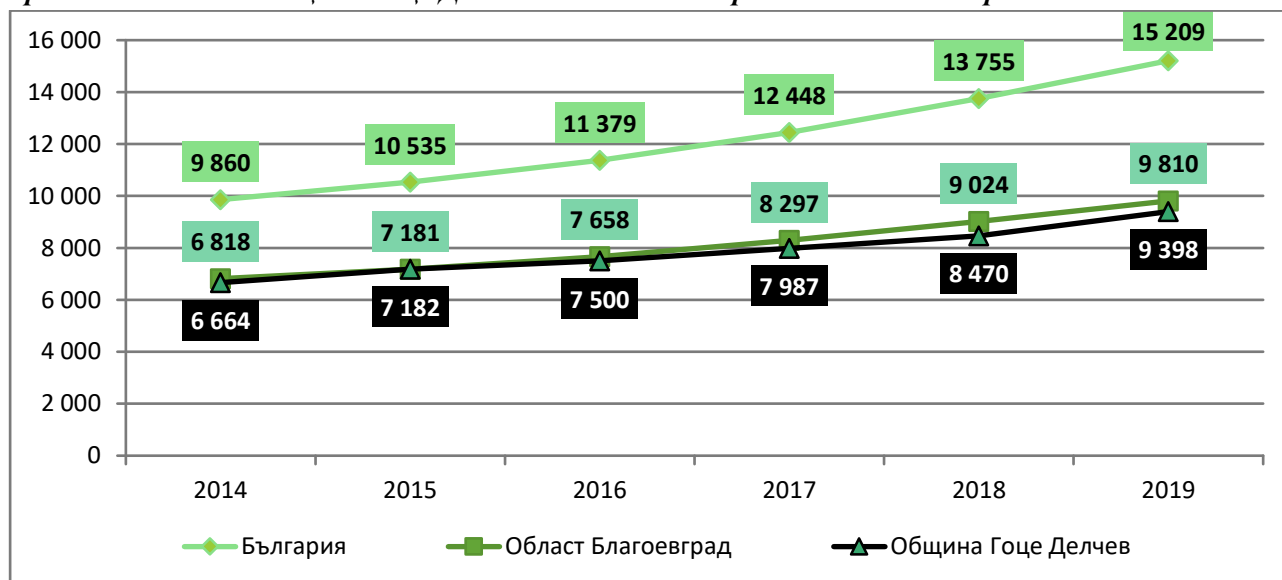

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

2.3.7. ДОХОДИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

В периода 2014-2019 година се наблюдава постоянно увеличение на брутната средногодишната заплата на заетите в община Гоце Делчев, като за целия период ръстът е с 2 734 лв. и през 2019 г. средногодишната заплата достига до 9 398 лв. **Ръстът на заплата е съизмерен с този за област Благоевград, но е по-бавен от този за страната ни.**

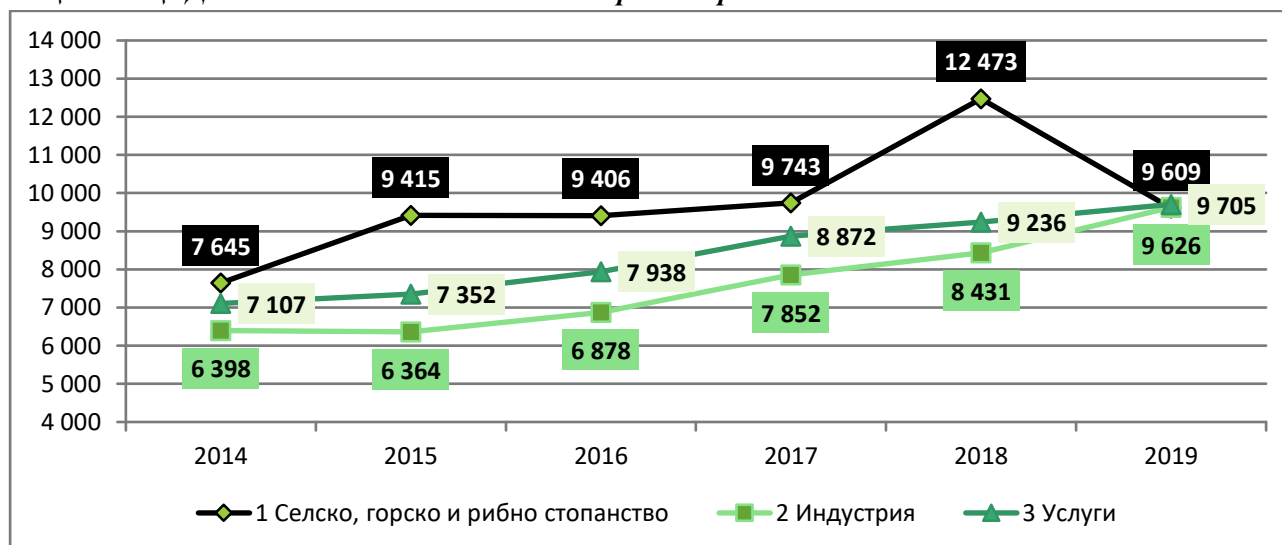
Фигура 40. Средна годишна брутна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гоце Делчев и по административни нива за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на НСИ

По отношение на възнагражденията по отделните икономически сектори се наблюдава изравняване на средногодишните заплати през 2019 г. Следва да се отбележи, че въпреки по-ниската производителност на аграрния сектор, то заплатите в него са по-високи от тези в останалите два. Противоположно е в индустрията – в нея се наблюдава най-голяма производителност, но в същото време средните възнаграждения са най-ниски.

Фигура 41. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Гоце Делчев и по икономически сектори за периода 2014-2019 г.

Източник: по данни на НСИ, собствени изчисления

Забележка: В стойностите за вторичния (добивна промишленост) и третичен сектори (далекосъобщения) не се включват стойностите, за които данните са конфиденциални.

2.3.8. ИЗВОДИ

Проблеми

- Високо ниво на смъртност и намаляваща раждаемост;
- Отрицателен естествен и механичен прираст;
- Увеличаваща се безработица в последните години;
- Трайно по-ниски доходи в сравнение със средното за страната;
- Неразвита аптечна мрежа в селата.

Потенциали

- По-ниско ниво на смъртност, отколкото в страната и областта, и по-висока раждаемост;
- Устойчив брой на учениците, посещаващи училищата в общината;
- Наличие на две професионални гимназии;
- Увеличаваща се производителност на труда в общината;
- Тенденция за увеличаваща се средна заплата – близка до тази в област Благоевград;
- Добра болнична и доболнична помощ.

2.4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

2.4.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ

Транспортни коридори с национално и наднационално значение

През територията на общината преминава второстепенна ос на развитие, съгласно Актуализираната национално концепция за пространствено развитие, по направлението „Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – Илинден“. Определената ос съвпада с направлението на второкласния път II-19.

Автомобилен транспорт и инфраструктура

Общата дължина на Републиканската пътна мрежа на територията на общината е съставена от 23,2 км второкласни и 21,7 км третокласни пътища. С най-силно влияние върху развитието на територията на общината е единственият второкласен път II-19 „Симитли – Разлог – Банско – Гоце Делчев – граница Гърция“. Неговата дължина в рамките на общината е 23,2 км, а състоянието му е добро. Пътят е основно рехабилитиран през 2015 г. по програма „Транзитни пътища V“.

Останалите пътища, част от Републиканската пътна мрежа, които преминават през територията на общината са третокласните:

- III-197 (Гоце Делчев – Сатовча – Доспат – Борино – Девин). В община Гоце Делчев попада участък с дължина от 2,5 км с добро състояние на пътя;
- III-198 (Гоце Делчев – Катунци – Петрич – Първомай – граница Северна Македония). В община Гоце Делчев попада участък с дължина 19,2 км. Състоянието на пътя е добро (17 км) и средно (2,2 км).

Таблица 11. Състояние на настилка на пътищата, част от републиканската пътна мрежа

Състояние на настилка	АМ	I клас	II клас	III клас
Добро	-	-	23,2	19,5
Средно	-	-	-	2,2
Лошо	-	-	-	-
Общо	-	-	23,2	21,7

Източник: ОПУ – Благоевград

В направлението „изток-запад“ има потенциал за развитие на третокласните пътища III-197 и III-198, които осъществяват връзката между Петрич-Гърмен-Сатовча-Доспат-Смолян-Кърджали-Бургас или така наречената „Второстепенна Крайгранична южна ос „Петрич-Бургас“ (Южна хоризонтала)“, залегнала в Актуализираната концепция за пространствено развитие на България. Реализацията ѝ ще подобри вътрешната достъпност между общините и ще създаде по-благоприятни условия за развитието на туризма и разгръщането на потенциала на планинските райони. Също така ще осигури удобна връзка на Гоце Делчев с Р Северна Македония чрез ГКПП „Златарево“.

Вътрешно селищните връзки се осъществяват посредством общинската пътна мрежа и осигурява автомобилен достъп до всяко населено място в общината. Общинските пътища на територията на общината са представени в следващата таблица.

Таблица 12. Дължина и състояние на пътната настилка на общинските пътища

Път №	Път
BLG1090	/II - 19, Добринище - Господинци / - Буково
BLG1091	/II - 19, Добринище - Гоце Делчев / - Брезница
BLG1093	/BLG1091, Гоце Делчев - Брезница / - Корница
BLG1095	/II - 19, Баничан - Гоце Делчев / - Борово
BLG1096	/II - 19, Гоце Делчев - Копревлен / - Мосомище - Гоце Делчев - / II - 19/
BLG2094	/BLG1093, Брезница - Корница / - Лъжница
BLG3092	/II - 19, Баничан - Гоце Делчев / - мах. Долно Борово
BLG3097	/III - 198 / Гоце Делчев - Делчево
BLG3098	/II - 19, Добринище - Гоце Делчев / Господинци - мах. Господинци
BLG3099	BLG1091/Брезница - м. Чакра

Източник: ОУП на община Гоце Делчев

Транспортното обслужване на населението на територията на община Гоце Делчев се извършва чрез автобусен транспорт. Осигурени са редовни транспортни връзки от общинския център до селата и регулярни транспортни връзки на общината с областния център гр. Благоевград.

Железопътен транспорт и инфраструктура

На територията на общината **няма изградена железопътна мрежа**. Най-близките жп точки са с. Добринище – 42 км (крайна гара на теснолинейния жп път „Септември – Добринище“) и гр. Сандански – на 65 км.

Въздушен транспорт и инфраструктура

Към момента този вид транспорт не се използва в общината, но според изследвания има потенциал за развитие на летището в землището на с. Мосомище. То има възможност за приемане на чартърни полети и вече има разработен генерален план и положителна оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС), което ще позволи по-бързото му изграждане. Случването на летището ще спомогне за развитието на целия район около община Гоце Делчев и ще намали значително времето за пътуване до туристическите и културни обекти в района.

2.4.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА (ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ) И ВЕИ

Електроенергийна инфраструктура

Според анализите, направени към ОУП на община Гоце Делчев, всички населени места в общината са електрифицирани. Електроенергийната система е в сравнително добро състояние и може да осигури бъдещото развитие на общината, но при активизиране на икономическото сътрудничество с Република Гърция, свързано с по-сериозна консумация на електрическа енергия, ще се наложи да се извършат проучвания за разширяване на мрежите с високо и ниско напрежение.

Необходима е модернизация и автоматизация на съоръженията (главните трансформаторни подстанции и електропроводи), за да се осигури по-висока сигурност на захранването на гр. Гоце Делчев и селищата в общината.

Газопреносна и газоснабдителна мрежа

Газоснабдяването на Гоце Делчев не е развито. Газоразпределителните мрежи са изградени само в част от града, като ползвателите, до които има мрежа са около 10%. Изключение са няколко промишлени предприятия и обществено-административни сгради. Газоснабдяването на град Гоце Делчев се осъществява чрез доставката на сгъстен природен газ.

В общината не е налично централизирано топлоснабдяване.

Възобновяеми източници на енергия

Природно-географските характеристики на района обуславят възможността за добив на енергия от разнообразни възобновяеми енергийни източници – вода, слънце, термални води, дървесина.

Преминаващите през територията водни потоци, вливащи се в р. Места, позволяват изграждането на малки ВЕЦ, които да задоволяват местните нужди от енергия.

На територията на община Гоце Делчев дърводобивът и дървопреработването са силно застъпени дейности. Отпадният материал може да се използва за производство на енергия, която да задоволява локални нужди.

От местно значение могат да бъдат термалните води, които е възможно да се използват за отопление и климатизация на индивидуални сгради или хотели, както и за производство на топла вода.

Значителен ресурс е слънчевата енергия, която по данни на различни изследвания годишно надхвърля 1200 kWh/m^2 при хоризонтална повърхност (при оптимален наклон ефективността се увеличава). Тези данни нареждат общината и района като цяло на едно от първите места в България по потенциал за използване на този тип енергия. Разработването му, чрез установяване на соларни мощности на подходящите за това места, значително ще увеличи диверсификацията на получаваната електроенергия.

2.4.3. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Водопреносна и водоснабдителна мрежи

Всички населени места в общината имат достъп до питейна вода. Качеството на доставената вода отговаря на действащите национални стандарти и е годна за пиене.

Анализите правени във връзка с изготвянето на ОУПО показват, че водоснабдяването в общината се осигурява основно от 2 водоснабдителни групи: група „Туфча“ с водоизточник

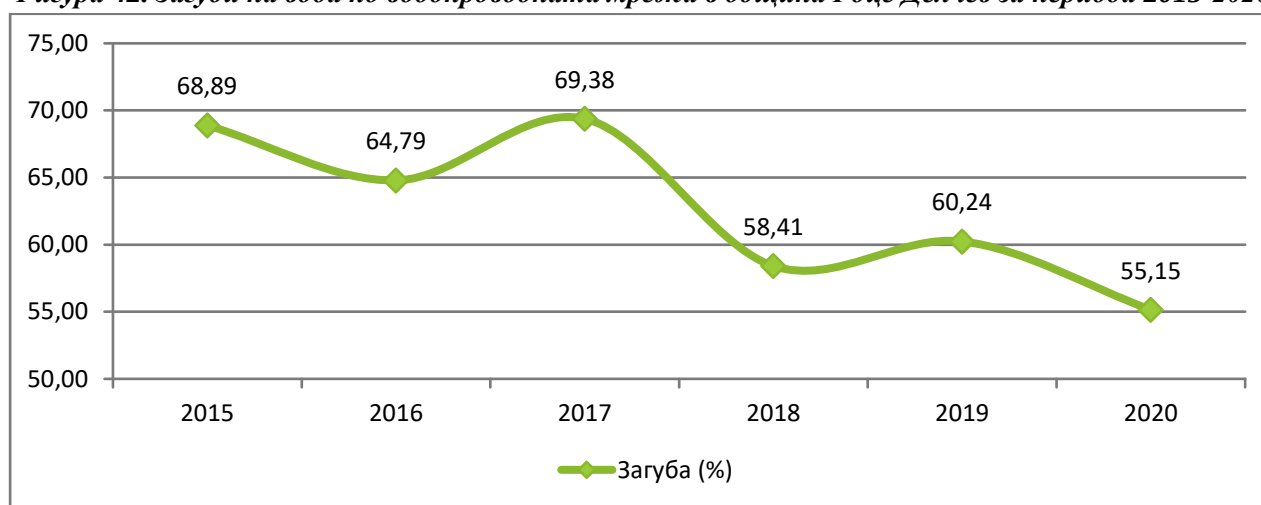
река Туфча в землището на с. Брезница и група „Бараката“ с водоизточник извор „Бараката“ в землището на с. Корница.

Част от селата – Буково, Делчево, Добротино и Попови ливади – се водоснабдяват от собствени водоизточници.

През годините се извършват регулярно инвестиции в подмяна на водопроводните мрежи, което води да намаляване загубите на вода и по-доброто качество на водата за питейно-битови нужди. В резултат на това мрежите в селата Баничан, Корница и Лъжница са изцяло подменени с полиетиленови тръби, а в други села – частично. Общата дължина на подменената водопроводна мрежа за периода 2014-2019 година е 12,8 км само за ВиК оператора.

За по-доброто качество на питейните води за гр. Гоце Делчев е изградена ПСПВ (пречиствателна станция за питейни води).

Фигура 42. Загуби на вода по водопроводната мрежа в община Гоце Делчев за периода 2015-2020 г.

Източник: ВиК – Благоевград

Канализационна мрежа и ПСОВ

Според анализите, изготвени във връзка с разработването на ОУПО Гоце Делчев, вътрешните канализационни мрежи на населените места в общината са почти изградени и се разширяват, с което се увеличава количеството на отпадните води. Недостатък е, че в преобладаващата част канализационните клонове и външните колектори (там където ги има) са изградени от бетонови тръби с компрометирана водоплътност, поради което има изтичане и инфилтрация на отпадъчни води в почвата. С изключение на село Баничан, където отпадъчните води се пречистват в ЛПСОВ, останалите населени места са без ПСОВ. Според последният Доклад за състоянието на околната среда през 2019 г. на РИОСВ – Благоевград ПСОВ на с. Баничан не работи, поради дефектирал модул. Няма издадено разрешително за заустване на отпадъчните води и не е въведена в експлоатация.

Предстои изграждането на такива съоръжения за всяко населено място. Районната ПСОВ, която е част от проекта за водния цикъл на град Гоце Делчев ще бъде изградена в близост до река Места и ще приема отпадъчните води и на село Мосомище.

Хидромелиорации

На територията на общината има изградени множество хидромелиоративни канали. Те са разположени по течението на р. Места и общата им площ е приблизително 33 110 ха (331 кв. км). Тяхната собственост е общинска и държавна.

Възстановяването на напоителните системи значително би подобрило условията за земеделие в територията. Заедно с добрите качества на почвата и климата, това е условие за развитие на интензивно земеделие.

2.4.4. ИЗВОДИ

Проблеми

- Ниско ниво на изградената канализационна мрежа;
- Липсват ПСОВ;
- Амортизирани тръби, част от водопроводната мрежа в общината;
- Липса на алтернативни начини на придвижване – единственият достъп е автомобилен.

Потенциали

- Използване на ГКПП „Илинден“ за бърз достъп до транснационални мрежи за превоз на стоки и хора;
- Използване на ВЕИ от различни източници;
- Доизграждане на канализационната мрежа;
- Продължаващи инвестиции в подмяната на водопроводната мрежа в общината;
- Доизграждане на газоразпределителната мрежа в града;
- Възстановяване и развитие на поливната мрежа в общината за подкрепа на земеделието;
- Изграждане на енергоефективно улично осветление в населените места.

2.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

2.5.1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Въздухът е основен компонент на околната среда и е жизнено важен за всички живи организми. Състоянието на въздуха, определено от състава и съотношението на естествените му съставки и добавените вещества с естествен и антропогенен произход, представлява неговото качество. Въздухът се замърсява от различни частици и газове, чието отделяне е в следствие от човешката дейност в сферите на промишлеността, бита, транспорта и др.

В общината няма източници на вредни емисии в атмосферния въздух, включително радиоактивни такива. Източник на фини прахови частици са транспорта и битовото отопление на твърдо гориво. Липсата на асфалтова настилка по голяма част от уличната мрежа в населените места е причинител на замърсяване.

2.5.2. ВОДИ

Повърхностни води

Контролт на състоянието на реките и другите повърхностни водни тела се извършва съвместно от Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ – гр. Благоевград и от РИОСВ – Благоевград, в чийто обхват на контрол попада територията на общината. Реките в общината попадат във водосборната площ на р. Места, чието течение, в рамките на общината, преминава в рамките на около 26 км от север на юг. Нейните притоци в рамките на общината са: р. Каменица (л), р. Костена река (л), р. Колевица (д), р. Бялата река (д), Осиковска река (д), Брезнишка река (Туфча, л), Сушица (д) и Тупувишка река (д).

Голяма част от водните тела са в добро и отлично химично и екологично състояние, като се отбелязва тенденция за подобряването на водните тела спрямо анализите, извършени

при изготвянето на Плана за управление на речните басейни на Западнобеломорски район (2016-2021 г.).

Таблица 13. Състояние на повърхностните водните тела в община Гоце Делчев, 2019 г.

Код	Водно тяло	Биологични елементи /състояние/	Физико-химични елементи	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
BG4ME400R112	р. Мътница от изворите до вливане в р. Места	Умерено	Добро	Умерено	
BG4ME500R107	р. Места от вливане на р. Канина до вливане на р. Мътница				
BG4ME500R108	р. Неврокопска (Тупувишка) от изворите до вливане на левия ѝ приток р. Добротинска		Добро	Добро	Добро
BG4ME500R1109	р. Неврокопска (Тупувишка) от вливане на р. Добротинска до вливане в р. Места	Много лошо	Лошо	Много лошо	Добро
BG4ME500R11090	р. Добротинска от изворите до кота 1020 м		Добро	Добро	Добро
BG4ME500R1111	р. Топлика от изворите до вливане в р. Места				
BG4ME500R11111	р. Дълбокото дере от изворите до кота 855 м.		Отлично	Отлично	Добро

Код	Водно тяло	Биологични елементи /състояние/	Физико-химични елементи	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
BG4ME700R090	р. Места от вливане на р. Изток до вливане на р. Рибновска	Умерено	Умерено	Умерено	Добро
BG4ME700R096	р. Ретиже от изворите до кота 1635 м.	Добро	Добро	Добро	
BG4ME700R099	р. Лъкенска (Кременска) от изворите до вливане в р. Места	Добро	Добро	Добро	
BG4ME700R100	р. Каменица от изворите до вливане в р. Места	Добро	Умерено	Умерено	
BG4ME700R101	р. Костена от изворите до вливане в р. Места	Добро	Добро	Добро	
BG4ME700R102	р. Рибновска от изворите до вливане в р. Места				
BG4ME700R103	р. Места от вливане на р. Рибновска до вливане на р. Канина				
BG4ME700R105	р. Туфча от с. Брезница до вливане в р. Места	Умерено	Умерено	Умерено	
BG4ME700R1104	р. Туфча от кота 1145 м. до с. Брезница				
BG4ME700R11040	р. Туфча от изворите до кота 1145 м		Отлично	Отлично	Добро

Код	Водно тяло	Биологични елементи /състояние/	Физико-химични елементи	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
BG4ST200R075	р. Пиринска Бистрица от изворите с десния си приток р. Черешничка до вливането им				

Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2019 г., РИОСВ – Благоевград

Подземни води

Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на РИОСВ – Благоевград, включва система от хидрогеоложки пунктове, в които се измерва съдържанието на различни физико-химични показатели - киселинност (pH), кислороден режим (наситеност с кислород, разтворен кислород, електропроводимост, перманганатна окисляемост, биогенни вещества), амония, нитрати, нитрити, ортофосфати. Наблюдават се и редица специфични замърсители като цианиди, желязо, манган, мед, цинк, арсен, общ хром, органични вещества, приоритетни вещества, пестициди и др.

Резултатите от регулярния мониторинг, публикувани в Годишните доклади за околната среда, показват, че подземните тела са с добро химично състояние.

Минерални води

На територията на общината има карстови извори в местността Топлика – около 10 извора. Общината притежава голям потенциал по отношение дебита на термоминералните води – 100 л/сек. Минерални извори има в района на селата Мосомище и Баничан. Водите в с. Баничан са каптирани и водата се бутилира. Едно от най-известните селища с минерална вода е с. Огняново, което се намира в община Гърмен, но отстои само на 10 км от гр. Гоце Делчев. Това е предпоставка за изготвянето на общи туристически продукти между двете общини, които да допринесат за общото развитие на туризма в района.

2.5.3. ПОЧВИ И ЗЕМНИ НЕДРА

Характерно за високите части на община Гоце Делчев, особено по склоновете на Пирин и Западни Родопи е наличието на кафяви горски почви. Тези землища са подходящи за отглеждане на тютюн, картофи, царевица и др. Структурата на почвената покривка на Гоцеделчевската котловина е с преобладаващо разпространени алувиално и делувиално-ливадни почви. Те заемат основно частите от заливната тераса на река Места и нейните притоци. Притежават ниско съдържание на хумус, азот и фосфор. Канелени горски почви са разпространени върху по-полегатите склонове и меки скали.

РИОСВ – Благоевград осъществява мониторинг на състоянието на почвите. Следят се следните показатели: активна реакция на почвата (pH), биогенни елементи - общ азот, общ фосфор, нитратен азот, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност и 9 тежки метали – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак.

Няма установено замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители и препарати за растителна защита, с тежки метали и металоиди. Единствено в пункта при с. Брезница през 2018 г. е регистрирано съдържание на олово в почвата, което надвишава максимално допустимите концентрации.

На територията на община Гоце Делев имат един склад за съхраняване на препарати за растителна защита, който е общинска собственост. Неговото състояние е добро и не представлява опасност за почвите.

Рискът от ерозия на почвата е слаб и много слаб за всички видове територии. Оценката е направена на базата на математически модели от Изпълнителна агенция „Околна среда“ към МОСВ.

Оценката на екологичния статус на почвите показва, че те са в добро екологично състояние, с добър механичният състав, който осигурява добър водно-въздушен режим.

2.5.4. РАДИОЕКОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ. ШУМ

Според последния доклад на РИОСВ – Благоевград за състоянието на околната среда, през 2019 г. е провеждан контрол върху радиационното състояние на реките Струма и Места в близост до обектите с ликвидиран уранодобив. Резултатите от наблюденията и анализите показват, че основните реки на територията на РИОСВ – Благоевград са в добро радиационно състояние и стойностите на радиологичните показатели са значително под пределно допустимите количества.

Шум

В съвременния свят шумът е един от най-разпространените замърсители на околната среда. Конкретно за община Гоце Делчев източниците на шум са породени основно от автомобилния транспорт, но те не са съществени поради ниската натовареност на транспортната мрежа.

Постоянен мониторинг на транспортния шум на територията на общината не се извършва. Данните на РИОСВ – Благоевград показват, че на територията на общината промишлените обекти са разположени в промишлените зони и не са източници на наднормен шум.

Може да се обобщи, че в общината **нивото на шум и** различните видове **радиация е отлично за човешкото здраве.**

2.5.5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ.

Една от характеристиките на общината е, че част от територия ѝ попада в границите на Национален парк „Пирин“, който е включен в списъка на световното природно наследство на ЮНЕСКО. Освен него, в община Гоце Делчев са обявени още пет територии по смисъла на Закона за защитените територии. Те са с цел опазване на природни забележителности – водопади, скални образувания. Изцяло на територията на общината е разположен природния резерват „Ореляк“, чиято цел е опазване на елитна букова гора, известна с името Черната гора и на възраст над 150 години. В резервата се среща още и известния пирински чай.

По Закона за биологичното разнообразие са обявени няколко зони, част от Националната екологична мрежа на страната: Места, Пирин, Пирин буфер, Река Места и Среден Пирин – Алиботу.

Таблица 14. Защитени територии и зони в община Гоце Делчев

Наименование (код в регистъра)	Категория	Площ (ха)	Населено място (землище)	Цел на обявяване (опазване)
Защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие				
Места (BG0002076)	33 по директивата за птиците	20 426,64	гр. Гоце Делчев, с. Баничан, с. Борово, с. Брезница, с. Буково, с. Господинци, с. Корница, с. Лъжница, с. Мосомище	Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.
Пирин (BG0000209)	33 по директивата за местообитанията и 33 по директивата за птиците	40 382,38	с. Брезница, с. Корница	Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.
Пирин буфер (BG0002126)	33 по директивата за птиците	31 801,84	с. Брезница, с. Делчево, с. Добротино, с. Корница, с. Лъжница, с. Средна	1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Нощна чапла, Голяма бяла чапла, Черен щъркел, Бял щъркел, Осояд, Черна каня, Египетски лешояд, Белоглав лешояд, Орел змияр, Полски блатар, Малък креслив орел, Скален орел, Малък орел, Орел рибар, Вечерна ветрушка, Сокол скитник, Лещарка, Глухар, Ливаден дърдавец, Бухал, Врабчова кукумявка, Пернатонога кукумявка, Козодой, Сив кълвач, Черен кълвач, Белогръб кълвач, Трипръст

Наименование (код в регистъра)	Категория	Площ (ха)	Населено място (землище)	Цел на обявяване (опазване)
				кълвач, Горска чучулига, Ястребогушо коприварче, Червеногърба сврачка, Черночела сврачка, Градинска овесарка, Късопръст ястреб, Белоопашат мишелов, Полубеловрата мухоловка, Ловен сокол; 2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Брегова лястовица, Голям горски водобегач, Голям корморан, Голям ястреб, Жълтокрака чайка, Зеленоножка, Крещалец, Лиска, Лятно бърне, Малък гмурец, Малък ястреб, Обикновен мишелов, Обикновен пчелояд, Орко, Речен дъждосвирец, Речна чайка, Сива патица, Сива чапла, Средна бекарина, Фиш, Черношипа ветрушка.
Река Места (BG0001021)	33 по директивата за местообитанията	19 401,69	с. Баничан, с. Брезница, с. Буково, с. Господинци, с. Корница, с. Лъжница	
Среден Пирин – Алиботу (BG0001028)	33 по директивата за местообитанията	68 934,38	гр. Гоце Делчев, с. Делчево, с. Добротино, с. Драгостин, с. Корница, с. Лъжница, с. Мосомище, с. Средна	
Защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии				
Водопада на река Туфча (58)	Природна забележителност	0,2	с. Брезница	Опазване на водопад
Лъжница (485)	Защитена местност	487	с. Добротино, с. Лъжница	
Ореляк (44)	Резерват	757,15	с. Добротино, с. Лъжница	Еталонни първични букови гори

Наименование (код в регистъра)	Категория	Площ (ха)	Населено място (землище)	Цел на обявяване (опазване)
Пирин (1)	Национален парк – Световно наследство	40356	с. Брезница, с. Корница	Запазване естествения характер на природните екосистеми и ландшафти заедно с техните растителни и животински съобщества и местообитания.
Пиростията (17)	Природна забележителност	0,2	с. Мосомище	Опазване на скално образувание
Скалното образувание Купена (242)	Природна забележителност	0,1	с. Брезница	Опазване на скално образувание

Източник: Регистър на защитените територии и защитените зони в България

Част от защитените територии и националното богатство на страната ни са и вековните дървета. В общината Гоце Делчев в регистъра на вековните дървета са включени летен дъб и чинари. Местоположението на вековния дъб е в землището на с. Баничан, докато локацията на чинарите е в землищата на Гоце Делчев и Борово.

2.5.6. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека, затова решаването на проблемите, свързани с управлението на отпадъците, се явяват едни от най-сериозните. От друга страна, голяма част от отпадъците притежават ценни суровинни качества и могат да бъдат рециклирани и отново оползотворени в производството и селското стопанство.

Запалването на отпадъци по сметищата води до недопустими замърсявания на атмосферата с летливи органични съединения, вредни ароматни вещества, окиси на въглерода, азота и сярата.

Според информация на РИОСВ – Благоевград от Регионалния доклад за състоянието на околната среда за 2019 г., всички населени места в общината Гоце Делчев имат въведена система за събиране и транспортиране на битови отпадъци. Тя обхваща цялото население на общината. Отпадъците от общината се транспортират до Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово, което обслужва трите общини. То се намира в землището на с. Добротино, община Гоце Делчев. Това спестява значителни транспортни разходи на община по извозването на събрания боклук от населените места. През последните години се наблюдава намаляване на генерирания отпадък от бита, което води и до по-малкото количество директно депониран битов отпадък. Към 2018 година битовите отпадъците от общината частично се предават за рециклиране.

Таблица 15. Данни за битовите отпадъци за периода 2015-2018 година

Показател	2015	2016	2017	2018
Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране	100	100	100	100
Общо образувани битови отпадъци (хил. тона)	35 620	13 269	12 971	9 136
Директно депонирани битови отпадъци (хил. тона)	35 616	13 269	12 050	8 157

Показател	2015	2016	2017	2018
Предадени за предварително третиране битови отпадъци (хил. тона)	0	0	0	951
Предадени за рециклиране битови отпадъци (хил. тона)	4	0	922	28

Източник: НСИ

По отношение на вида на изхвърляните отпадъци, най-голям дял заемат пластмасовите, хранителните, хартиените и градинските отпадъци. От тях разделно се събират хартията (и картона) и пластмасовите. Други отпадъци, които се събират разделно на територията на общината, са металните и опасните.

Опасните отпадъци в общината са съставени основно от електрически уреди, перилни и почистващи препарати, както и лекарства с изтекъл срок на годност.

Таблица 16. Генерирани количества отпадъци в общината през 2019 г.

Вид отпадък	Количество смесен отпадък на година, т./год.	Разделно събран отпадък на година, т./год.	Общ отпадък на година, т./год.	Общ отпадък на година, %
Хранителни	1678,9		1 678,9	12,42%
Хартия	1 175,49	232,5	1 407,99	10,42%
Картон	768,96	231,09	1 000,05	7,40%
Пластмаса	2 124,42	40,49	2 164,91	16,02%
Текстил	804,8		804,8	5,95%
Гума	223,02		223,02	1,65%
Кожа	215,37		215,37	1,59%
Градински	1 509,25		1 509,25	11,16%
Дървесни	171,3		171,3	1,27%
Стъкло	908,68		908,68	6,72%
Метали	772,32	36,95	809,27	5,99%
Инертни>4см	603,76		603,76	4,47%
Опасни	182,6	5,52	188,12	1,39%
Други	547,16		547,16	4,05%
Ситна фракция<4см	1 285,16		1 285,16	9,51%
Общо	12 971,19	546,55	13 517,74	100%

Източник: Обобщен финален доклад по проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“

По отношение на политиките за отпадъците в Община Гоце Делчев са разработени и приети следните документи, свързани с тях:

- Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на община Гоце Делчев;
- Наредба за осигуряване на обществения ред, поддържане на чистотата, опазване на околната среда и защита на имуществото на територията на община Гоце Делчев;
- Общинска програма за управление на отпадъците 2016-2020 г. (следва да се актуализира);
- Програма за опазване на околната среда 2016-2020 г.(следва да се актуализира).

2.5.7. ИЗВОДИ

Проблеми

- Все още част от битовите отпадъци се предават за предварително третиране, а не директно за рециклиране.

Потенциали

- Използване на защитените зони и територии за алтернативен и щадящ туризъм;
- Използване на минералните води в общината;
- Продължаващи усилия за опазването на околната среда и управлението на отпадъците.

2.6. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ И УПРАВЛЕНИЕ

2.6.1. АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Структурата, функциите и числеността на общинската администрация са дефинирани от „Устройствения правилник“, който е приет от Общинския съвет и е разработен съгласно принципите и изискванията, произтичащи пряко от разпоредбите на: Конституция на Република България; Европейска харта за местно самоуправление и Закон за местното самоуправление и местната администрация; специализираната нормативна уредба, имаща пряко отношение към организацията и дейността на общинската администрация, както и правилници, наредби, вътрешни правила за дейността, действащи в рамките на административната структура и на територията на община Гоце Делчев.

Действащите нормативни актове и правилници в административната структура на общината представляват добра основа за ефективното и ефикасно осъществяване на ежедневната дейност на общинската администрация.

Структурата на общинска администрация, разпределението на дейностите и отговорностите на екипа на кмета и служителите на всички нива на общинска администрация са съобразени с потребностите на общността, наличните човешки ресурси и капацитет за предоставяне на качествени услуги на гражданите, осигуряване на благоприятна бизнес среда и добри условия на живот в населените места.

Фигура 43. Организационна структура на общинската администрация в Гоце Делчев

Източник: по информация на Община Гоце Делчев и Интегрирана информационна система на държавната администрация

Структурата на община Гоце Делчев е подробно описана в актуален Устройствен правилник на общината.

2.6.2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Числеността на общинската администрация е одобрена на Общински съвет по предложение на Кмета на Общината. **Общата численост на служителите в администрацията към 2019 г. е 106 бр.** В последните години се наблюдава увеличение на щатните бройки, което предполага повишаване на административния капацитет.

Положителна черта е, че за периода 2014-2019 година в Общинска администрация множество хора предпочитат да изкарат своя стаж, а по програми за временна заетост са преминали над 200 човека.

Таблица 17. Динамика на служителите в Община Гоце Делчев за периода 2014-2019 година

ПОКАЗАТЕЛИ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ОБЩО СЛУЖИТЕЛИ	79	79	79	80	98	106
Служебно правоотношение	11	11	11	12	15	15
Трудово правоотношение	68	68	68	68	83	91
По служебно правоотношение на ръководни длъжности	7	7	7	8	11	11

ПОКАЗАТЕЛИ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
По служебно правоотношение – експертен	4	4	4	4	4	4
По трудово правоотношение на ръководни длъжности	1	1	1	1	1	1
Експертен и технически състав по трудово правоотношение	67	67	67	67	82	90
ВРЕМЕННА ЗАЕТОСТ И СТАЖОВЕ						
ОБЩО	33	55	50	55	145	42
Стажанти	3	5	10	15	15	2
Временно наети лица	30	50	40	40	130	40

Източник: Община Гоце Делчев

Административният капацитет на общинските служители се поддържа ежегодно от обученията по различни теми, повишаващи управленския и административен капацитет на персонала в Общината, вкл. за разработване и управление на проекти. Тези обучения се планират на базата на предварително извършен анализ на потребностите от страна на служителите.

На тях всяка година присъстват различен брой от служителите в Общината. **Пряко ангажираните с разработването и управлението на проекти служители са петима.** При необходимост се включват и експерти от други отдели. Допълнително се привличат и външни експерти. Техническото обезпечение е на добро ниво, като всички служители имат достъп до интернет и вътрешната мрежа на Общината.

В заключение може да се обобщи, че Община Гоце Делчев разполага с **достатъчно административен капацитет и технически ресурс за обезпечаване на дейностите си.**

2.6.3. ПОЛИТИКИ, ПРОГРАМИ, ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ

Действащи стратегии и програми

Общинският съвет на община Гоце Делчев е утвърдил следните програми и стратегии (изброени са според реда на публикуването им в официалния сайт на общината www.gotsedelchev.bg):

- Дългосрочна програма за насърчаване на използването на енергията от възобновяеми енергийни източници и биогорива за периода 2019-2029 г.;
- Краткосрочна програма за насърчаване на използването на енергията от възобновяеми енергийни източници и биогорива за периода 2019-2022 г.
- Програма за енергийна ефективност на община Гоце Делчев за периода 2020-2025 г.;
- Стратегия за управление на общинската собственост на Община Гоце Делчев за периода 2019-2023 г.

Капацитет за реализация на проекти

Прегледът на данните в системите ИСУН и ИСУН 2020 показват, че Общината има много добър капацитет в реализацията на проекти.

Сравнявайки двата периода – 2007-2013 г. и 2014-2020 г. – се отчита постоянство по отношение на сключените договори в общината, както и обема на привлечените средства от

европейските фондове, отчитащи се в системата ИСУН. В периода 2014-2020 г. незначително намаляват привлечените средства на 1 жител в общината. Това отчасти се дължи на все още неприключилите отчети и забавянето на изпълнението на част от проектите. Най-вероятно показателят за периода 2014-2020 ще достигне стойността от предходния период (966,86 лв./жител).

Положителна черта по отношение на проектите в общината е, че за целия период значително са се увеличили броят на бенефициентите, както и общата стойност на проекти, които се реализират на територията на община Гоце Делчев. Отчасти това се дължи и на изпълнението на проекти, свързани с преодоляване на последствията от COVID-19.

Таблица 18. Брой, стойност и БФП на проектите реализирани в община Гоце Делчев за периода 2007-2020 г.

Показател	2007-2013	2014-2020
Общ брой договори	39 (17)	209 (18)
Обща стойност БФП	36 452 052,72	40 985 228,29
Обща стойност на проектите	40 579 188,92	54 547 424,47
Общ брой бенефициенти	19	177
Население към 31.12.2013 и 31.12.2019	30 768	29 657
Привлечени средства на 1 човек (лв.)	1 318,88	1 839,28
Привлечени средства на 1 човек (лв.) - само от Общината	966,86	829,60

Източник: ИСУН 2020, ИСУН, НСИ, собствени изчисления

Забележка: справката е актуална към 31.12.2020 г.

2.6.4. СЪСТОЯНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР И СПОРТА В ОБЩИНАТА

В община Гоце Делчев има традиции в редица спортове като футбол, хандбал, борба, баскетбол и лека атлетика. По данни на Общината, официално регистрирани спортни клубове са 15, както следва:

- Спортен клуб по тенис на маса „Пирин-2017“
- Спортен клуб по тенис на маса „Неврокоп-ТМ“
- Спортен клуб по джудо „Неврокоп“
- Сдружение „Баскетболен клуб „Яворов“
- Баскетболен клуб „Пирин – Гоце Делчев“
- Хандбален клуб „Пирин-64 – Гоце Делчев“
- Спортен карате клуб „Ронин“
- Ендуро клуб „Корница“
- Спортен клуб по мотоциклетизъм „Панчо рейсинг тим“
- Сдружение „Футболен клуб „Неврокоп-1“
- Футболен клуб „Пирин – Брезница“
- Футболен клуб „Пирин 1912“
- Тенис клуб „ТК – Самандови“
- Тенис клуб „Дрийм тийм“
- Работнически клуб „Спорт и здраве – Гоце Делчев“

Футболът е най-популярният спорт и е застъпен във всички възрастови групи, включително и на професионално ниво. Мъжкият футболен отбор на „Пирин“ е редовен участник в професионалните групи на българския футбол.

Хандбалът от своя страна е може би с най-големи постижения и местните отбори са сред най-добрите в страната. На територията на общината се развиват дейности и от клубове по борба, бойни изкуства, баскетбол, шахмат и пр.

Най-голямото спортно съоръжение в общината е футболният стадион, на който се провеждат мачовете на ФК „Пирин“. Голяма част от спортните клубове развиват своята дейност основно в базата на образователните институции поради липса на подходящи помещения на други места. Част от спортните обекти се нуждаят от рехабилитация, защото физическото им състояние е лоши или незадоволително.

Таблица 19. Спортни обекти на територията на община Гоце Делчев

Вид на обекта	Населено място	Капацитет (плещ, бр. места)	Физическо състояние
Градски стадион	Гр. Гоце Делчев	21 222 кв. м, 6000 седящи места	добро
Спортна зала	Гр. Гоце Делчев	6 678 кв. м., 1200 седящи места	отлично
Спортна площадка за футбол, баскетбол и хандбал	ОУ в с. Борово	700 кв. м. 0 места	лошо
Волейболна площадка	ОУ с. Борово	162 кв. м. 0 места	лошо
Спортна площадка	ДГ с. Лъжница	405 кв. м	отлично
Спортна площадка	ДГ с. Лъжница	405 кв. м	отлично
Спортна площадка	ДГ с. Лъжница	405 кв. м	отлично
Спортна площадка	ДГ с. Лъжница	405 кв. м	отлично
Физкултурен салон	ДГ с. Лъжница	92 кв. м	отлично
Физкултурен салон	СУ с. Брезница	436 кв. м	отлично
Спортна площадка	СУ с. Брезница	800 кв. м	отлично
Спортна площадка	Трето ОУ гр. Гоце Делчев	3 141 кв. м.	незадоволително
Спортна площадка	Трето ОУ гр. Гоце Делчев	2 900 кв. м.	незадоволително
Физкултурен салон	Трето ОУ гр. Гоце Делчев	365 кв. м	лошо
Спортни площадки	ПМГ „Яне Сандански“ гр. Гоце Делчев	1 560 кв. м	добро
Физкултурен салон	ПМГ „Яне Сандански“ гр. Гоце Делчев	563 кв. м	добро
Спортна площадка	ОУ – с. Буково	800 кв. м	добро
Футболно игрище	Второ ОУ – гр. Гоце Делчев	1 000 кв. м 240 места	отлично
Физкултурен салон	Второ ОУ – гр. Гоце Делчев	800 кв. м	отлично
Спортна площадка хандбал	Второ ОУ – гр. Гоце Делчев	300 кв. м	добро
Спортни площадки – 3 бр.	Второ ОУ – гр. Гоце Делчев	500 кв. м общо	добро
Спортна площадка	ДГ „Джани Родари“ – гр. Гоце Делчев	200 кв. м 25 места	добро
Физкултурен салон	ОБУ – с. Корница	400 кв. м	добро
Спортни площадки 4	ДГ – с. Корница	1 000 кв. м	добро
Игрални площадки 6 бр.	ДГ „Снежанка“ гр. Гоце Делчев	240 кв. м. общо	добро

Спортна площадка	ПГ по МСС – гр. Гоце Делчев	1 250 кв. м	лошо
Физкултурен салон	ПГ по МСС – гр. Гоце Делчев	288 кв.	отлично
Спортна площадка	ДГ – с. Буково	100 кв. м	отлично
Спортни площадки 9 бр.	ДГ – с. Брезница	144 кв. м общо	лошо
Физкултурен салон	ОУ – с. Баничан	56 кв. м.	добро
Сп. Площадка хандбал и мини футбол	ОУ – с. Баничан	800 кв. м.	добро
Спортна площадка баскетбол	ОУ – с. Баничан	308 кв. м	добро
Спортна площадка волейбол	ОУ – с. Баничан	104 кв. м	добро
Спортна площадка	Първо ОУ – гр. Гоце Делчев	1 540 кв. м	отлично
Физкултурен салон	Първо ОУ – гр. Гоце Делчев	160 кв. м	отлично
Физкултурен салон	ДГ „Калинка“	60 кв. м.	отлично
Спортна площадка	с. Мосомище	600 кв. м	лошо
Стадион	с. Мосомище	5000 кв. м	лошо
Стадион	с. Борово	5000 кв. м	лошо
Стадион	с. Лъжница	5000 кв. м	лошо
Стадион	с. Корница	5000 кв. м	лошо
Стадион	с. Брезница	5000 кв. м.	лошо
Спортна площадка	с. Брезница	800 кв. м	лошо
Спортна площадка	с. Буково	800 кв. м	лошо

Източник: Община Гоце Делчев

Неправителственият сектор в общината е на добро ниво. На територията ѝ действат активни няколко граждански организации и сдружения. С най-голям принос за социално-икономическото развитие на общината, обаче, е действащата местна инициативна група (МИГ) „Гоце Делчев – Гърмен – Хаджидимово“. Тя е създадена, за да отговори на подхода ВОМР (водено от общностите местно развитие) по Програмата за развитие на селските райони. МИГ одобрява проекти по приложимите мерки от ПРСР, ОПРЧР и ОПИК, като работи в тясно партньорство с Община Гоце Делчев.

В хода на разработката на ПИРО, всички активни НПО са идентифицирани и поканени да вземат отношение по резултатите от анализа и стратегическата рамка на документа.

Като препоръка през новия програмен период е добре да бъдат реализирани повече съвместни проекти между Общината и неправителствените организации, намиращи се на територията на общината, в региона и/или в страната.

2.6.5. ИЗВОДИ

Проблеми

- Спортната база има нужда от подобрене;
- Необходимост от повишаване капацитета на местната администрация;
- Част от стратегическите документи имат нужда от актуализация;
- Недостатъчно финансови средства за прилагане на подхода ВОМР, който акцентира върху местната инициатива и потребности.

Потенциали

- Използване на експертния капацитет на общинските служители;

- Използване на потенциала на гражданския сектор при реализацията на съвместни проекти;
- Търсене на възможности за реализация на ИТИ;
- Развитие на МИГ.

2.7. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Основен източник на достоверна информация за влиянието на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на община Гоце Делчев и/или Югозападен регион от ниво 2, които пряко или косвено могат да дадат отражение в социално-икономическото, екологическото и пространствено развитие на общината, е Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион от ниво 2. В нея на **територията на община Гоце Делчев не са предвидени за реализация конкретни проекти**, но в списъка с приоритетните обекти са включени няколко групи предложения, включително от по-общ характер, които могат да имат пряко или косвено влияние върху социално-икономическото развитие на общината. В ИТСР на ЮЗР е обърнато специално внимание на добре развитата мрежа от 16 малки градове от 4-то ниво, част от която е и Гоце Делчев. За тях е предвиден комплекс от мерки, които включват:

- Активизиране на бизнеса чрез насърчаването на предприемачество.
- Създаване на предпоставки за диверсифициране на икономическите активности.
- Развитие на образователната инфраструктура.
- Подобряване на услугите.
- Подкрепа за развитието на цифровите умения.
- Изграждане на свързващата инфраструктура, с което да се подобри достъпа до услуги, качеството на живот и капацитета на територията.
- Развитие на туристическия профил с фокус върху културно-историческия, алтернативния и познавателния туризъм.
- Дейности за модернизирване на селското стопанство, биоземеделие, изграждане на напоителни системи, въвеждане на иновации и др.

Подчертана е бъдещата роля на МИГ и подхода BOMP за развитие на определени функции и разширяване на влиянието на община Гоце Делчев върху съседните територии.

В областта на здравеопазването се предвижда създаване на 27 броя мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни места. Чрез закупуване на специализирани превозни средства – оборудвани мобилни лаборатории, мобилни рентгенови кабинети, мобилни АГ кабинети и транспортни леки автомобили, с които екипи от медицински специалисти към 26 областни лечебни заведения да могат да осигуряват медицинска помощ в отдалечени и трудно достъпни места при необходимост или за реализирането на профилактични или скринингови прегледи.

3. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Социално-икономическият анализ на районите на Р България (Анализа на районите) представя настъпилите промени за периода 2014-2020 г. в икономическото, социалното, демографското, инфраструктурното развитие и състоянието на околната среда и очертава основните тенденции в тях. Също така дава прогнози за развитието им до 2027 г. Той е структуриран в 3 основни части.

Първата част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни теми – темата за урбанистичното развитие, териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.

Втората част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологичното състояние и развитие и инфраструктурното осигуряване на районите, областите и общините. Във всяко тематично направление са проследени промените, настъпили в резултат на прилаганите европейски и национални политики и програми и са систематизирани изводи за въздействието на външни и вътрешни фактори, за установените трайни тенденции и възможностите за преодоляване на проблемите.

Третата част обобщава синтезираните изводи от първите две и ги надгражда с интегриран национален профил.

Съдържанието на втората и третата част, както и на резюмето на анализа припокриват темите, изследвани в ПИРО. Това е първата взаимовръзка между ПИРО и Анализа на районите – съдържанието.

Освен това темите в Анализа на районите, особено в частите за демография, социално развитие и икономика, са проследени чрез ключови показалите, които са използвани в ПИРО Гоце Делчев за открояване на местните характеристики. **Това спомага за сравнението на част от изводите направени в Анализа на районите и този за целите на ПИРО.** Допълнително по отношение на **демографските показалите**, при изготвяне на ПИРО Гоце Делчев, **са съпоставяни с тези на областно и национално ниво**, за да могат да се проследят взаимовръзките между тях.

В следващата таблица са изведени основните изводи от Анализа на районите и заключенията в ПИРО. Този подход дава възможност да бързо очертаване на взаимовръзката между двата анализа – къде има припокриване (т.е. изводите за Гоце Делчев са валидни и за национално/регионално ниво), къде се отчита разминаване (т.е. заключенията за община Гоце Делчев са по-негативни или обратното – по-благоприятни).

Таблица 20. Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и ПИРО

Заключения от Анализа на районите	Заключения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
ТЕМА: ДЕМОГРАФИЯ		
Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението,	Населението устойчиво намалява;	Общината е със същите характеристики, но с

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.	Раждаемостта на 1000 д. е по-висока от средната за страната; Високо ниво на смъртност (по-ниско от средното за страната); Отрицателен естествен и механичен прираст.	по-добри показатели от средните за страната.
Намаляване на дела на населението в трудоспособна възраст	Намалява делът на населението в трудоспособна възраст.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Териториалното разположение на населението е предимно в градовете – 73,5% (2017 г.)	39% от населението на общината живее в селата, а 61% – в града.	Общината е с подобна характеристика спрямо страната ни, но с по-равномерно разпределение.
Изчерпан демографски потенциал на селата, които до неотдавна са били източник на миграция към градовете.	В община Гоце Делчев ресурсът на селата не е изчерпан (част от тях са със значително население).	Общината е с различна характеристика спрямо страната ни.
ТЕМА: ПАЗАР НА ТРУДА		
Коефициентът на икономическа активност нараства.	Отчетена е тенденцията за намаляване броя на заетите в местната икономика и намаляване на населението в трудоспособна възраст.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.
Заетостта на населението в най-активна възраст (15–64 години) бележи съществен ръст на национално ниво в периода 2014-2017 г.	Намаляването на броя на заетите като цяло води и до намаляване на заетостта в интервала 15-64 години, въпреки че липсват данни за потвърждението му.	Общината е с по-лоша характеристика от националното ниво.
Коефициентът на безработица намалява.	Коефициентът на безработица намалява.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Коефициентът на продължителна безработица намалява значително.	Няма данни за трайно безработните в общината.	Не може да се определи връзка между общинското и националното ниво.
ТЕМА: ТЕРИТОРИАЛНО УРБАНИСТИЧЕН АНАЛИЗ		
Общините в България са класифицирани като: силно урбанизирани (централни), средно урбанизирани (междинни) и слабо урбанизирани (периферни) с центрове много малки градове и села.	В ИТСП на Югозападния регион община Гоце Делчев е определена като „средно урбанизирана (междинна)“.	Общината попада в тези 96 общини, които са определени в Анализа на районите.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
Средно урбанизираните общини са 96 в България.		
В Анализа на районите са определени агломерационни образувания по дадени критерии.	В ИТСР на Югозападния регион община Гоце Делчев не попада в очертаните агломерационни ареали.	Въпреки че в ИТСР не е формулиран агломерационен ареал, община Гоце Делчев, посредством МИГ „Гоце Делчев – Гърмен – Хаджидимово“, е образувала своеобразен ареал, който действа като едно цяло.
ТЕМА: ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ		
БВП и БВП на глава от населението нараства.	На ниво „община“ не се поддържа информация за БВП, но за област Благоевград показателят нараства. В същото време в община Гоце Делчев се наблюдава увеличаване на произведената продукция на 1 работник.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Нараства производителността на труда.	Нараства производителността на труда на 1 работник.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Най-голям брой МСП са в групата на микропредприятията (от 0 до 9 заети), достигат 92.47% (2017 г.) от общия брой предприятия в нефинансовия сектор, следвани от втората група (от 10 до 49 заети).	Микро предприятията са 93% от всички в нефинансовия сектор, а малките – 6% (2019 г.)	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Атрактивността на българския туризъм се формира от културно-историческо наследство, природни ценности, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра свързаност/достъпност.	Община Гоце Делчев притежава движими и недвижими културни ценности, както и природни характеристики, които могат да бъдат използвани за развитие на туристически дейности.	Общината притежава характеристики, определени в Анализа на районите за развитие на туризма.
ТЕМА: СОЦИАЛНА СФЕРА		
Обхватът на деца в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко пето дете не посещава детска градина.	На територията на общината, действащите ДГ имат капацитет, който е достатъчен за прием на всички желаещи.	Общината е с по-добра характеристика спрямо националното ниво.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
Броят на учениците в страната намалява ежегодно с близо 1,5%. Закриват се училища, предимно в малките населени места.	Броят на учениците се задържа сравнително на едно ниво през годините и няма закрити училища.	Общината е с по-добра характеристика спрямо националното ниво.
Въпреки че се наблюдава макар и символично намаляване на дела на преждевременно напускащите училище, все още този дял е твърде висок - 2,96%.	За учебната 2018-2019 година делът на преждевременно напусналите училище (до 7-ми клас) е 1,75% и е трайно висок.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Увеличаващи се разходи в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа.	Увеличава се делът на подпомаганите лица в общината, както и разходите за тях.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Неравномерното териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини, неподходящата материална база.	Социалните услуги в общината са фокусирани в по-големите места, което представлява трудност за предоставяне на качествени услуги на част от населението.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
ТЕМА: ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА		
Насърчаването на интермодалността, като възможност за прехвърляне на товари към по-екологосъобразните видове транспорт, е една от основните мерки за устойчиво и балансирано развитие на транспортната система.	В общината няма възможности за развитие на интермодални връзки и пунктове.	-
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електрооснабдени.	Електроенергийната мрежа в общината има достатъчно капацитет за поемане на допълнителни консуматори.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Газопроводната мрежа в България има нужда от доразвитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набелязаната цел до 30% през 2020 г.	На територията на общината няма изградена газопреносна мрежа. Газоразпределителната мрежа тепърва се очаква да се развива.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Гоце Делчев.
Нарастване на участието на ВЕИ в енергийния баланс на страната. Новият акцент в използването на ВЕИ е да се насочи към децентрализирано производство на енергия от ВИ, предимно за собствени нужди и присъединяване към	Гоце Делчев има потенциал за използване на различни ВЕИ.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Гоце Делчев.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
мрежите с по-ниско напрежение, което ще намали и разходите за пренос.		
Често срещан е проблема с „режим на водоснабдяване“, който силно влошава качеството на живот на населението.	В община Гоце Делчев не се наблюдават чести спирания на водата и подадените водни количества са с добро качество.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Изключително високо ниво на загуби на вода (средно около 60%)	Загубите на вода намаляват през годините – 55% за 2020 г.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
Значително по-големите количества образувани отпадъци на човек в България в сравнение с ЕС, ниската степен на рециклиране на битовите отпадъци.	В община Гоце Делчев все още част от отпадъците се предават за предварително третиране, а не за рециклиране.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
ТЕМА: ОКОЛНА СРЕДА		
Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ), което е сред най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер.	На територията на община Гоце Делчев няма значими местни източници на емисии от замърсители на атмосферния въздух. Но проблемът с отоплението на „твърдо“ гориво е характерен и за нея.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Подобрява се качеството на повърхностните води в страната	Състоянието на повърхностните води е добро.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии.	На територията на община Гоце Делчев няма значителни шумови източници.	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво.
ТЕМА: АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ		
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици.	Общината реализира стабилно ниво на инвестиции, посредством средства от ЕСИФ, което показва и наличието на много добър капацитета.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Гоце Делчев.

Заклучения от Анализа на районите	Заклучения от социално-икономическия анализа на ПИРО	Взаимовръзка
Силна зависимост от европейските фондове и помощи и несъобразените с местния потенциал и характеристики приоритети и проекти, без задълбочен анализ на потребностите, ефективността, управлението и поддържането на изградените обекти.	Проектите, които се реализират от Общината, почиват на задълбочени анализи на местните потребности и целят повишаване качеството на живот на жителите на община Гоце Делчев.	Изводите, направени в Анализа на районите, не са валидни за община Гоце Делчев.
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН В АНАЛИЗА НА РАЙОНИТЕ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ		
Няма такива, които да се отнасят до територията на община Гоце Делчев. Част от предложенията са общи, но биха могли да бъдат приложени за общината. Това са: ▪ Разширение/рехабилитация/изграждане на канализационни системи; ▪ Реконструкция на водоснабдителната система и подобряване качеството на питейната вода.	ПИРО се съобразява с предвидените проектни предложения	Неприложимо

4. ВРЪЗКА НА ОБЩИНАТА СЪС СЪСЕДНИТЕ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИМАТ ПОТЕНЦИАЛ ДА ВЛИЯТ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО Ѐ

Съседните територии, с които общината непосредствено граничи, са общините Банско, Гърмен, Сандански и Хаджидимово.

В интегрираната териториална стратегия за ЮЗР единствените функционални връзки, които са изтъкнати, са между Гоце Делчев и областния център – гр. Благоевград, както и общинските центрове – Гърмен, Хаджидимово и Сатовча.

Географското местоположение на общината предопределя в голяма степен и влиянието, което могат да оказват общините в областта върху развитието на Гоце Делчев. Затрудненият достъп до областния център и община Сандански прави трудно влиянието на двете общини върху местното развитие. Въпреки че Благоевград е университетски център, който привлича студенти, включително и от община Гоце Делчев, то няма категорични данни, че след това те остават да живеят в областния град.

Най-силно влияние върху развитието на общината оказват съседните общини Гърмен и Хаджидимово, с които Гоце Делчев си партнира в местната инициативна група. Допълнително, близостта на гр. Гоце Делчев до голяма част от културно-историческите забележителности на община Гърмен, както и до курортно-минералния център в с. Огняново, неизменно влияят върху местното социално-икономическо развитие.

Стратегическите приоритети и предложения, заложи в ИТСР на Югозападен регион, също създават предпоставки за развитие на връзките със съседните на Гоце Делчев общини. Тук голяма роля ще има община Благоевград, която е допустима за реализация на Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) в партньорства със съседни общини, по Програма за развитие на регионите 2021-2027.

Част от мерките, които се предвижда да се реализират чрез ИТИ, са свързани със Специфична цел 2.1. „Образование и обучение за квалифицирана работна сила“ и са:

- Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери.
- Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията.
- Дейности в подкрепа на професионалното образование и обучение.
- Развитие на дуалната система на обучение.
- Ограмотяване на възрастни.
- Валидиране на знания, умения и компетентности.

Останалите съседни общини – Сатовча и Хаджидимово – имат ниска степен на вероятност да повлияят на развитието на Гоце Делчев.

5. СИНТЕЗЕН SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
▪ Благоприятно географско положение и близост до Българо-гръцката граница, ГКПП Илинден и пристанището на Кавала; ▪ Съхранена природа, която е под юридическа защита – Натура 2000, защитени територии; ▪ Богат горски фонд; ▪ Богати водни ресурси, включително минерални води; ▪ Наличие на културно наследство; ▪ Сравнително благоприятни демографски характеристики на населението, в сравнение със средните за страната; ▪ Добра обезпеченост със социална, здравна и образователна инфраструктура; ▪ Добри нива на икономическа активност на населението; ▪ Наличие на активни предприятия във всички категории (микро, малки, средни и големи предприятия); ▪ Наличие на разнообразни специалности в гимназиите, с потенциал за удовлетворяване на нуждите на местния бизнес; ▪ Наличие на предприемачески структури, насърчаващи бизнеса и трансграничните връзки със съседните страни; ▪ Добри екологични характеристики (въздух, почви, шум, ниско замърсяване), които позволяват развитие на екологично земеделие и туризъм; ▪ Увеличаваща се производителност на труда; ▪ Намалващи загуби на питейна вода при преноса ѝ по мрежата.	▪ Отдалеченост на региона от транспортно-географска гледна точка от основното пространство на урбанизираните центрове в страната; ▪ Незадоволително състояние на част от спортните обекти; ▪ Незадоволително състояние на материално-техническата база в част от читалищата; ▪ Недостиг на спортни обекти, вкл. спортна зала; ▪ Ниска собственост на общинските земи, позволяващи икономическо развитие; ▪ Незадоволителна образователна характеристика на населението; ▪ Лошо състояние на пътната настилка на общинските пътища и улиците в населените места; ▪ Ниско ниво на заплащане в сравнение със средното за страната; ▪ Спадащ брой на заетите и хората в трудоспособна възраст; ▪ Липса на аптеки в селата; ▪ Маломерни земеделски имоти, които не позволяват комасация; ▪ Ниска степен на изграденост на канализацията.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
▪ Възможност за оползотворяване на стратегическото местоположение от гледна точка развитие на трансграничното сътрудничество с Гърция ▪ Значителен горски фонд, който позволява развитие на целогодишен туризъм и отдых, ловен туризъм, паша за добитък, добив на сено и листников	▪ Продължаваща тенденция за увеличаване на хората с увреждания и разчитане на помощи – социални, инвалидни и др.; ▪ Претоварване на системата за социално подпомагане в общината; ▪ Труден достъп до свободни средства за стартиране и съфинансиране на проекти;

фураж, добив на билки, лечебни растения, горски плодове, гъби, и др.; ▪ Развитие на водните ресурси (р. Места, минералните извори, езерата и водоемите) за развитие на водни спортове и спортен риболов, както и балнеотуризм; ▪ Подобряване на инфраструктурата за използване на водните ресурси за поливно земеделие, както и селскостопанските пътища; ▪ Използване на културното наследство – движимо и недвижимо за развитие на общината; ▪ Включване на общината в регионални продукти за културен туризм; ▪ Реализация на мерки за ЕЕ в публични и частни сгради; ▪ Подобряване на материалната база в някои образователни обекти на предучилищното и училищното образование; ▪ Продължаващи инвестиции в подмяна на водопроводната и канализационната мрежи в общината; ▪ Реализация на населението при преминаване на курсове за (пре)квалификация, за да отговоря на изискванията на бизнеса; ▪ Внедряване на дуално обучение в ПГ; ▪ Реализация на проекти, свързани с опазването на околната среда; ▪ Повишаване капацитета на Общинската администрация. ▪ Реализация на партньорски проекти със съседните общини, включително и ИТИ; ▪ Развитие на МИГ.	▪ Обезлюдяване на селата; ▪ Тежки проявления на климатични промени – засушаване, пожари и пр.; ▪ Задълбочаване на негативните демографски процеси; ▪ Ограничени възможности за заетост; ▪ Влошаване на административния капацитет и увеличаване на тежестта в администрацията.
---	--

6. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

6.1. ОСНОВОПОЛАГАЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ

Структурата на стратегическата част ПИРО Гоце Делчев съответства на изискванията на „Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“ на МРРБ и не противоречи на постановките на Закона за регионално развитие за съдържанието на плановете за интегрирано развитие на община, както и на основните законови актове в сферите за устройство на територията, опазване на околната среда и културното наследство. Стратегията е съобразена с действащата нормативна уредба на национално, регионално и местно ниво и с постановките на кохезионна политика на ЕС за периода 2021-2027 г. По същество тя представлява интегрална част от пакета стратегически и планови документи, характеризиращи социално-икономическото и пространствено развитие на страната, региона и общината в перспектива до 2027 г.

Целите и приоритетите на настоящия план за развитие са съобразени с изискването за съгласуваност с основните стратегически документи на глобално, европейско, национално и регионално ниво. Те са плод на съзнателно прилагане на основния принцип в планирането „Мисли глобално – действай локално“. Практически това означава намиране на рационални решения на общинско ниво в подкрепа на 17-те глобални цели на устойчивото развитие, формулирани в документа „Дневен ред 2030“. В рамките на Европейския съюз, Документът за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“ очертава рамката за планиране на развитието от националните, регионалните и местните власти на страните членки. Този документ пренася в следващия планов период основните постановки на действащите сега Стратегия „Европа 2020“, Териториалния дневен ред на ЕС 2020 и Общата стратегическа рамка на ЕС до 2020 г., като ги адаптира към бързо променящите се реалности.

Визията, целите, приоритетите и мерките на стратегическата част на ПИРО Гоце Делчев са хармонизирани с предвижданията на НСРР (2012-2022) и АНКПР (2013–2025), както и с Националната програма за развитие „България 2030“ и секторните стратегии в страната. ПИРО се рамкира от Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападния регион за периода 2021-2027 (ИТСРЮЗР). ***В основата на подхода е промяна на фокуса от подкрепа на населените места към подкрепа на територии и от секторно ориентирани инвестиции към интегрирани териториални инвестиции.***

Стратегията на ПИРО Гоце Делчев се базира на:

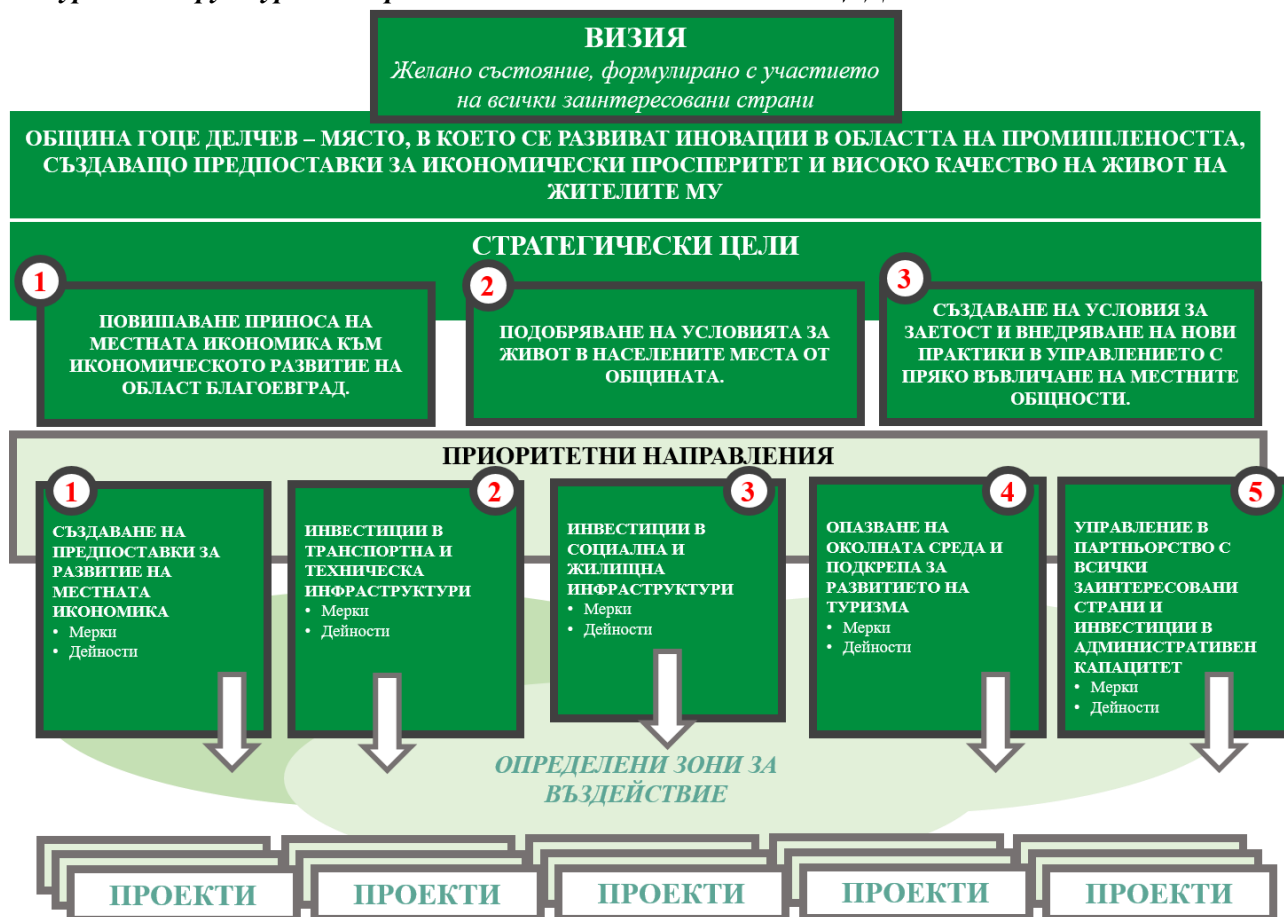
- Резултатите от целевия и проблемен анализ;
- Резултатите от анкетното проучване сред местните заинтересовани страни;
- Прилагане на определените на основата на визията и на стратегическите цели и приоритети в развитието на община Гоце Делчев потребности за добре (с високо качество, базирано на интеграция на функциите) обособени териториални зони за прилагане на интегрирани териториални инвестиции;
- Определяне на размера и възможностите за комбинирано използване на финансово-капиталовия и друг материален ресурс за реализацията на проекти и програми, свързани с подобряване на градската среда, както в определените зони за въздействие, така и в цялата територия на общината и на град Гоце Делчев.

При формулирането на целите на плана са съблюдавани следните **основни принципи**:

- Отчитане на ситуационна характеристика и оценка, свързани с: формулиране на изводи и проблеми в резултат от целеви и проблемен анализ на състоянието и потенциалите на община Гоце Делчев;
- Формулиране на реалистични цели и необходими действия за прилагане на интегрирани териториални инвестиции и определяне на водещите функции и необходимостта от последваща реализация на проекти и програми за развитие и обновяване на физическата среда;
- Интегриране на всички възможни ресурси (финансови, човешки и др.) за реализация на проектите и програмите – предмет на ПИРО Гоце Делчев при отчитане интересите на всички заинтересовани страни;
- Постигане на синергичен ефект от всички действащи, новопредлагани и др. инструменти (документи със стратегически и планов характер, конкретни проекти и др.), водещи до качествено ново урбанистично развитие както на отделните зони на въздействие, така и на цялата територия на община Гоце Делчев;
- Реализиране на комбинации от мерки за развитие на инфраструктурата за икономически дейности и публични услуги, енергийна ефективност, градска мобилност, градска среда, туризъм, модернизирание на образователната инфраструктура и др., изпълнението на които цели насърчено развитие и укрепване на култура на партньорство на заинтересовани страни на местно и регионално ниво.

Предложената структура напълно съответства на „Методическите указания...“, като същевременно се позовава на съвременния интегриран подход за планиране. ***Обединяващата визия на местната общност за желаното състояние на община Гоце Делчев през 2027 г., се трансформира в три стратегически цели, които са формулирани на базата на убеждението, че само с добро управление и активно гражданско участие може да се постигнат очакваните резултати в измеренията на устойчивото развитие.*** Така очертаната структура на стратегическата част на ПИРО пояснява, че реализацията на визията за развитие на община Гоце Делчев и всяка стратегическа цел ще бъдат осъществени чрез допълване между приоритетните направления. По този начин принос към дадена цел ще имат повече от едно приоритетно направление, които в своята цялост покриват всички измерения на устойчивото развитие.

Фигура 44. Структура на стратегическата част на ПИРО Гоце Делчев

6.2. ПОДХОД ЗА ФОРМУЛИРАНЕ НА ВИЗИЯТА

Формулирането на окончателната визия в ПИРО Гоце Делчев премина през следните етапи:

- Извършване на експертен анализ, оценка и изводи от формулировките на визиите на стратегическите и планови документи на европейско, национално, регионално и местно ниво;
- Запознаване с досегашна визия на община Гоце Делчев и проучване доколко тя е все още актуална (част от проведеното анкетно проучване за разработване на ПИРО). **Поголяма част от включилите се в анкетното проучване (37%) считат, че е необходима нова визия на общината, 26% – намират настоящата визия за подходяща, а останалите (37%) – не могат да преценят;**
- Отразяване на направените препоръки и предложения, при съгласуването на визията на общинската администрация и представяне на окончателната визия на ПИРО.

При формулировката на визията се изхожда от следните принципни постановки:

Първо: Визията представлява кратка формулировка, включваща в своето съдържание ключови думи, които очертават желано състояние в дългосрочен план и отразяват обществените нагласи. Визията на общинския план е „мечтата на хората“ за социално-икономическото и физическото състояние на общината в края на периода 2021-2027 година.

Второ: При формулировката на визията се отчита стремежът за приемственост с действащата визия на ОПР 2014-2020 г., както и други важни за общината стратегически документи. Дефинираните в тях визии са, както следва:

- **ОПР 2014-2020 г.** „Просперираща община със стабилен икономически растеж и повишено благосъстояние на населението, с модерна техническа и социална инфраструктура, развит бизнес, чиста околната среда, с добри възможности за развитие на младото поколение, утвърден административен, стопански и духовен център на района, равнопоставен партньор на общините от Европейския съюз“.
- **ИПГВР на гр. Гоце Делчев 2014-2020 г.** „През периода 2014-2020 г. гр. Гоце Делчев ще се развива като място на голям социално-икономически напредък, с висока степен на социално сближаване и социално балансиран жилищен фонд, предлагащо модерни социални, здравни, образователни и спортни услуги, повишаващи нивото на човешкия капитал. Градът ще се развива и като културен център, със съвременни условия за активен и природосъобразен живот. Ще се създадат оптимални условия за превръщането на града в привлекателно място за живот и бизнес на основата на екологично чиста околна среда и ефективно усвоени и капитализирани сравнителни предимства. Това ще повиши общата и инвестиционната атрактивност на урбанизираната територия и ще бъде двигател на икономическия растеж в региона“.
- **Стратегия за ВОМР на МИГ „Гоце Делчев-Гърмен-Хаджидимово“** (формулирана като обща стратегическа цел). „Устойчиво развитие на територията на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово чрез стимулиране на местната икономика, подобряване на средата и качеството на живот, повишаване капацитета на човешките ресурси и оползотворяване на местния потенциал и идентичност на територията.“

От визиите и общата стратегическа цел на стратегията за ВОМР могат да бъдат изведени следните ключови изрази, които да бъдат използвани при формулирането на визията за развитие на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г.:

- „икономически растеж“;
- „благосъстояние на населението“;
- „чиста околна среда“;
- „модерни социални, образователни и здравни услуги“;
- „културен център“;
- „привлекателно място за инвестиции“.

Трето: Визията за периода 2021-2027, отчита очертаните насоки в местното развитие, подчертани в извършените подробни анализи в развитието на отделните функционални системи на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, на природната среда и представени в синтезиран вид в SWOT анализа.

Четвърто: Визията за периода 2021-2027 отчита и мнението и виждането на жителите на община Гоце Делчев (изразени в проведеното анкетно проучване) за това как те си представят общината към 2027 година. В допитването бяха предложени 2 версии на визия за развитие на община Гоце Делчев:

- „Иновативен, модерен, високотехнологичен, компактен, многообразен, адаптивен, за да създава и поддържа разнообразни възможности за развитие и високо качество на живот.“
- „Ново общество, работещо в сътрудничество за развитие на устойчива и стабилна икономика, която отразява силно чувство за общност, успешен бизнес и здравословна среда.“

Пето: Визията е рамка за формулиране на стратегическите цели на общината за програмния период 2021-2027 г. и по този начин аргументира избора на зони за въздействие, където бъдещите интервенции ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи за обществото.

6.3. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

На основата на предишната точка е приета следната визия за развитие на общината:

ОБЩИНА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ – МЯСТО, В КОЕТО СЕ РАЗВИВАТ ИНОВАЦИИ В ОБЛАСТТА НА ПРОМИШЛЕННОСТТА, СЪЗДАВАЩО ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОСПЕРИТЕТ И ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ НА ЖИТЕЛИТЕ МУ.

Разработената визия променя в малка степен тази на Общинския план за развитие 2014-2020 година, която се харесва на около една четвърт от населението на общината, и отразява желаните приоритетни направление в развитието на общината, според направеното анкетно проучване.

6.4. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическите цели имат ясна насоченост към осъществяване на визията и отразяване конкретната специфика на община Гоце Делчев. Те са съобразени с предназначението на ПИРО да бъде инструмент за управление и да отразява действителните нужди на местната общност в рамките на плановите документи от европейско, национално и регионално ниво. Избегнато е тяхното прекалено обхватоно формулиране и опасност от неефективно разпределение на ресурсите по време на постигането им. Планираната система от индикатори за наблюдение на плана осигурява механизъм за измерване на степента на тяхното осъществяване.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ПОВИШАВАНЕ ПРИНОСА НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА КЪМ ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД.

Стратегическата цел е насочена към най-големите възможности за икономическо развитие в общината, които се открояват при направения социално-икономически анализ на територията, както и от допитването сред жителите и работещите в общината. Целта на повишава приноса на местната икономика е поставена, защото Гоце Делчев по редица показатели се приближава или надвишава средните стойности за област Благоевград. В същото време е една от общините-двигатели по поречието на р. Места.

От друга страна отдалечеността от областния център не позволява силно проявление на миграционните процеси, водещи до обезлюдяване на по-малките градове за сметка на областните такива.

Стратегическата цел допринася за постигането на глобалните цели за устойчиво развитие на ООН с номера: 1 (изкореняване на бедността), 2 (край на глада), 8 (сигурна работа и икономически растеж), 9 (иновации и инфраструктура), 10 (намаляване на неравенствата) и 11 (устойчиви градове и общности).

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА УСЛОВИЯТА ЗА ЖИВОТ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА ОТ ОБЩИНАТА.

Стратегическата цел изразява желаното състояние на жителите на общината за по-добра физическа среда и инфраструктура в населените места. Инвестициите в тях водят до създаване на по-добрите условия за живот на населението. Част от инфраструктурата са училищата, детските градини, социалните домове, болничните заведения.

Важен акцент в постигането на целта е „зелената сделка“, сключена на европейско ниво, и стремежът на ЕС и страната ни да бъдат въглеродно неутрални до 2050 година. Това налага инвестиции в сградния фонд – саниране, използване на алтернативни източници на енергия, подмяна на съществуващи инсталации и други – за преодоляване на „енергийната бедност“.

Стратегическата цел допринася за постигането на глобалните цели за устойчиво развитие на ООН с номера: 4 (качествено образование), 6 (чиста вода и санитарно-хигиенни условия), 7 (възобновяема енергия), 10 (намаляване на неравенствата), 11 (устойчиви градове и общности) и 13 (борба с климатичните промени).

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ЗАЕТОСТ И ВНЕДРЯВАНЕ НА НОВИ ПРАКТИКИ В УПРАВЛЕНИЕТО С ПРЯКО ВЪВЛИЧАНЕ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ.

Целта поставя фокус върху подобряване управлението на общината, използвайки възможностите в новия програмен период, както и стремежът на местното управление да въвлече всички заинтересовани страни в процеса на вземане на решения. Подобряването на цифровата свързаност и предоставянето на редица електронни услуги ще спомогне за по-доброто управление и ангажираност на гражданите по темите за социално-икономическото развитие. Целта отразява ролята на общината като работодател и медиатор (чрез нейните структури) по отношение на създаването на заетост в общината.

Стратегическата цел допринася за постигането на глобалните цели за устойчиво развитие на ООН с номера: 5 (равенство между половете), 8 (сигурна работа и икономически растеж), 10 (намаляване на неравенствата), 17 (партньорства за целите).

6.5. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ

Петте приоритетни направления представляват областите за действие, където се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период. Те отговарят на желанието, изразено в допитването на населението на общината, основните функции, които следва да изпълнява Общинската администрация, съгласно българското законодателство, както и потенциалните възможности за привличане на средства от външни източници – републикански бюджет, европейски фондове и други.

Съобразно структурата на стратегията, **приоритетите не са директно обвързани и подчинени на дадена стратегическа цел**, защото могат да допринасят за постигането на повече от една цел. Те са организирани като съчетание от прецизно формулирани мерки, разкриващи какво точно трябва и може да се осъществи в общината. **Мерките са „отворени“ и следва да се конкретизират с допълнителни проекти през целия програмен период (2021-2027 г.).** В този смисъл въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните в Програмата за реализация на ПИРО проекти и дейности, а те ще бъдат надграждани в хода на

изпълнението на ПИРО, както и съобразно резултатите от годишните доклади за изпълнението на плана и междинната му оценка.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1: СЪЗДАВАНЕ НА ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Мярка 1.1. Изграждане на бизнес инфраструктура

Мярката поставя фокус върху преодоляване на един от най-основните проблеми в общината според анкетното проучване – липсата на стимули за създаване на нови предприятия в общината. Дейностите, които следва да се реализират в рамките на мярката, са свързани с подобряване на инфраструктурата в Южната промишлена зона на гр. Гоце Делчев (района на ул. „Драма“) и облагородяване на района, както и инвестиции в индустриалната зона по пътя за община Гърмен. В рамките на мярката могат да се търси потенциален партньор за създаване на публично-частно дружество за изграждане на индустриален парк около общинския център, който да привлича допълнителни инвеститори в района.

Мярка 1.2. Подпомагане на инвестиционната активност чрез предоставяне на възможности за използване на общински имоти и терени

Анализът на територията показва, че притежаваните от Общината имоти са сравнително нисък дял. Затова те следва да бъдат използвани разумно. В синхрон с Програмите за управление и разпореждане на общинската собственост, инвестициите в района могат да бъдат насърчени, като част от имотите могат да бъдат предоставяни на потенциални инвеститори.

Мярка 1.3. Подкрепа за развитие на селското стопанство

Въпреки че аграрният сектор в общината има нисък принос към икономическото ѝ развитие, той е важен за задоволяване на потребностите на населението от качествена храна и за осигуряване на суровини за развитата хранително-вкусова промишленост.

Като част от мярката се предвижда да бъдат рехабилитирани поливни канали, да се изградят водоеми за поливни нужди, както и да се модернизира общинския пазар за селскостопанска продукция в гр. Гоце Делчев.

Мярка 1.4. Реализиране на програми за професионална квалификация и преквалификация на безработните, включително и програми за разкриване на собствен бизнес

Борбата с безработицата е един от основните проблеми изтъкнати в анкетното проучване. В следващия програмен период (2021-2027 г.) следва да продължат усилията на Общината да развива човешкия потенциал, чрез програмата за развитие на човешките ресурси и възможностите, които тя дава.

Мярка 1.5. Обвързване на обучението в професионалните гимназии с нуждите на бизнеса в региона и създаване на STEM среда, съгласно националните рамки

Мярката отразява включения проект „Създаване на национална STEM среда за умения на утрешния ден“ в Плана за възстановяване и устойчивост, който се очаква страната ни да подаде за оценка. В него се предвижда „създаването на над 2240 училищни STEM центъра в цялата страна, включващи лаборатории, зали за роботика, приложно програмиране и пространства за електронно съдържание, съвременни дигитални работилници и други обучителни пространства с условия за експериментална работа за прилагане на теоретичните знания в реална среда, с мотивиращи технологии за учене чрез правене, с електронни експедиции за търсене и добиване на знания с добавена виртуална реалност,

развитие на предприемачески проекти със социална, цифрова (дигитална), зелена, технологична, научно-изследователска и приложна, културна и творческа насоченост и др“.

В рамките на мярката ще се подкрепя и установеният вече модел на дуалното образование за обвързването на учебния материал с практиката.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2: ИНВЕСТИЦИИ В ТРАНСПОРТНА И ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Мярка 2.1. Подобряване състоянието на общинската пътна мрежа

Поетапното подобряване на транспортната инфраструктура, вкл. републикански и общински пътища, в съответствие с тяхната транспортна роля и стопанска значимост са важна предпоставка и за намаляването на вредните отделения в атмосферата, респективно за подобряване качеството на атмосферния въздух. Основен акцент на мярката е извеждането на трафика от гр. Гоце Делчев чрез рехабилитация на Северния обходен път. Предвижда се още доизграждане на Южния околостръстен път, който да обслужва по-добре Южната промишлена зона на града.

Мярка 2.2. Рехабилитация на уличната инфраструктура в населените места и подобряване на градската мобилност

Инвестициите за реконструкция и ремонт на улични и тротоарни настилки следва да бъдат съсредоточени в най-големите населени места на община, където ще имат най-голям принос за повишаване качеството на средата за месното население. Други приоритетни отсечки са улиците, водещи към връзките с републикански пътища.

Мярка 2.3. Изграждане на велоалеи на територията на община Гоце Делчев

Част от развитието на общинската пътна мрежа включва и изграждане на велоалеи до различни природни и културни забележителностите в общината. Създаването на велоалеи може да се обвърже с действащата мрежа в съседната община Гърмен. Това ще позволи използването на велосипед за посещение на различни туристически обекти.

Мярка 2.4. Благоустрояване и озеленяване на паркове и междублокови пространства

В рамките на мярката се предвиждат дейности, свързани с обновяване на открити публични пространства като площадни пространства, градини и спортни площадки и терени, за които ще продължи финансирането по различни програми на ЕС.

Мярка 2.5. Подкрепа за развитие на спорта в общината

Спортните постижения и традиции в общината следва да бъдат подкрепяни. Направения социално-икономически анализ, както и резултатите от анкетното проучване изтъкват като проблем пред развитието на спорта лошото състояние на част от съоръженията за масов спорт – спортни площадки стадиони и др. Поради тази причина фокус на мярката е ремонт и разширение на съществуващата спортна инфраструктура и подкрепа за спортни клубове в общината.

Мярка 2.6. Газифициране на гр. Гоце Делчев – обществени сгради, индустриални зони и близки населени места

Мярката е отражение на потенциала, който притежава общината за развитие на газопреносната и газоразпределителната мрежи. Инвестициите в газификация ще помогнат за намаляване на разходите както на предприятията в общината, така и на индивидуалните (битови) потребители. Насочването на усилия към включването на община Гоце Делчев към газопреносната мрежа на страната, ще даде конкурентно предимство на района.

Мярка 2.7. Подобряване достъпа до водоснабдяване и по-качествена вода за питейни нужди и инвестиции в канализационна инфраструктура

Лошото състояние на ВиК инфраструктурата е един от проблемите в общината според нейните жители. В последните години загубите на вода при преноса ѝ намаляват и се извършват регулярни инвестиции в подмяната на водопроводи. Тези усилия ще продължат и през новия програмен период, като ще се наблегне на реконструкцията на вътрешната водопроводна мрежа в населените места. В новия програмен период ще продължат усилията да изграждане на ПСОВ на населените места с над 2000 екв. жители, за да се отговори на европейските изисквания.

Мярка 2.8. Подмяна на машинно-тракторния парк на ОП „Селскостопански и благоустройствени услуги“

ОП „Селскостопански и благоустройствени услуги“ е създадено 2003 г. с решение на Общински съвет – Гоце Делчев и техниката с която разполага вече се нуждае от поетапна подмяна, тъй като експлоатационните ѝ разходи (за ремонт и поддръжка) стават все по-големи.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3: ИНВЕСТИЦИИ В СОЦИАЛНА И ЖИЛИЩНА ИНФРАСТРУКТУРА

Мярка 3.1. Ремонт и реконструкция на детски заведения, включително внедряване на мерки за енергийна ефективност

Мярката акцентира на необходимостта за подобряване на образователната среда за най-малките жители на общината – децата. Ще се търси подходящо финансиране за идентифицираните детски заведения, които имат нужда от ремонт и подмяна на оборудването в тях.

Мярка 3.2. Подобряване на средата за обучение на учениците в училищата, включително внедряване на мерки за енергийна ефективност

Въпреки непрестанните инвестиции в образователната инфраструктура на общината, все още има обекти, които се нуждаят от подкрепа, за да могат учениците и преподавателите в тях да се чувстват по-комфортно, докато провеждат своите занятия. Освен обновяване на сградния фонд се предвижда и обзавеждане и оборудване на специализирани кабинети, което да спомогне за приближението на практиката в училищата към реалните ситуации от съвременния живот.

Мярка 3.3. Инвестиции в здравна инфраструктура

Предлагането на качествени здравни и медицински услуги е една от най-посочваните мерки за подобряване състоянието на общината в анкетното проучване. Въпреки че според анализа към ПИРО медицинското обслужване е на добро ниво, според населението има нужда от подобряване. Поради тази причина, в рамките на мярката, се предвиждат инвестиции в обектите на здравеопазването, включително оборудване и обзавеждане на МБАЛ „Иван Скендеров“ и „Медицински център 1“ в гр. Гоце Делчев. Предвижда се още завършване на корпуса на „Стационара“ в МБАЛ „Иван Скендеров“ ЕООД.

Мярка 3.4. Внедряване на мерки за ЕЕ в жилищни сгради

Подобряването на жилищния фонд чрез мерки за енергийна ефективност ще бъде приоритет за новия програмен период, вкл. и чрез новия План за възстановяване и устойчивост. По този начин ще могат да се надградят добрите резултати на община Гоце Делчев в изпълнението на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради през периода 2014-2020 г.

Мярка 3.5. Разширяване обхвата на социалните услуги

Социалната политика е много важна част от развитието на общината. С процесите по застаряване на населението все по-голяма роля ще имат качествените социални услуги, които се предоставят в общината. Акцент в новия период ще бъде обособяването на Център на временно настаняване и разкриването на социални жилища за най-нуждаещите се, включително се предвижда разширяване на съществуващия или изграждане на нов Център/дом за стари хора.

Мярка 3.6. Инвестиции в културна инфраструктура

Читалищата като основни пазители на културата в общината следва да бъдат подкрепени, чрез обновяване на сградния им фонд, стимулиране на дейностите развивани в тях – самодейни дейци, пенсионерски клубове и пр. От друга страна останалите сгради от културата също имат необходимост от интервенции, поради което настоящата мярка обхваща и тях.

Мярка 3.7. Обновяване и внедряване на мерки за ЕЕ в публични сгради (към 3.7.)

Мярката кореспондира с вече определената мярка 3.4, но е насочена единствено към публични сгради в общината. За немалка част от тях вече има готови проекти, които могат да бъдат финансирани след отваряне на съответните процедури за ЕЕ. Реализацията на мярката ще намали разходите на Общината за отопление и охлаждане, което от своя страна намалява цялостния екологичен отпечатък върху природата.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4: ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПОДКРЕПА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА

Мярка 4.1. Развитие на фестивален и събитийен туризъм

Развитието на различни турнири и фестивали, подкрепени от Общината, ще имат положително влияние върху привличането на туристи и гости в местата за настаняване и свързаните с тях развлекателни дейности. Освен това ще се спомогне за популяризирането на дестинация „Гоце Делчев“. В рамките на мярката се предвижда организирането на редица събития - част от тях традиционни, други – нови за общността.

Мярка 4.2. Изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи обекти и съоръжения на туристическата инфраструктура

Мярката е израз на желанието на хората, изразено в анкетното проучване, и резултатите от социално-икономическия анализ на територията, за развитие на туризма и по-специално в района на селата Попови ливади и Мосомище. Предимство на общината е и преминаването на международния туристически маршрут Е-4, познат още като „Петте планини“, прекосяващ билата на планините Витоша, Верила, Рила, Пирин и Славянка. Инвестициите в рамките на тази мярка са насочени приоритетно именно към тези 2 населени места и районите около тях. Приоритетно следва да бъдат насочени средства към пътя с. Брезница – м. Чарка – Добринище, (община Банско), който е изходен пункт към Среден Пирин.

Мярка 4.3. Маркетинг и реклама на местните туристически обекти и продукти

Мярката надгражда предходната и включва активно популяризиране на Попови ливади като туристическа дестинация и създаване и поддържане на модерен туристически уебсайт на район Гоце Делчев, показващ забележителностите и възможностите за спортни и културни дейности в града и района.

Мярка 4.4. Превенция на риска от неблагоприятни природни явления (наводнения, пожари, ерозия и други)

Превенцията на потенциални неблагоприятни природни явления, които последните години се проявяват все по-често, е важно условие за по-доброто качество на живот на жителите в общината. Затова мярката предвижда изготвяне и реализация на проекти за корекция на речните корита в различни участъци в общината.

Мярка 4.5. Подобряване на енергийната ефективност чрез въвеждане на енергоспестяващо обществено осветление в населените места в община Гоце Делчев

Реконструкцията на осветителни тела и използването на ВЕИ за захранването им ще спомогне за намаляване разходите на Общината, а в същото време ще повиши сигурността в тях.

Мярка 4.6. Стимулиране използването на ВЕИ (възобновяеми енергийни източници) на територията на общината

Общината притежава значителен потенциал за използване на различни ВЕИ, който следва да бъде насърчаван сред местното население и бизнес. В новия период се очаква използването на ВЕИ да бъде поощрявано, от което община Гоце Делчев следва да се възползва. За тази цел Общината е приела Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2019-2029 година. В ПИРО са залегнали част от мерките, разписани в нея.

Мярка 4.7. Подобряване на организацията и контрола по събирането на отпадъци, вкл. разделното събиране

С нарастване ролята на „кръговата икономика“ в живота ни, оползотворяването на отпадъците ще има все по-значима роля за развитието на общината. Разделното събиране на отпадъците и тяхното последващо третиране е от съществена роля за поддържане на по-ниски данъци и опазване на околната среда. В рамките на мярката ще се осъществят дейности за изграждане на компостираща и сепарираща инсталации към Регионалното депо за ТБО, както и други подходящи активности, подробно разписани в Програмата за реализация.

Мярка 4.8. Поддържане, развитие, рекламиране и социализиране на културно-историческото наследство в общината

Община Гоце Делчев притежава културни паметници от национално значение, от които един сам по себе си пазител на местната култура – Общински исторически музей. Той е единственият център за проучване, съхранение и социализация на уникалното културно – историческо и архитектурно наследство на града и общината. Освен това, богатството на археологически културни ценности в съчетание със съвременните културни обекти, следва да бъдат рекламирани сред различни групи от обществото.

Мярка 4.9. Провеждане на залесителни мероприятия в общинския горски фонд

Извършването на залесителни мероприятия в горския фонд на общината неминуемо ще доведе до по-доброто качество на въздуха и намаляване на последствията от ерозията.

ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 5: УПРАВЛЕНИЕ В ПАРТНЬОРСТВО С ВСИЧКИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ИНВЕСТИЦИИ В АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

Мярка 5.1. Създаване на условия за по-добра безопасност и сигурност на населението

Осигуряването на безопасна среда е един от най-важните приоритети на всяка администрация. Поради тази причина в мярката се залага изграждането на видео системи за наблюдение на трафика, ключови публични места в населените места, както и изграждането на център за управление и наблюдение.

Мярка 5.2. Създаване на условия за по-ефективна Общинска администрация

Бъдещето на управлението е чрез предоставянето на максимално много електронни услуги и дигитализация на съществуващия документооборот. Желанието за внедряване на електронни услуги в Общината изисква и съответния набор от знания и умения за боравене с тях. Поради тази причина се предвиждат релевантни обучения на служители на администрацията за повишаване на техния капацитет в различни области. Освен това следва част от документите да се актуализират редовно и при съществена промяна на социално-икономическите условия в общината. В рамките на мярката ще бъдат завършени и изготвени кадастралните планове на населените места, които нямат такива, ще се актуализира планът за организация на движението на гр. Гоце Делчев. За по-добрата комуникация с населението се планира Общината да се включи към платформите за подаване на сигнали на гражданите за нарушения и проблеми.

Мярка 5.3. Изготвяне на съвместни трансгранични проекти

Общината има традиции в подготовката, изпълнението и управлението на международни партньорски проекти със общините от Гърци и Северна Македония. Това взаимодействие следва да се запази и развие в следващия програмен период (2021-2027 г.) като се работи какво с вече утвърдени партньори, така и с новопривлечени съмишленици, имащи общи цели.

7. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Основната цел на Комуникационната стратегия е да стимулира съпричастността и участието на населението на община Гоце Делчев, структурите на гражданското общество и бизнеса, развиващи дейност на нейната територия, както и на партньорите и заинтересованите страни за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност. Едновременно с това дейностите по изпълнение на Стратегията са насочени към утвърждаване на ролята на община Гоце Делчев като активна страна в провеждането на политики и формирането на позитивни нагласи за нейното прозрачно управление.

Съгласно Методическите указания на разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., в подготвителния етап на изготвянето на ПИРО Гоце Делчев се разработи Комуникационна стратегия. В нея са описани всички идентифицирани заинтересовани страни, формулирани са подходящи инструменти за комуникация с тях, както и подходящ инструментариум за осигуряване на публичност и прозрачност относно ПИРО, включително събиране на идеи за мерки, проекти и инициативи за реализация в общината.

В процеса на разработване на ПИРО и предвид извънредната ситуация породена от глобалната пандемия на COVID-19, съгласуването на настоящия документ премина по нетрадиционен начин – във виртуална среда.

Още на най-ранен етап, съгласно приетата Комуникационна стратегия, заинтересованите лица имаха възможност да се включат в изготвянето му чрез попълването на въпросник, оценяващ сегашното състояние на общината и даващ възможност за отправяне на предложения за бъдещото ѝ развитие.

При изготвянето на проекта на ПИРО, документът беше публикуван на официалната страница на Общинска администрация за мнения и предложения от широката общественост. Едва след това се пристъпи към финализиране на плана и представянето му за приемане от страна на Общински съвет.

8. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на МРРБ, в ПИРО следва да се определят приоритетни зони за въздействие. В тях основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Те следва да се определят на база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, резултатите от проучването на общественото мнение, стратегическите документи на Общината, както и на потенциалите за развитие. Това изискване е свързано с водещият принцип за „единство на социално-икономическото и пространственото планиране“.

По дефиниция „зона за прилагане на интегриран подход“ (зона за въздействие) е „пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове“. Зоните следва да са части от територията на общината с конкретно функционално предназначение или собствен потенциал за развитие.

8.1. ПОДХОД ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Съгласно АНКПР гр. Гоце Делчев е класифициран в 4-тото йерархично ниво, което, съгласно Методическите указания, не налага задължително дефиниране на „градски зони за въздействие“.

За определянето на зоните за въздействие е използван териториално-пространствения модел за развитие на устройство на територията в ОУПО Гоце Делчев. По този начин се постига единство между пространственото и социално-икономическото развитие на територията на общината. Въпреки че неговите предвиждания са дългосрочни, те показват действията, които следва да се предприемат и в средносрочен план, чрез ПИРО Гоце Делчев.

За определянето на приоритетни зони за въздействие са взети предвид няколко фактора: населението, което ще се възползва от направените инвестиции; резултатите от анализа на територията на общината и обобщения SWOT анализ; броят заявени проекти и идеи за развитието на конкретната територия; проектната готовност на предвидените интервенции за конкретна територия, както и заявени интереси от различни стопански субекти.

Отчитайки тези фактори, са определени няколко приоритетни зони за въздействие, върху които в най-силна степен ще се реализира прилагането на интегриран подход.

8.2. ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ СЪС СПЕЦИФИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

В настоящия документ са предложени 5 (пет) типа зони за развитие (въздействие) в общината. Те отразяват възприетия подход, описан в предходната точка, както и основните човешки функции и дейности, използвани в съвременното планиране. Допълнително те се доближават в най-пълна степен до предложените в ОУПО общо предназначение на имотите и устройствени зони. Те са, както следва:

Зони за обитаване (жилищни функции) – този тип зони обхващат всички населени места, извън общинския център – гр. Гоце Делчев. В тях основно са разположени жилищни сгради и обитателите извършват основните си индивидуални (лични) дейности.

Зони за производство – този тип зони обхващат всички имоти и зони, съгласно ОУПО, които са предназначени за устройство и застрояване предимно със сгради и съоръжения за производствени и складови дейности. В тези зони жителите на общината предимно се трудят и допринасят за развитието на местната икономика.

Зони за обслужване – тези зони обхващат всички имоти и зони, съгласно ОУПО, които са предвидени да задоволят основните потребности на населението от образование, култура, религия, здравеопазване и социални грижи, административни услуги, търговия, битови услуги и други общественополлезни дейности.

Зони за отдих и туризъм – това са зоните, които обхващат места с потенциал за развитие на туристическо-рекреационни дейности и са притегателен център за посетителите в общината.

Зони за опазване на околната среда и превенция на риска – зоните са пространствен израз на необходимостта от дейности, свързани с опазването на околната среда (конкретни лесоустройствени показатели, наличие на защитени територии и зони по НАТУРА 2000 и др.), както и с предприемането на мерки, свързани с ерозионни процеси (свлачища, срутища) или потенциален риск от наводнения.

8.3. ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

На базата на възприетия подход за определяне на приоритетни зони за въздействие в ПИРО Гоце Делчев са **определени две зони**, които имат най-голям потенциал да повлияят положително върху социално-икономическото развитие на общината.

Първата е зоната на общинския център – гр. Гоце Делчев. Като населено място, в което са съсредоточени основните обществено-обслужващи функции в общината, както и концентрацията на население в него, в него има нужда от приоритетно насочване на ресурси. Освен това в периода 2014-2020 година за града е изготвян ИПГВР, заедно с редица технически и работни проекти, които могат приоритетно да се финансират в новия програмен период.

Втората е зоната за развитие на туризъм. Тя обхваща две под-зони. **Първата е в района на с. Попови ливади, с. Делчево и с. Мосомище** и притежава най-голям потенциал за развитие на курортно-рекреативни функции. В рамките на зоната попада местността „Папаз чаир“, която е обявена за климатичен планински курорт от местно значение. Районът на Попови ливади е отправна точка за изкачването на няколко върха в района (Ореляк, Свещеник) и през него преминават множество пешеходни маршрути.

От своя страна село Делчево има своеобразен архитектурен облик, в който хармонично са съчетани стръмният терен, амфитеатралното разположение на къщите и тесните, покрити с калдъръм улички. Голяма част от жилищните сгради (т.нар. „възрожденски къщи“) са строени в края на XIX и началото на XX век от местни майстори – 27 от тях са паметници на културата и създават типична възрожденска атмосфера. Районът около селото създава предпоставки за екскурзии и планинарство, за обучения и алтернативен туризъм, за разходки с велосипеди, мотори и коне до Попови ливади и Момина кула.

Летището в землището на с. Мосомище, може да бъде входната точка на общината и района като цяло, ако в него бъдат целенасочено вложени средства за развитието му.

Втората под-зона обхваща село Брезница. Там се провежда Международния фолклорен фестивал „Фолклорни пътеки“, в края на месец септември. Първото издание на фестивала е през 2017 г. и е част от Проект „Платформа за трансграничен фестивален туризъм в областта на културата и традициите – фолклор“ финансиран от IPRA 2014-2020, България-Македония. Фестивалът има три издания, поради пандемията от COVID-19 през 2020 и 2021 г. фестивалът не се провежда.

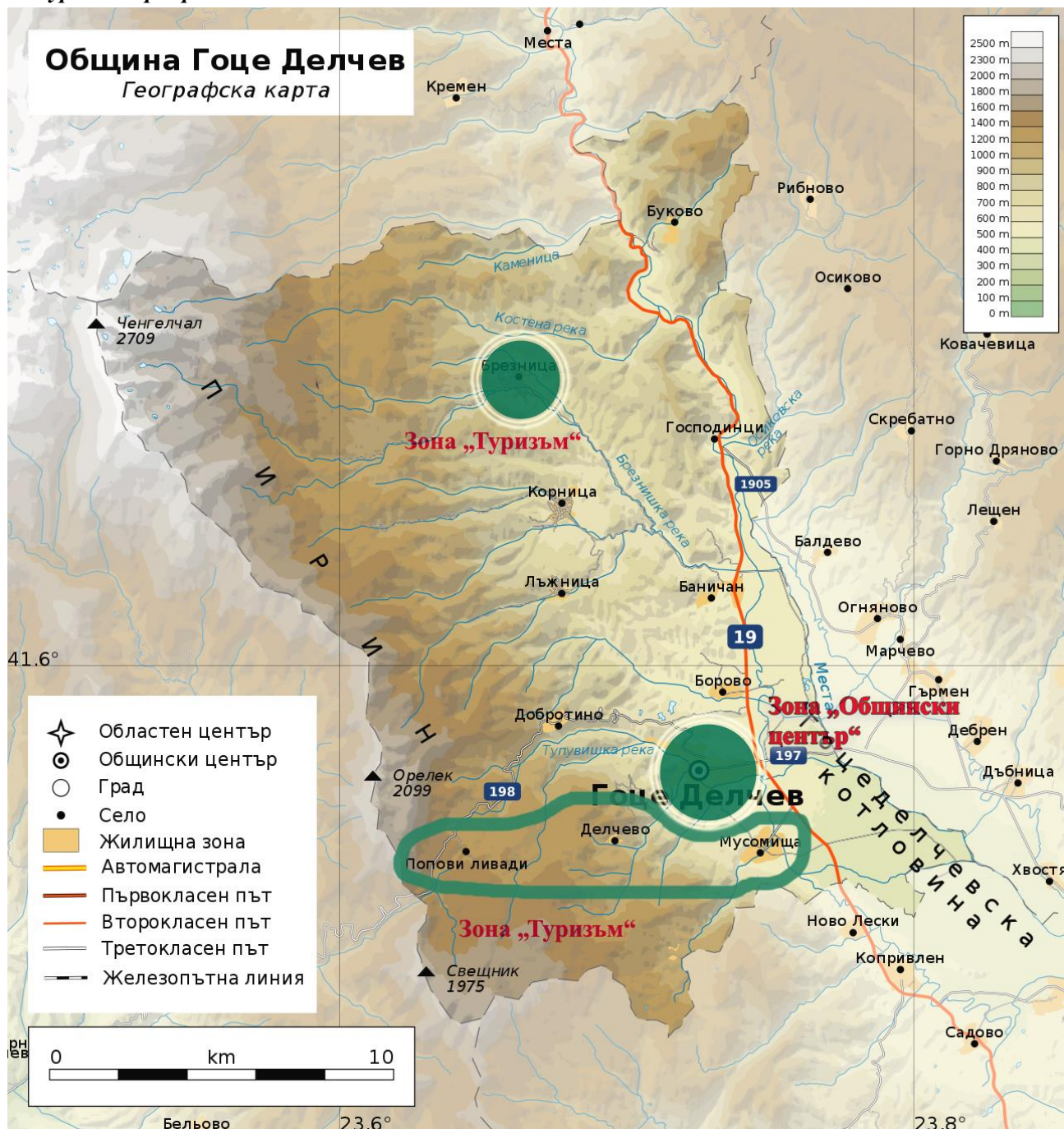
Фестивалът „Фолклорни пътеки“ е най-мащабното събитие от такъв характер в региона. Привлича самодейци и туристи от страната и чужбина. В рамките на двата фестивални дни над хиляда самодейци минават през фестивалната сцена.

Паралелно с фолклорната програма се провежда и занаятчийски базар, където местни занаятчии и производители предлагат своите продукти.

Провеждането на фестивала е от голямо значение за местната общност – стимулира дребните занаятчии и производители, осигурява заетост на туристическия бизнес и популяризира Брезница и региона, като място за туризъм.

Брезница е и отправна точка и за планински туризъм, поради стратегическото си положение и улеснен достъп до средният дял на Пирин планина. Гостите могат да направят преход до Брезнишкия циркус и езера. Има маркирана туристическа пътека до Тевното езеро (с. Брезница – „Брезнишки чал“ – „Попово езеро“ – з. „Тевно езеро“).

Фигура 45. Приоритетни зони за въздействие

9. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация е неизменна част от ПИРО, като нейното наличие е основно условие за реализацията на целите, заложи в документа, по определените приоритетните направления за развитие. Спазвайки „Методическите указания...“ на МРРБ програмата за реализация е изготвена при прилагането на интегрирания подход в стратегическото планиране.

В научната литература има множество определения за „интегриран подход“, но може би най-често са следните схващания за него:

- с подхода се цели предотвратяване появата на социални и териториални различия, чрез по-добра съгласуваност между отделните участници в планирането и управлението на територията;
- следва да се вземат предвид множеството компоненти на територията (природни, социално-икономически, политически и др.) и наличните и потенциални пространствени взаимодействия (връзка „град-село“, мобилност и достъпност, биоразнообразие, местно-национално/регионално) в управлението на ресурсите.

Интегрираният подход се основа на **три основни характеристики**: мултидисциплинарност; има пространствено измерение; решенията се вземат в партньорство.

В този смисъл, при изготвянето на програмата за реализация на ПИРО този подход е приложен.

Първо, в хода на цялата разработка, както и при дефинирането на проектните предложения е спасен принципа на партньорството. Различни групи от заинтересовани лица имаха възможност да отпрат и защитят своите проектни идеи и инициативи.

Второ, ПИРО е изготвен от мултидисциплинарен екип, който притежава компетенции в съответните направления по компонентите на анализа и стратегическата част.

Трето, голяма част от предвидените мерки имат конкретно пространствено измерение. Изключение правят само мерките, които имат „хоризонтален“ характер“ (ползите от тях са за цялата територия на общината).

Освен това програмата по своята същност е интегрирана, защото чрез нея се разпределят наличните финансови, времеви, организационни и кадрови (човешки) ресурси на общината.

Програмата цели да изведе най-подходящите за реализация проекти, които са подчинени на заложените мерки по приоритетните направления за развитие. Допълнително са подбрани редица приоритетни за общината проекти, за които има проектна готовност или чрез тяхната реализация ще се постигне значително подобряване на социално-икономическите характеристики на територията.

Всеки от предложените проекти е остойностен, освен тези дейности, за които не са необходими средства за реализацията им. Допълнително е посочена отговорната структура и/или потенциалните партньори за реализацията, срока за изпълнение (в месеци), както и територията, на която ще се реализира, ако е приложимо. По този начин се осигурява стабилна основа за изпълнението на плана.

Посочените в програмата за реализация проекти и инициативи принадлежат към определена мярка от приоритетните направления за развитие. Въпреки комплексния характер на редица проекти и техния принос към повече от едно приоритетно направление, в програмата е посочена преобладаващата им принадлежност само към едно от тях.

Програмата за реализация е неразделна част от ПИРО и е представена в **Приложение 1.**

Посочените финансови източници са индикативни и актуални към момента на завършване на Плана за интегрирано развитие на община Гоце Делчев. Поради факта, че програмите за периода 2021-2027 г. все още са в процес на разработване, който се очаква да продължи и през 2021 г. прави трудно прогнозирането на по-точни финансови източници. Това ще наложи последваща актуализация на Програмата за реализация, след одобрението на националните програми. Същото е регламентирано в чл. 22, ал. 1, т. 4 от ППЗРР.

10. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

10.1. СПЕЦИФИКА И ПРОБЛЕМАТИКА НА ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА

Климатът се дефинира като многогодишния режим на времето, характерен за дадена местност, в зависимост от географското ѝ положение. Изменението се отнася до „промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време“.

Според голяма част от съвременните теории и изследвания, посветени на климатичните промени, следствие на т.нар. „парников“ ефект, се наблюдава постепенно покачване на средногодишните температури на Земята. Основен принос за това имат генерираните парникови газове (ПГ), чиито количества зависят от човешката дейност. Най-голям принос за общите емисии на ПГ в България имат сектор „Енергетика“, следван от сектор „Транспорт“. Други два сектора – „Бит и услуги“ и „Отпадъци“ – също имат значителна роля за формирането на ПГ. В последните години те се характеризират с тенденция на нарастване на емисиите в тях, дължащо се повишения стандарт на живот, довеждащ до по-голяма енергийна консумация и отделяне на повече отпадъци от различни продукти и активности.

10.2. ФАКТИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА В БЪЛГАРИЯ¹

- От края на 70-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне, като през втората половина на XX век зимите са по-меки.
- 20 от последните 24 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха, спрямо климатичната норма (1961-1990 г.).
- Средната годишна температура през 2011 г. е с 0,4°C над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната.
- Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на XX век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000 г.
- Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви.
- Увеличава се честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като: значително увеличение на средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм – с около 30% за периода 1991-2007 г. спрямо базисния период (1961-1990 г.); увеличение на регистрираните в метеорологичната мрежа случаи с проливни валежи; зачестяване на случаите на пролетно-летен тип облачност с валежи от дъжд, гръмотевични бури и градушки през зимни месеци като януари и февруари; увеличена честота на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември в периода 1991-2006 г., спрямо същите за базисния период.
- Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната.

¹ Изводите са от „Трети национален план за действие по измененията на климата за периода 2013-2020 г., по данни на НИМХ към БАН

- Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване.
- Горната граница на широколистните гори се измества към по-голяма височина.
- Данните от фенологичните наблюдения показват изпреварване в развитието със 7-15 дни в различните климатични райони, което недвусмислено свидетелства за затопляне на климата през последните 30 години, в сравнение с предишни периоди.

10.3. ОБЩИ ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ДЕЙСТВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Стремежът на Европейския съюз е да осигури устойчиво развитие на всички жители в Общността. Това е развитие, при което се „задоволяват нуждите на настоящето, без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди“. Затова и устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен. Тази концепция се дефинира не само като отделна и независима, а като хоризонтална политика, от която останалите общи и секторни политики и управленски процеси следва да бъдат йерархично зависими, т.е. устойчивото развитие трябва да бъде водещият принцип при взимането на решения на всички нива – наднационално, национално, регионално и местно.

Неразделна и много важна част от темата на устойчивото развитие е проблематиката свързана с изменението на климата. Това се признава и от Европейския съюз, който утвърждава Европейски зелен пакет – пътна карта за постигане на устойчивост на икономиката на ЕС. Това е нова стратегия за растеж, която има за цел превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с модерна, ресурсно ефективна и конкурентоспособна икономика, в която през 2050 г. няма да има нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не зависи от използването на ресурси. Зеленият пакт е неразделна част от стратегията на Европа за изпълнение на програмата ѝ до 2030 г. в отговор на дефинираните от Организацията на обединените нации цели за устойчиво развитие. Пакетът включва редица стратегии в различни области като промишленост, биоразнообразие и други.

На национално ниво, през 2012 година е приет и Трети национален план за действие по изменение на климата с хоризонт до 2020 година. Той определя политиката на България в областта на климатичните промени и се основава на приетите от страната ни международни ангажименти с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата /РКООНИК/, Протокола от Киото, последващото Парижко споразумение, както и европейското законодателство в тази област.

Най-голямо влияние в периода 2021-2027 г. ще има, приетата през 2019 г. от Министерски съвет, Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година. Тя отразява новия контекст на политиките, свързани с климатичните промени. В нея е зададена рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените в нея сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризъм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна (интегрирана) тема.

Влияние върху климата в страната се очаква да окаже и изпълнението на **Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г. (НПЕК)**, изготвен в изпълнение на Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата. Той е изготвен изцяло според Европейските изисквания и насоки.

В него енергийните цели, които са поставените за постигане от България до 2030 г. са:

- Намаляване на първичното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 с 27.89%;
- Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 с 31.67%;
- Постигане на 27.09% дял на енергията от възобновяеми в брутното крайно потребление на енергия;
- Най-малко 15% междусистемна електроенергийна свързаност.

Постигането на тези цели неминуемо ще окажат влияние върху подобряването на климата в страната.

10.4. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Република България е страна, ангажирана по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК, 1999 г.), Протокола от Киото (2002 г.), новото рамково международно споразумение (2012 г.), както и по Парижкото споразумение (2015 г.) Това задължава България да се стреми към следното:

- Намаляване на вредните емисии от парникови газове в атмосферата;
- Оценка на въздействието на климатичните промени спрямо социално-икономическото развитие;
- Насърчаване на научните изследвания свързани с въвеждането на нисковъглеродна икономика;
- Формиране на обществено осъзнаване относно екологичните проблеми и предизвикателства.
- На всеки пет години да представя подробен план с мерки, които ще спомогнат за справянето с изменението на климата.

Българските задължения се регламентират от националното законодателство чрез **Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК). Чл. 2 от ЗОИК** определя неговата основна цел: „...да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени“.

Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- Повишаване на енергийната ефективност;
- Повишаване на дела от енергията от възобновяеми източници;
- Улавяне и оползотворяване на метан;

- Залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването;
- Насърчаване преминаването към видове транспорт с ниски емисии;
- Насърчаване използването на обществен транспорт;
- Развитие на научноизследователска дейност с оглед развитието на ефективна „зелена“ икономика;
- Повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика;
- Повишаване на осведомеността на гражданите по въпросите за изменението на климата.

Закона за опазване на околната среда също има отношение към климатичните промени, тъй като в него се регулира стратегическия процес във всички области на защита, мониторинг и управление на околната среда. В него се посочват принципите за включване на политиките в областта на околната среда (включително политиките в областта на климата и биологичното разнообразие) в други сектори.

10.5. ОБЩИ ХОРИЗОНТАЛНИ МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Представената рамка поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

- **Мерки за ограничаване** изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект);
- **Мерки за адаптация** към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения).

Първият тип мерки са свързани с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата. Мерките за адаптация включват и точно предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата. Необходимо е да се заложат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се разглеждат и като начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност. Наложените проблеми и ограничения позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо популярните и използвани потенциали, стимулиращи устойчиво развитие.

Гореизложеното и действащата към настоящия момент стратегически и законова рамка, позволяват да бъдат открити някои основни хоризонтални мерки, които да ръководят политиките и да обосновават дейностите и проектите на община Гоце Делчев в периода 2021-

2027 година. Те се основават на приетия от Министерството на околната среда и водите **Трети национален план за действие по изменение на климата**.

Таблица 21. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата

Мерки за ограничаване изменението на климата	Мерки за адаптация към изменението на климата
Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради	Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа
Повишаване използването на възобновяеми енергийни източници	Изграждане на съоръжения за защита и ранно известяване при горски пожари
Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии	Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения
Повишаване на административния капацитет на община Гоце Делчев за изпълнение на екологична политика и реализиране на дейности и проекти в сферата	Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии
Подобряване на системата за управление на отпадъците	Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури, които улесняват миграциите на животинските видове
Закриване и рекултивация на нерегламентираните замърсявания	
Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси, в т. ч. и изменението на климата	

10.6. ПРИНОС НА ПИРО ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Разработването на ПИРО Гоце Делчев се основава на разумни и реалистични предложения за решаване на проблемите и реализиране на потенциалите едновременно в социалната, икономическата и **екологичната** сфера. Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана. В плана е описано състоянието на компонентите на околната среда. Вниманието е фокусирано върху компонентите на околната среда и управлението на отпадъците в общината. Посочени са най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда в общината. Екологичните силни и слаби страни имат присъствие и в **SWOT анализа към ПИРО**.

Проблемите на околната среда са пряко застъпени в стратегическата част на ПИРО за развитие на общината и по-специално в мерките към приоритетните области. Конкретните мерки от ПИРО, които допринасят за постигането на целите, заложи в Национална стратегия за адаптация към изменението на климата са:

- Мярка 2.6. Газифициране на гр. Гоце Делчев – обществени сгради, индустриални зони и близки населени места;
- Мярка 2.7. Подобряване достъпа до водоснабдяване и по-качествена вода за питейни нужди и инвестиции в канализационна инфраструктура;
- Мярка 3.4. Внедряване на мерки за ЕЕ в жилищни сгради;

- Мярка 3.7. Обновяване и внедряване на мерки за ЕЕ в публични сгради;
- Мярка 4.4. Превенция на риска от неблагоприятни природни явления (наводнения, пожари, ерозия и други);
- Мярка 4.5. Подобряване на енергийната ефективност чрез въвеждане на енергоспестяващо обществено осветление в населените места в община Гоце Делчев;
- Мярка 4.6. Стимулиране използването на ВЕИ (възобновяеми енергийни източници) на територията на общината;
- Мярка 5.2. Създаване на условия за по-ефективна Общинска администрация.

11. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

11.1. СЪЩНОСТ НА СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Основните задачи пред системата са да предложи адекватно дефинирани дейности, тяхното информационно обезпечаване, както и взаимодействието между всички участващи в наблюдението и оценката структури. Част от системата за наблюдение е и публичното представяне на резултатите от мониторинга и произтичащите от това бъдещи управленски решения.

11.2. УЧАСТВАЩИ СТРУКТУРИ И ФОРМИ НА КОМУНИКАЦИЯ

Основните участващи структури и форми на комуникация при наблюдението и оценката на ПИРО са регламентирани в ЗРР и правилника за неговото прилагане.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на ПИРО.

Кметът на общината организира наблюдението на ПИРО. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на ПИРО. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Задължително е въвличането на *институциите*, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, РИОСВ, Регионална здравна инспекция, Регионално управление на образованието, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, както и други групи лица, определени в комуникационната стратегия.

11.3. ДЕЙНОСТИ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА НА ПЛАНА

Основна дейност по наблюдението на ПИРО е изготвянето на **годишни доклади** за неговото изпълнение, които се представят на широка общественост. Изводите от тях са основа за изготвянето на **междинна и последваща оценки** на ПИРО, както и аргумент за актуализирането му, при необходимост.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от общински съвет.

Съществена функция на ОбС и кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ПИРО.

Изработването на междинна оценка на настоящия ПИРО е предвидено за 2024 година. Междинната оценка следва да проследи:

- прогреса на плана;
- оценка на степента на постигане на съответните цели;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

Тя следва да се изработи от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Неразделна част от изготвянето на оценката са определянето на начините за събиране и обработка на информация, приложението на системата от индикатори. В заключителната си част междинната оценка следва да формулира насоки за корекции на плана, ако такива са необходими.

Извършването на дейностите изисква екип, предоставящ нужната експертна дейност, и активно взаимодействащ със специализираните администрации в общината и областта. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, съхраняващи нужната статистическа информация. Кметът внася документа за обсъждане пред общински съвет, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка.

11.4. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА СИСТЕМАТА ОТ ИНДИКАТОРИ

Системата от индикаторите е неизменна част от цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО. Тя е основен обективен инструмент за проследяване изпълнението му. Изборът на подходящи индикатори се базира на специфичните характеристики на стратегическата част на ПИРО и съвременните методи за наблюдение и оценка на стратегическото планиране, както и на Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027 г.

Процеса на разработването на системата от индикатори за настоящия ПИРО премина през три етапа:

- Преглед на научна литература и системи от индикатори използвани в сферата на регионалното и местно развитие;

- Систематизиране на приложими индикатори и дефиниране на нови;
- Анализ, организиране и избор на подходящи индикатори за целите на настоящия ПИРО.

Методиката, използвана при разработването на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, е така наречената SMART (умен). Наименованието ѝ произлиза от първите букви на критериите, на които трябва да отговарят индикаторите, на английски език, а именно:

- **Specific (специфични)** – съответстващи на целите и приоритетите;
- **Measurable (измерими)** – избраните индикатори са насочени към желаното бъдещо състояние (в сравнение с базовата стойност), съобразно визията и заложените цели на плана. Също така те са количествено определени, така че да се позволява тяхното сравнение;
- **Available/Achievable (постижими)** – индикаторите позволяват да бъдат измервани в определени интервали от време, чрез данни от официални източници на информация;
- **Relevant/Realistic (реалистични)** – индикаторите ще са пряко свързани с целите на плана и в същото време са реалистични;
- **Timely (съобразени с времето)** - заложената стойност на индикатора трябва да бъде постигната в ограничен период от време, което е взето предвид при неговото дефиниране.

Целевите стойности на индикаторите са съобразени с прогнозното демографско, икономическо, социално и екологично развитие на общината.

Адекватното измерване на прогреса на ПИРО зависи от точността на началните стойности на отделните индикатори, които са определени от официални източници на информация.

Целесъобразно е за нуждите, както на настоящия план, така и за бъдещето обективно измерване на различни области в развитието на общината, да се разработи и поддържа информационна база за всички предвидени индикатори. Базата данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани звена и отдели. За успешното събиране на нужната информация е необходимо активно, периодически и регламентирано взаимодействие между общинските звена и представителите на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор. Това ще позволи на общинските власти да поддържат справочник, който следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на ПИРО, заложи в системата за наблюдение и оценка на плана.

Системата от индикатори е структурирана в два основни направления, напълно удовлетворяващи „Методическите указания...“ на МРРБ – **индикатори за продукт и индикатори за резултат**. Съвместно, двата типа индикатори позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите заложи в ПИРО на община Гоце Делчев. Допълнително, в „Методическите указания...“ са регламентирани **специфични индикатори**, който са свързани с определение в плана приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие). Чрез тях се оценява приносът на интервенциите както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община. Доколкото тези индикатори отчасти съвпадат с определените индикатори за продукт (по приоритетни направления), специфичните индикатори в таблицата по-долу са показани в

скоби, в които е представено количеството, което следва да достигнат до края на действието на ПИРО.

Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните направления представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщят различни индикатори.

11.5. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

За набиране на изходните стойности на избраните индикатори са използвани различни източници на надеждна информация: НСИ – данни от текущата статистика; Дирекция „Бюро по труда“; Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България 2014-2020 (ИСУН 2020); годишни доклади по изпълнението на ОПР 2014-2020 г. и експлоатационните дружества.

11.6. ВИДОВЕ ИНДИКАТОРИ

Съобразно с „Методическите указания...“, индикаторите за резултат са насочени към реализацията на целите, докато индикаторите за продукт са свързани с действията в рамките на отделните приоритетни направления. Първият вид следва да оцени цялостната ефективност на стратегията и какво е достигнатото състояние на общината, спрямо визията и стратегическите цели до 2027 г. Вторият вид индикатори могат да бъдат съотнесени към постигнати резултати в определените области на развитие и съдържащите се в тях мерки и ключови проекти, включени в програмата за реализация на ПИРО.

11.6.1. ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на плана. Индикаторите за резултат отразяват очаквания синергичен ефект от изпълнението на заложените мерки по приоритетни направления. В този смисъл, те надграждат тези за продукт, като стремежът е да покажат цялостно ситуацията в общината.

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
Стратегическа цел 1: Повишаване приноса на местната икономика към икономическото развитие на област Благоевград					
1.	Брой нефинансови предприятия на 1000 души от населението	Брой	НСИ	65,31 (2019 г.)	71
2.	Дял на произведена продукция от предприятията в нефинансовия сектор спрямо област Благоевград	Процент	НСИ	8,1 (2019 г.)	10
3.	Дял на заетите лица в икономиката на Гоце Делчев спрямо област Благоевград	Процент	НСИ	12,5 (2019 г.)	14,5
4.	Туристически атракции, включени в Единната система за туристическа информация (ЕСТИ)	Брой	Община Гоце Делчев, ЕСТИ „Регистър на туристическите атракции“ - http://rta.tourism.government.bg/TARegister.aspx	34 (2020 г.)	40
Стратегическа цел 2: Подобряване на условията за живот в населените места от общината					
1.	Брой жилищни сгради с внедрените мерки за ЕЕ	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	0	10
2.	Дължина на рехабилитираната пътна настилка, част от общинската пътна мрежа	Километър	Община Гоце Делчев	0	25
3.	Загуби на вода при пренос по водопроводната мрежа	Процент	Община Гоце Делчев, ВиК оператор	55,15 (2020 г.)	46
4.	Дял на предадените за рециклиране битови отпадъци спрямо общо образуванияте	Процент	Община Гоце Делчев	0,3 (2018 г.)	50

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Целева стойност (2027 г.)
5.	Брой обществени сгради с внедрените мерки за ЕЕ	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	0	11
Стратегическа цел 3: Създаване на условия за заетост и внедряване на нови практики в управлението с пряко въвличане на местните общности					
1.	Обем на привлечените от Общината средства по програмите, съфинансирани от ЕС и други донорски програми на един жител за целия програмен период	Лева	ИСУН, Община Гоце Делчев	1 839,28	2 200
2.	Брой проекти, разработени в партньорство с други общини, включително трансгранични проекти	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	0	7
3.	Ниво на безработица	Процент	Община Гоце Делчев, ДБТ	7,8 (2019 г.)	6,5

11.6.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОДУКТ

Отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. Дефинираните индикатори следва да бъдат количествено измерими, комбинирайки разнообразни източници на информация, представящи точна и осъвременена информация за следените от индикаторите характеристики.

Важно: в колоната „целева стойност“ в скоби е показана стойността на съответния индикатор за приоритетните зони, определени в ПИРО.

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Целева стойност (2027 г.)
Приоритетно направление 1: Създаване на предпоставки за развитие на местната икономика				
1.	Дължина на ремонтираните поливни канали	Километър	Община Гоце Делчев, ИСУН	3
2.	Безработни лица, преминали през курсове за обучени или преквалификация	Брой	ИСУН, ДБТ, Гоце Делчев	150
3.	Модернизиран общински пазар в гр. Гоце Делчев	Брой	Община Гоце Делчев	1

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Целева стойност (2027 г.)
4.	Произведена продукция от нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	Хил. лв.	НСИ	17 658
Приоритетно направление 2: Инвестиции в транспортна и техническа инфраструктура				
1.	Реализирани проекти за рехабилитация на общинска пътна и улична мрежа в населените места	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	9
2.	Реализирани проекти за рехабилитация или изграждане на спортни съоръжения	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	4
3.	Реализирани проекти за подобряване водоподаването в населените места	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН, ВиК оператор	6
Приоритетно направление 3: Инвестиции в социална и жилищна инфраструктура				
1.	Новоразкрити социални услуги	Брой	Община Гоце Делчев, АСП	3
2.	Обновени детски заведения (ясли и градини)	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	6
3.	Реализирани проекти в подкрепа на образованието в общината	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	5
4.	Брой жилищни сгради с внедрени мерки за ЕЕ	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	10
5.	Обновени или ремонтирани читалища в общината	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	5
Приоритетно направление 4: Опазване на околната среда и подкрепа за развитието на туризма				
1.	Организираны културни събития (фестивали), на които Общината е (съ)организатор средногодишно	Брой	Община Гоце Делчев	11
2.	Реализирани проекти за опазване на околната среда	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	3
3.	Внедряване на мерки за ЕЕ в публични сгради в общината	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	11

№	Индикатор за продукт	Мерна единица	Източник на информация	Целева стойност (2027 г.)
Приоритетно направление 5: Управление в партньорство с всички заинтересовани страни и инвестиции в административен капацитет				
1.	Брой лица преминали през курсове за повишаване на квалификацията, придобиване на езикови и/или компютърни умения	Брой	Община Гоце Делчев, ИСУН	80
2.	Нови електронни услуги, предоставяни от Общината	Брой	Община Гоце Делчев	5
3.	Изготвени кадастрални и/или регулационни планове за селата в общината	Брой	Община Гоце Делчев	6
4.	Изграден център за видео наблюдение в общината	Брой	Община Гоце Делчев	1

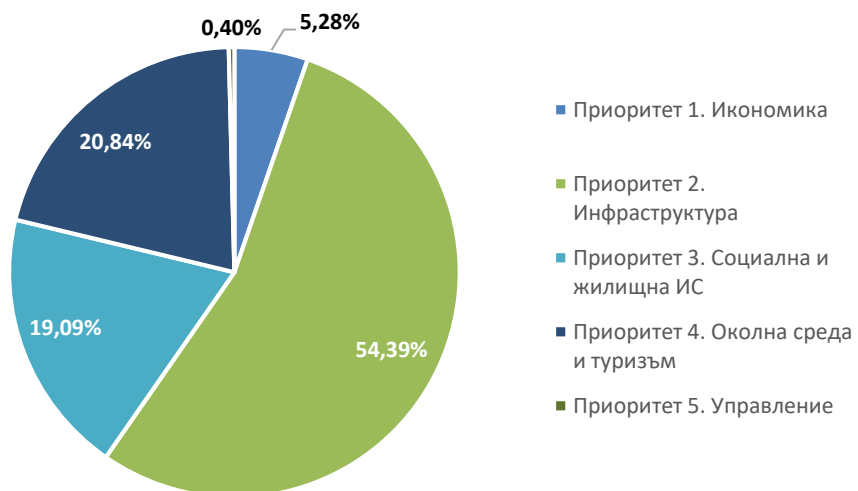
12. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Разработената индикативна финансова таблица обобщава ориентировъчните финансови ресурси, необходими за реализацията на плана за интегрирано развитие. Финансовата рамка представлява разпределение на предвидените средства по отделните приоритетни направления от стратегията на ПИРО, както и приложените разнообразни финансови източници. В приложената финансова таблица се обединява индикативната стойност на всички проектни предложения и инициативи от Програмата за реализация на ПИРО (Приложение 1).

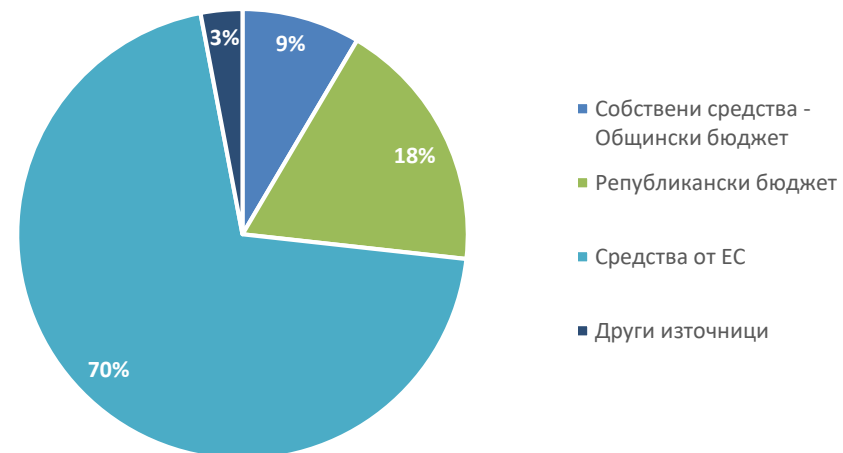
Таблица 22. Индикативна финансова таблица за периода 2021-2027 г., в хил. лв.

Период (2021 – 2027)	Собствени средства - Общински бюджет	Отн. дял (%)	Републикански бюджет	Отн. дял (%)	Средства от ЕС	Отн. дял (%)	Други източници	Отн. дял (%)	ОБЩО в хил. лв.	ОБЩО в отн. дял (%)
Приоритет 1	330,00	2,17%	2 280,00	15,00%	11 840,00	77,89%	750,00	4,93%	15 200,00	5,28%
Приоритет 2	16 410,00	10,47%	32 677,95	20,86%	99 709,40	63,65%	7 865,65	5,02%	156 663,00	54,39%
Приоритет 3	2 290,00	4,17%	8 246,40	15,00%	44 439,60	80,83%	0,00	0,00%	54 976,00	19,09%
Приоритет 4	5 067,70	8,44%	8 798,85	14,66%	46 172,45	76,90%	0,00	0,00%	60 039,00	20,84%
Приоритет 5	373,00	32,29%	582,00	50,39%	200,00	17,32%	0,00	0,00%	1 155,00	0,40%
ОБЩО	24 470,70	8,50%	52 585,20	18,26%	202 361,45	70,26%	8 615,65	2,99%	288 033,00	100,00%

Разпределение на финасовите ресурси по приоритетни направления

Разпределение на финансовите ресурси по източници

13. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

- Закон за регионалното развитие, Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008 г, изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2020 г.
- Правилник за прилагане на ЗРР, Обн. ДВ. бр.70 от 7.08.2020 г.
- Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, м. март 2020 г.
- Закон за туризма, Обн. ДВ. бр. 30 от 26.03.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр. 60 от 07.07.2020 г.
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (актуализация 2019 г.)
- Социално-икономически анализ на районите в Република България, МРРБ, 2019
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион 2021-2027 г.
- <https://riosvbl.org>, Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2019 година, РИОСВ – Благоевград
- <http://eea.government.bg/zpo/bg/>, Регистър на защитените територии и защитените зони в България, ИАОС
- <http://natura2000.moew.government.bg>, Информационна система за защитени зони от екологична мрежа НАТУРА 2000
- НСИ, Текуща статистика
- <https://infostat.nsi.bg/>, Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ
- www.gotsedelchev.bg, Официален сайт на Община Гоце Делчев
- Общински план за развитие на община Гоце Делчев 2014-2020 г., Община Гоце Делчев
- Общ устройствен план на община Гоце Делчев
- Програма за развитие: България 2030, Министерски съвет
- Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022, Министерски съвет
- Дългосрочна програма за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми енергийни източници за периода 2019-2029 г.
- СВОМР на МИГ „Гоце Делчев-Гърмен-Хаджидимово“

14. ПРИЛОЖЕНИЯ

- **Приложение 1:** Програма за реализация на ПИРО Гоце Делчев 2021-2027 г.
- **Приложение 2:** Комуникационна стратегия
- **Приложение 3:** Доклад с резултати от проведени анкетни проучвания за разработването на плана

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 1: СЪЗДАВАНЕ НА ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА								
1.1.1.	Мярка 1.1. Изграждане на бизнес инфраструктура	Подобряване инфраструктурата в Южна промишлена зона (района на ул. „Драма“ 50)	Отчуждаване терени за отваряне на улици, организиране на движението, поставяне на имена на по-малките улици, осветление, асфалт и пътни знаци, указателни табели	Зона „Общински център“	1 500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
1.1.2.		Подобряване инфраструктурата в промишлена зона по пътя за община Гърмен		Зона „Общински център“	2 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
1.1.3.		Подобряване инфраструктурата в Северна промишлена зона" на гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
1.1.4.		Създаване на публично-частно дружество за изграждане на индустриален парк край Гоце Делчев		Зона „Общински център“	0	безвъзмездно		Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
1.2.1.	Мярка 1.2. Подпомагане на инвестиционната активност чрез предоставяне на възможности за използване на общински имоти и терени				0	безвъзмездно		Общинска администрация
1.3.1.	Мярка 1.3. Подкрепа за развитие на селското стопанство	Модернизиране на общински пазар за селскостопанска продукция гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет; Общински бюджет	12	Общинска администрация
1.3.2.		Проектиране и изграждане на водоем за събиране на вода за напояване в местността „Ракийчката“, с. Делчево		Зона „Туризм“	4 000	Фондове на ЕС, Напоителни системи	42	Общинска администрация, Напоителни системи
1.3.3.		Ремонт и подмяна на поливни канали			3 500	Фондове на ЕС, Напоителни системи	80	Общинска администрация, Напоителни системи
1.3.4.		Поддръжка и ремонт на селскостопански и общински горски пътища			800	Фондове на ЕС, Общински бюджет	80	Общинска администрация
1.4.1.	Мярка 1.4. Реализиране на програми за професионална квалификация и преквалификация на безработните, включително и програми за разкриване на собствен бизнес				800	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	72	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
1.5.1.	Мярка 1.5. Обвързване на обучението в професионалните гимназии с нуждите на бизнеса в региона и създаване на STEM среда, съгласно националните рамки				600	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	72	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 2: ИНВЕСТИЦИИ В ТРАНСПОРТНА И ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРИ								
2.1.1.	Мярка 2.1. Подобряване състоянието на общинската пътна мрежа	Асфалтиране на пътя за местност „Топлика“ - с. Мосомище		Зона „Туризм“	900	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	24	Общинска администрация
2.1.2.		Рехабилитация на общински път от с. Корница до местността „Тодорова поляна“ с дължина 18 км			2 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	24	Общинска администрация
2.1.3.		Ремонт на общински път BLG1091 с. Баничан - с. Брезница, и BLG1093 отклонение с. Корница			2 500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	24	Общинска администрация
2.1.4.		Ремонт и на общински път BLG1095 до с. Борово			800	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	24	Общинска администрация
2.1.5.		Ремонт на съществуващ общински път BLG1096 (II19- Мосомище-Г.Делчев- Мосомище) и ново строителство в участък между ул. „Драма“ и път II-19 (Южен околоръстен път), вкл. ВиК и електро инфраструктура за участъка		Зона „Общински център“	4 500	Фондове на ЕС	36	Общинска администрация
2.1.6.		Рехабилитация на Северен обходен път		Зона „Общински център“	5 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация; АПИ

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.1.7.		Довършване изграждането на алтернативната пътна връзка между община Гоце Делчев – с. Брезница – с. Добринище – община Банско		Частично в зона „Туризм“	11 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация; АПИ
2.2.1.	Мярка 2.2. Рехабилитация на уличната инфраструктура в населените места и подобряване на градската мобилност	Асфалтиране на улици в село Корница - 5 км.			2 500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, Общински бюджет	36	Общинска администрация
2.2.2.		Ремонт на площад „28-ми март“, с. Корница			500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
2.2.3.		Изграждане на мост на улица „Вардар“, с. Корница			400	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
2.2.4.		Уширение и укрепване на мост на улица „Гоце Делчев“, с. Корница			220	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
2.2.5.		Ремонт на мост на общински път в посока гр. Гоце Делчев			150	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
2.2.6.		Изграждане на продължение на ул. „Байкал“ и мостово съоръжение на р. Градска, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	985	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.2.7.		Реконструкция на кръстовище на ул. „Гоце Делчев“ и ул. „Панаирски ливади“		Зона „Общински център“	490	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.2.8.		Ремонт на довеждащата улица до храма „Свети Петър и Павел“, с. Попови ливади		Зона „Туризм“	400	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация
2.2.9.		Реконструкция на ул. „П. Яворов“, гр. Гоце Делчев, вкл. изграждане на колектор		Зона „Общински център“	700	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.2.10.		Изграждане на мостови съоръжения на р. Градска – при ул. „Дойран“ и ул. „Т. Александров“; при ул. „Арда“ и ул. „Ст. Лъондев“; на р. Делчевска при ул. „Прилеп“ и ул. „Ил. Макариополски“		Зона „Общински център“	1 800	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.2.11.		Реконструкция и рехабилитация на улична мрежа в югозападната част на гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	2 227	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.2.12.		Реконструкция на улица „Бяло море“ и прилежащото междублоково пространство в кв. 107, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 207	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.2.13.		Изграждане на подземни/надземни паркинги за трайно решение на проблема с паркирането в централната част на Гоце Делчев		Зона „Общински център“	600	Общински бюджет	80	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.2.14.		Синя зона-разширяване обхвата на под-зони с условия за самотаксуване		Зона „Общински център“	80	Общински бюджет	12	Общинска администрация
2.2.15.		Рехабилитация на площад „Гоце Делчев“ и площад „Македония“ в гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 350	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.2.16.		Рехабилитация на площада в с. Мосомище		Зона „Туризм“	400	Фондове на ЕС	36	Общинска администрация
2.2.17.		Проектиране и изграждане на мост над Селска река, с. Буково			600	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
2.3.1.	Мярка 2.3. Изграждане на велоалеи на територията на община Гоце Делчев	Изграждане на велоалея – Гоце Делчев – Марчево – Огняново – Балдево – Господинци – Гоце Делчев			50	Фондове на ЕС, Общински бюджет	24	Общинска администрация
2.3.2.		Изграждане на велоалея – Гоце Делчев – Мосомище – Копривлен – Хаджидимово – Блатска – Дъбница – Гоце Делчев			50	Фондове на ЕС, Общински бюджет	24	Общинска администрация
2.4.1.	Мярка 2.4. Благоустрояване и озеленяване на паркове и междублокови пространства	Изграждане на детски площадки, с. Буково			150	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.4.2.		Благоустрояване на междублоково пространство в кв. 52, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	985	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.4.3.		Благоустрояване на междублокови пространства в жк. „Юг“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 179	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.4.4.		Благоустрояване на междублокови пространства в жк. „Дунав“ и прилежаща улична мрежа, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	7 339	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.5.1.	Мярка 2.5. Подкрепа за развитие на спорта в общината	Изграждане на спортна площадка в с. Корница			250	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
2.5.2.		Изграждане на многофункционално спортно игрище за футбол, хандбал, баскетбол и волейбол, вкл. тенис корт, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	450	Фондове на ЕС, Общински бюджет	18	Общинска администрация
2.5.3.		Ремонт и разширение на Градски стадион гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	2 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	24	Общинска администрация
2.5.4.		Подобряване на състоянието на стадиони в селата Брезница, Корница, Лъжница, Борово, Мосомище		Частично в зона „Туризм“	900	Фондове на ЕС, Общински бюджет	24	Общинска администрация
2.5.5.		Подкрепа на спортните клубове в общината, реализиране на състезания от спортния календар			2 100	Общински бюджет	84	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.6.1.	Мярка 2.6. Газифициране на гр. Гоце Делчев – обществени сгради, индустриални зони и близки населени места	Разширяване на вътрешната газоснабдителна мрежа на гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	300	Неврокоп-ГАЗ АД	72	Общинска администрация
2.6.2.		Изграждане на връзка на газопровода Гоце Делчев - Банско - Разлог - Симитли			0	Републикански бюджет	72	Общинска администрация
2.7.1.	Мярка 2.7. Подобряване достъпа до водоснабдяване и по-качествена вода за питейни нужди и инвестиции в канализационна инфраструктура	Изграждане на нов водопровод с дължина 1,5 км. до новопостроени сгради извън регулационните граници на с. Корница			123	Фондове на ЕС, ВиК оператор	36	Общинска администрация
2.7.2.		Подмяна на водопроводна улична мрежа в югозападна част на гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 350	Републикански бюджет, ВиК оператор	12	Общинска администрация
2.7.3.		Изграждане на водопровод – около 2 км. за водоснабдяване на с. Делчево		Зона „Туризм“	83	Фондове на ЕС, ВиК оператор	36	Общинска администрация
2.7.4.		Подмяна на водопроводната мрежа на с. Попови ливади		Зона „Туризм“	150	Фондове на ЕС, ВиК оператор	36	Общинска администрация
2.7.5.		Изграждане на резервоар за питейна вода 500 куб. м., с. Буково			415	Фондове на ЕС, ВиК оператор	36	Общинска администрация
2.7.6.		Проектиране и изграждане на улична ВиК мрежа и асфалтиране, с. Буково			1 200	Фондове на ЕС, ВиК оператор	36	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
2.7.7.		Изграждане на ПСОВ, довеждащ колектор и подмяна на вътрешна водопроводна и канализационна мрежа на гр. Гоце Делчев			54 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация
2.7.8.		Изграждане на ПСОВ на села с над 2 хил. екв. жители - Мосомище и Брезница		Зона „Туризм“	4 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация
2.7.9.		Изграждане на нов резервоар за питейна вода, с. Корница			80	Общински бюджет	12	Общинска администрация
2.7.10.		Изграждане на хидровъзел Брезница с язовир „Брезница“ в местността „Кадиеви ливади“, землището на село Брезница		Зона „Туризм“	35 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, частни средства	60	Общинска администрация
2.7.11.		Ремонт и рехабилитация на довеждащ водопровод от м. Бараката до с. Брезница		Зона „Туризм“	1 400	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, частни средства	36	Общинска администрация
2.8.1.	Мярка 2.8. Подмяна на машинно-тракторния парк на ОП „Селскостопански и благоустройствени услуги“				800	Общински бюджет	40	Общинска администрация
2.9.1.	Мярка 2.9. Рехабилитация и модернизация на системите за външно изкуствено осветление на населените места на територията на общината				1 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	72	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 3: ИНВЕСТИЦИИ В СОЦИАЛНА И ЖИЛИЩНА ИНФРАСТРУКТУРИ								
3.1.1.	Мярка 3.1. Ремонт и реконструкция на детски заведения, включително внедряване на мерки за енергийна ефективност	Цялостно външно и вътрешно обновяване на Детска ясла „Пролет“ гр. Гоце Делчев, вкл. оборудване и обзавеждане		Зона „Общински център“	1 200	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.1.2.		Вътрешен ремонт и подмяна на оборудване и обзавеждане на ДГ „Детелина“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	800	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.1.3.		Вътрешен ремонт и подмяна на оборудване и обзавеждане на ДГ „Снежанка“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	800	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.1.4.		Вътрешен ремонт и подмяна на оборудване и обзавеждане на ДГ „Щастливо детство“, с. Корница			800	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.1.5.		Вътрешен ремонт и изграждане на пристройка за физкултурен салон на ДГ „Джани Родари“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 200	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.1.6.		Вътрешен ремонт и подмяна на оборудване и обзавеждане на основен корпус на ДГ „Еделвайс“, с. Брезница		Зона „Туризм“	1 100	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.2.1.	Мярка 3.2. Подобряване на средата за обучение на учениците в училищата, включително внедряване на мерки за енергийна ефективност	Цялостно външно и вътрешно обновяване на Трето ОУ „Братя Миладинови“, гр. Гоце Делчев, вкл. оборудване и обзавеждане		Зона „Общински център“	3 750	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.2.2.		Цялостно външно и вътрешно обновяване на ОУ „Петър Берон“, с. Лъжница, вкл. оборудване и обзавеждане			1 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.2.3.		Изграждане на нов учебен блок на I ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	985	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.2.4.		Цялостно външно и вътрешно обновяване на ОУ „Христо Ботев“, с. Мосомище, вкл. оборудване и обзавеждане		Зона „Туризм“	1 350	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.2.5.		Цялостно обновяване на ПГ по МСС „П. Яворов“, гр. Гоце Делчев, вкл. оборудване и обзавеждане		Зона „Общински център“	3 500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	36	Общинска администрация
3.3.1.	Мярка 3.3. Инвестиции в здравна инфраструктура	Цялостен ремонт на сградите на Здравните служби по населени места в общината			800	Фондове на ЕС, Републикански бюджет; Общински бюджет	72	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.3.2.		Ремонт, оборудване и обзавеждане на МБАЛ „Иван Скендеров“, гр. Гоце Делчев, вкл. реконструкция на изградения корпус „Станционар“		Зона „Общински център“	9 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет; Общински бюджет	36	Общинска администрация
3.3.3.		Ремонт и обновяване на „Медицински център 1“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, Общински бюджет	36	Общинска администрация
3.3.4.		Изграждане на хеликоптерна площадка за медицински нужди		Зона „Общински център“	770	Фондове на ЕС	36	Общинска администрация
3.4.1.	Мярка 3.4. Внедряване на мерки за ЕЕ в жилищни сгради	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилни и еднофамилни жилищни сгради			11 364	Фондове на ЕС, Републикански бюджет	80	Общинска администрация
3.5.1.	Мярка 3.5. Разширяване обхвата на социалните услуги	Реконструкция на съществуваща сграда за обособяване на Център за временно настаняване		Зона „Общински център“	542	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.5.2.		Реконструкция на общинска сграда за обособяване на социални жилища		Зона „Общински център“	1 795	Фондове на ЕС	18	Общинска администрация
3.5.3.		Обновяване на общинска сграда за социални услуги на ул. „Иларион Макариополски“		Зона „Общински център“	1 300	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.6.1.	Мярка 3.6. Инвестиции в културна инфраструктура	Въвеждане на автоматизацията на библиотечните процеси в читалищата в общината			165	Фондове на ЕС	12	Общинска администрация
3.6.2.		Ремонт и саниране на читалище „Отец Паисий – 1931“ в с. Корница			200	Фондове на ЕС, Общински бюджет	24	Общинска администрация
3.6.3.		Реконструкция на сградата на читалище „Просвета“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	1 500	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, Общински бюджет	36	Общинска администрация
3.6.4.		Обновяване на читалищата в селата Брезница, Лъжница, Мосомище			5 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, Общински бюджет	36	Общинска администрация
3.7.1.	Мярка 3.7. Обновяване и внедряване на мерки за ЕЕ в публични сгради	Мерки за ЕЕ и обновяване на административни сгради на Община Гоце Делчев на ул. „Царица Йоана“ и ул. „Търговска“		Зона „Общински център“	950	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.2.		Мерки за ЕЕ и обновяване на сграда на РУ „Полиция“ - Гоце Делчев и Районна служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ – гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	550	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.3.		Мерки за ЕЕ и обновяване на Държавно горско стопанство, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	200	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
3.7.4.		Мерки за ЕЕ и обновяване на Съдебна палата гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	400	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.5.		Мерки за ЕЕ и обновяване на Общинска служба земеделие и гори, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	150	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.6.		Мерки за ЕЕ и обновяване на сграда на местно подразделение на Областна дирекция по безопасност на храните – Благоевград, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	300	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.7.		Мерки за ЕЕ и обновяване на 2 бр. адм. сгради на ул. „Хр. Ботев“, гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	250	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.8.		Мерки за ЕЕ и обновяване на сградния фонд на Гранично управление гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	155	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.9.		Мерки за ЕЕ и обновяване на сграда за социални услуги на ул. „Ил. Макариополски“ (сграда на бивш ДДЮ)		Зона „Общински център“	900	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
3.7.10.		Саниране и ремонт на сградите на кметствата в общината			1 200	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 4: ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ПОДКРЕПА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА								
4.1.1.	Мярка 4.1. Развитие на фестивален и събитиеен туризъм	Организиране на фестивали, турнири и други събития, свързани с културната програма на Общината			360	Общински бюджет	84	Общинска администрация
4.1.2.		Обновяване на пространството в бившата казарма за провеждане на панаири, концерти на открито и други културни и спортни прояви			420	Общински бюджет	24	Общинска администрация
4.2.1.	Мярка 4.2. Изграждане на нови и рехабилитация на съществуващи обекти и съоръжения на туристическата инфраструктура	Обособяване на малка детска ски писта в район Попови ливади		Зона „Туризм“	200	Общински бюджет	24	Общинска администрация
4.2.2.		Изграждане на посетителски и информационен център с. Попови ливади		Зона „Туризм“	484	Фондове на ЕС	12	Общинска администрация
4.2.3.		Изграждане на нова туристическа инфраструктура на територията на общината (заслони/хижи - м. „Тодорова поляна“ и м. „Чала“)			200	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, Общински бюджет	40	Общинска администрация
4.2.4.		Рехабилитация на хижа „Попови ливади“, обновяване на туристическа маркировка		Зона „Туризм“	350	Фондове на ЕС	24	Общинска администрация
4.2.5.		Обновяване и модернизация на Дом на културата гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	6 998	Фондове на ЕС	36	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
4.2.6.		Изграждане на нови заслони по международен туристически маршрут Е-4			1 000	Фондове на ЕС, Републикански бюджет, Общински бюджет	40	Общинска администрация
4.3.1.	Мярка 4.3. Маркетинг и реклама на местните туристически обекти и продукти	Реклама на Попови ливади като туристическа дестинация			250	Общински бюджет	84	Общинска администрация
4.3.2.		Създаване и поддържане на модерен туристически уебсайт на район Гоце Делчев, показващ забележителностите и възможностите за спортни и културни дейности в града и района			100	Фондове на ЕС, Общински бюджет	12	Общинска администрация
4.4.1.	Мярка 4.4. Превенция на риска от неблагоприятни природни явления (наводнения, пожари, ерозия и други)	Корекция на речни корита и изграждане на подпорни стени, прагове в рамките на населените места			10 500	Фондове на ЕС	36	Общинска администрация
4.5.1.	Мярка 4.5. Подобряване на енергийната ефективност чрез въвеждане на енергоспестяващо обществено осветление в населените места в община Гоце Делчев	Монтиране на улично осветление на с. Попови ливади		Зона „Туризм“	4 500	Фондове на ЕС	36	Общинска администрация
4.5.2.		Въвеждане на енергоефективно улично осветление в населените места от общината			2 350	Фондове на ЕС	36	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
4.6.1.	Мярка 4.6. Стимулиране използването на ВЕИ (възобновяеми енергийни източници) на територията на общината	Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в сгради-общинска собственост (соларни, фотоволтаични инсталации, термопомпи, биомаса)			430	Фондове на ЕС, Общински бюджет	84	Общинска администрация
4.6.2.		Провеждане на информационни кампании за популяризиране използването на ВЕИ в частни жилищни сгради			70	Общински бюджет	80	Общинска администрация
4.6.3.		Разработване и внедряване на правила за енергийно ефективно поведение на служителите в общинска администрация и други общински структури			0	безвъзмездно	24	Общинска администрация
4.6.4.		Усъвършенстване на системата за отчитане, контрол и анализ на енергопотреблението в общината			30	Общински бюджет	24	Общинска администрация
4.7.1.	Мярка 4.7. Подобряване на организацията и контрола по събирането на отпадъци, вкл. разделното събиране	Изграждане на компостираща и сепарираща инсталация на Регионално депо за ТБО гр. Гоце Делчев			9 147	Фондове на ЕС, Общински бюджет	18	Общинска администрация
4.7.2.		Изграждане на инсталация за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци			9 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
4.7.3.		Изграждане на нови клетки за депониране на битови и строителни отпадъци на съществуващо регионално депо за неопасни отпадъци на общините Гоце Делчев, Гърмен и Хаджидимово			4 000	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация
4.7.4.		Изграждане на мобилна инсталация за рециклиране на строителни отпадъци			600	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация
4.7.5.		Безвъзмездно предоставяне на домакинства на компостери за зелени и други биоотпадъци			30	Общински бюджет	48	Общинска администрация
4.7.6.		Изготвяне на електронни препоръки, информационни кампании и събития за граждани за предотвратяване образуването на отпадъци			20	Общински бюджет	60	Общинска администрация
4.7.7.		Изграждане на клетка за съхранение и последващо третиране на едрогабаритни отпадъци			7 500	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация
4.7.8.		Изграждане на система за събиране и предаване за последващо третиране на рециклируеми и/или биоразградими отпадъци			300	Фондове на ЕС, Общински бюджет	36	Общинска администрация
4.8.1.	Мярка 4.8. Поддържане, развитие, рекламиране и социализиране на културно-историческото наследство в общината				800	Фондове на ЕС, Общински бюджет	60	Общинска администрация
4.9.1.	Мярка 4.9. Провеждане на залесителни мероприятия в общинския горски фонд				400	Фондове на ЕС, Общински бюджет	60	Общинска администрация

**Програма за реализация на ПИРО на община Гоце Делчев за периода 2021-2027 г. :
описание на предвидените мерки и дейности**

Приложение №1

№	Мярка	Дейност/проектна идея	Кратко описание	Територия/ зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие)	Индикативен бюджет (хил. лв.)	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура (звено в общината), отговорно за реализация на мярката
ПРИОРИТЕТНО НАПРАВЛЕНИЕ 5: УПРАВЛЕНИЕ В ПАРТНЬОРСТВО С ВСИЧКИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ И ИНВЕСТИЦИИ В АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ								
5.1.1.	Мярка 5.1. Създаване на условия за по-добра безопасност и сигурност на населението	Изграждане на система за видеонаблюдение в гр. Гоце Делчев и по-големите села			200	Фондове на ЕС, Общински бюджет	12	Общинска администрация
5.1.2.		Изграждане на видеонаблюдение на възлови кръстовища, спирки и публични места в гр. Гоце Делчев		Зона „Общински център“	50	Фондове на ЕС, Общински бюджет	12	Общинска администрация
5.1.3.		Изграждане на център за управление и наблюдение		Зона „Общински център“	150	Фондове на ЕС, Общински бюджет	18	Общинска администрация
5.2.1.	Мярка 5.2. Създаване на условия за по-ефективна Общинска администрация	Актуализиране на плана за организация на движението на територията на гр. Гоце Делчев			80	Общински бюджет	18	Общинска администрация
5.2.2.		Изработване на нови кадастрални и регулационни планове на селата на територията на общината			450	Републикански бюджет	72	АГКК
5.2.3.		Включване на Общината към платформите за подаване на сигнали на гражданите за нарушения и проблеми			25	Общински бюджет	6	Общинска администрация
5.2.4.		Разширяване обхвата на предоставяните електронни услуги от Общинска администрация			120	Общински бюджет, Републикански бюджет	60	Общинска администрация
5.3.1.	Мярка 5.3. Изготвяне на съвместни трансгранични проекти	Подготовка на проекти по трансграничните програми за периода 2021-2027			80	Фондове на ЕС, Общински бюджет	68	Общинска администрация